

**Najbolji doktori
trebaju u
gospodarstvo!**
STR.25

**Intervju: Maja
Fredotović, nova
dekanica EFST**
STR. 15

**Ani Marušić ugledna
nagrada za znanst-
veno uređivanje**
STR. 12-13

god VIII.
broj 77.
4. travnja
A.D. 2016.
www.unist.hr

universitas

hrvatske sveučilišne novine

Rektorski zbor Republike Hrvatske

objavljuje da su javna sveučilišta u Republici Hrvatskoj,
u skladu sa člankom 77.

Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju

**NATJEČAJE ZA UPIS STUDENATA U PRVU GODINU PREDDIPLOMSKIH, INTEGRIRANIH
PREDDIPLOMSKIH I DIPLOMSKIH
TE PREDDIPLOMSKIH STRUČNIH STUDIJA
U AKADEMSKOJ GODINI 2015./2016.**

objavila na mrežnim stranicama

Rektorskog zbora Republike Hrvatske

www.rektorski-zbor.hr

Sveučilišta u Zagrebu

www.unizg.hr

Sveučilišta u Rijeci

www.uniri.hr

Sveučilišta u Splitu

www.unist.hr

Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

www.unios.hr

Sveučilišta u Zadru

www.unizd.hr

Sveučilišta u Dubrovniku

www.unidu.hr

Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli

www.unipu.hr

Budući da Odluka Vlade RH o uvjetima, kriterijima i načinu subvencioniranja participacije redovitih studenata u troškovima studija i sufinanciranju materijalnih troškova javnim visokim učilištima u Republici Hrvatskoj za sljedeću akademsku godinu nije još donesena, participacija će se plaćati na način definiran Odlukom Vlade RH. U slučaju da sveučilišta i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta ne potpišu ugovor kojim se utvrđuju kriteriji za provedbu Odluke Vlade RH, svako će sveučilište postupiti u skladu s odlukom svojega Senata.

**Sporazum: Budući
njemački liječnici na
školovanju u Splitu!**
STR. 9

**Okrugli stol 'Uloga
socijalnog dijaloga
u sustavu visokog
obrazovanja
i znanosti'**
STR. 14

UNIVERSITAS raspisuje

5. po redu Literarni nagradni natječaj za najbolji rad na temu stiha Josipa Pupačića

Evo me, moj svijete, na raskršću tvome i mome

1. Pravo sudjelovanja na Natječaju imaju svi učenici završnih razreda srednjih škola u Republici Hrvatskoj.
2. Natječaj će biti proveden u suradnji s Društvom profesora hrvatskog jezika i uz sponzorsku potporu Croatia osiguranja.
3. Prosudbeno povjerenstvo odabrat će najkvalitetnije radove, a tri najbolja rada nagraditi. Odluke Povjerenstva bit će objavljene u svibanjskom broju Universitas.
4. Odabranim učenicima i njihovim mentorima bit će dodijeljene zahvalnice Sveučilišta u Splitu, a nagrađenim učenicima i tri novčane nagrade, prva od 1500, druga od 1000 i treća od 750 kuna.
5. Nagrađeni radovi bit će objavljeni na stranicama Universitas.
6. Do sada neobjavljene radove mentorima trebaju poslati preporučenom poštanskom pošiljkom zaključno s 9. svibnja 2016. na adresu: Universitas, Livanjska 5, 21000 Split. Elektroničke pošiljke moraju biti poslane na službene adrese škole na adresu universitas@unist.hr.

**Nacionalni značaj
splitskih kinoprikazivača**
STR. 30-31

Spli T

MEĐUNARODNI SEMINAR O MIGRACIJI

O zdravlju, sigurnosti i portretiranju migranata u medijima

Međunarodni seminar o migraciji, u organizaciji Sveučilišta u Zagrebu, Mississippi State University i George Mason University uz suradnju Sveučilišta u Splitu, održat će se od 6. do 11. lipnja u Splitu. Na seminaru će biti razgovora o tri ključne teme: „Migracije i zdravlje“, „Migracije i sigurnost“ i „Portretiranje migranata u medijima“. Sudionici iz Hrvatske ne plaćaju kotizaciju. Više informacija na mrežnoj stranici: <http://croatia2016.msussrc.com/>

MEĐUNARODNI ŠAHOVSKI FESTIVAL ZA MLADE

‘Adriatic 2016’

Međunarodni šahovski festival za mlade ‘Adriatic 2016’, koji će se održati u Splitu od 21. do 27. kolovoza pod pokroviteljstvom vodeće svjetske šahovske zaklade Kasparov Chess Foundation iz SAD-a, predstavljen je 30. ožujka u Sveučilišnoj knjižnici. Turnir su tom prigodom promovirali Garry Kasparov, šahovski velemaistor i jedan od najvećih šahista svih vremena, uz nazočnost rektora Šimuna Anđelinovića, prorektora Borisa Maleša, velemaistora Zlatka Klarića, predsjednika Šah kluba e4, i Dragana Primorca, predsjednik udruge ‘Cro Unum’.

PRIJAVE ZA UNISPORT NATJECANJA

Odbojka i rukomet

Splitski sveučilišni sportski savez organizira UniSport prvenstva Sveučilišta u odbojki i rukometu koja se održati tijekom travnja. Odbojka će se održati u muškoj i ženskoj konkurenciji 13. travnja u sportskom centru „Bazeni Poljud“ Split. Rukomet će se održati u muškoj i ženskoj konkurenciji, u maloj dvorani sportskog centra „Gripe“. Natjecanje u muškoj konkurenciji održati će se 11. travnja, a u ženskoj konkurenciji 12. travnja. Zainteresirani se mogu prijaviti slanjem ispunjenih obrazaca preko profesora TZK najkasnije do petka 8. travnja na email: sport@unist.hr.

19. OBLJETNICA MEDICINSKOG FAKULTETA

Otvorena nova menza

U prigodi 19. obljetnice osnivanja, svečanom sjednicom 30. ožujka obilježen je Dan Medicinskog fakulteta. Tom prilikom otvoren je novi studentski restoran, koji će dnevno moći pripremati do 500 obroka. Dan Fakulteta je bio prigoda da se uruče nagrade najuspješnijim studentima, pohvalnice katedrama za najkvalitetnije izvođenje nastave prema studentskim anketama, autorima najboljih radova i nastavnih štiva, zahvalnice zaposlenicima, umirovljenim profesorima i vanjskim suradnicima. Posebnu zahvalu za doprinos razvoju Fakulteta dekan Zoran Đogaš uručio je Ivanu Đikiću, Igoru Rudan i Dragani Primorcu.

Europske ribarske propise uskladiti sa lokalnim specifičnostima i tradicijom

U okviru prakse da se na raspravu o značajnijim zakonskim prijedlozima pozivaju europski stručnjaci kako bi komentirali zakonsku i širu problematiku dotične teme, Odbor za ribarstvo Europskog parlamenta, čiji je hrvatski član Ruža Tomašić, na javnu je raspravu od 21. 3. pozvao profesora Alena Soldu. U svom drugom nastupu pred Europskim parlamentom, Soldo je u okviru panela „Specifične mjere za Atlantik, Baltik i Mediteran“ predavao na temu „Definiranje posebnih regionalnih mjera“.

U svom je izlaganju ukazao na velike i ozbiljne propuste važećih zakonskih propisa koji reguliraju mediteranski ribolov u tzv. „Mediteranskoj uredbi“. Istaknuo je nelogičnost i nestručnost pristupa kojim se isti propisi primjenjuju na potpuno različite alate i tehnike ribolova, što velikom broju ribara, posebno obalnih, stvara goleme praktične, pa i nepremostive probleme. Obalni ribari rade uglavnom u teritorijalnim vodama članica, a karakterizira-

Znanstveni, tehnički i ekonomski odbor za ribarstvo Europske komisije

Prorektor Alen Soldo imenovan je članom STECF-a (The Scientific Technical and Economic Committee for Fisheries/Znanstveni, tehnički i ekonomski odbor za ribarstvo Europske komisije). Riječ je o znanstvenom komitetu Europske komisije kroz koji prolaze svi prijedlozi zakona vezani za ribarstvo. U sličnom tijelu Hrvatska do sada nije imala svog predstavnika. STECF je uspostavljen 1993. u svrhu savjetovanja Komisije o pitanjima gospodarenja morskim/vodenim resursima. Odbor ima od 30 do 35 članova, a Komisija ih bira po kriteriju znanstvene i stručne izvrsnosti u području biologije i ekologije mora, ribarstva, očuvanja prirode, populacijske dinamike, statistike, alata i tehnike ribolova, akvakulture i gospodarenja živim bogatstvima mora. Odbor odgovara direktno Europskoj komisiji.

ju ih mala plovila i sezonalnost ribolova te upotrebu većeg broja različitih alata. Važnost dobrog reguliranja tih propisa utoliko je očitija ako se ima na umu da ti ribari predstavljaju 80 posto cjelokupne ribolovne flote u europskom Mediteranu, pa i u Hrvatskoj. Namjera da se morska bogatstva zaštite zabranom korištenja pojedinih alata u priobalnom području ne postiže

svrhu jer ne respektira specifične obalne uvjete i tradiciju te, naprotiv, dovodi do povećanja ribolovnog napora na vrste koje se već pretjerano izlovljavaju. Stoga je prof. Soldo upozorio da se propisi za obalni ribolov moraju donositi uz puno uvažavanje specifičnosti svakog pojedinog područja. Trenutne ribolovne zone su prevelike i specifikacija propisa na to-

likim površinama ne može biti uspješna, pa bi te zone trebalo podijeliti na lokalna područja za koje bi vrijedila prilagodena, lokalna pravila. Također bi trebalo razlikovati industrijski od malog, tradicionalnog ribolova. Pritom bi zemlje članice malim ribolovcima u priobalnom području trebale osigurati preferencijalni pristup, jer su prednosti malog tradicionalnog ribolova velike: manje zagađuju, trebaju manja početna ulaganja u flotu, omogućuju veće zapošljavanje, ribolovni su alati prilagodljiviji sezonskom ribolovu, a u odnosu na industrijski uništava se neznatna količina ribe...

Predavanje je izazvalo veliki interes prisutnih koji su od predstavnika Europske komisije zatražili objašnjenje ovako loše definiranih propisa. Predstavnici Komisije odgovorili su da je Komisija svjesna problema iznesenih u izlaganju prof. Soldo te da će se poduzeti potrebne mjere kako bi se propisi izmijenili u duhu izlaganja hrvatskog stručnjaka.

SPLIT

Novi dekani za mandatno razdoblje 2016. - 2018. godine

Maja Fredotović,
dekanica
Ekonomskog
fakulteta

ZAGREB

Zoran Grgić,
dekan
Agronomskog
fakulteta

Dubravka Hrabar,
dekanica
Pravnog
fakulteta

Damir Ježek,
dekan
Prehrambeno-
bioteknološkog
fakulteta

Marijan Klarica,
dekan
Medicinskog
fakulteta

Damir Medak,
dekan
Geodetskog
fakulteta

Neven Vrček,
dekan
Fakulteta
organizacije
i informatike

UZ RASPRAVU O KURIKULARNOJ REFORMI

Pledoaje za dualni sustav visokog obrazovanja

Piše:

PROF. ŠIMUN ANDELINOVIĆ, REKTOR

Kurikularna reforma za sustav visokog obrazovanja ima posebno značenje, nesvodivo na promjene unutar sustava. Prvo, visoko obrazovanje se temelji na znanstvenom pristupu i studentu i predmetu studija. Drugo, za razliku od prethodnih obrazovnih stupnjeva, studij je golemoj većini studenata završni obrazovni korak koji vodi na tržište rada. Zato je sveučilište odgovorno da studentima dade znanje koje je upotrebljivo za cijeli život. To znači da student mora steći i neke praktične, stručne vještine, i svladati metodičko snalaženje pred novim problemima, i steći spremnost donošenja vlastitih odluka, i izgraditi karakternu zrelost za socijalnu interakciju. Ključno je pitanje: dali sve to studentu može pružiti sveučilište zatvoreno u samo sebe? Odgovor je jednostavan i jednoznačan: *ne može!*

Problemi sveučilišta zatvorenog u sebe

Svi smo mi svjedoci da je sustav visokoškolskog obrazovanja nerijetko izložen opravdanim kritikama, prvo, da studenti dobivaju samo teoretska znanja, i drugo, da ta znanje jako variraju i kod jednakih titula, i kod vlasnika istih diploma istoga sveučilišta, tj. da je stečeno znanje vrlo neujednačeno. Dakle, da ne postoji „zlatni standard“ znanja i vještina koje bi student u pojedinom zanimanju morao steći.

S druge strane, studenti se žale na sve veći broj predmeta i obujam gradiva te na neprestano širenje zahtjeva u pogledu činjeničnih znanja – naravno, vrlo često nepotrebnih. Nije tajna da sve to skupa već na studiju, a osobito nakon diplome, stvara opću nesigurnost i posebno, strah od donošenja odluka i od realizacije stečenih znanja. Strah je na početku posljedica, ali potom nerijetko i uzrok nesposobnosti donošenja stručnih, ispravnih odluka koje se od novog stručnjaka očekuju. Tako da nemali broj pojedinaca cijeli život hrani svoju nesigurnost i odgađa izvršenje velikog broja obveza, ne samo stručnih. Nisu li inženjeri nakon fakulteta u pravilu inferiorni iskusnim majstorima koji su stekli praktična znanja i vještine? Nisu li toliki liječnici u nedostatku dovoljno čvrstog znanja, nesposobni postaviti dijagnozu, pa pacijenta šalju na nepotrebne i skupe pretrage, premda se sve moglo riješiti običnim kliničkim – ali kvalitetnim – pregledom. Strah od realizacije postaje široko prisutan i u znanosti i obrazovanju, a zaslugom samog obrazovnog procesa i u običnom, svakodnevnom životu.

Kako studentu pomoći da radnu memoriju učini trajnom?

Treba se zapitati: ako smo već svjesni pravih ciljeva kojima sustav visokog obrazovanja mora služiti, kako to da ipak stvaramo nesigurne stručnjake, kako to da obrazovanje što ga pružamo prečesto vodi od

Zatvoreno u sebe sveučilište ne može studentima osigurati dovoljno praktičnih vještina i trajnih znanja što značajno smanjuje sposobnost donošenja odluka, i usporava socijalno sazrijevanje, pa je vrijeme da se organizira dualni sustav visokog obrazovanja u interakciji sveučilišnih institucija i nastavnih baza iz njegova okruženja

gađanju realnosti i izbjegavanju pravodobnih i kvalitetnih odluka?

Time neizbježno dolazimo do pitanja proizvodimo li na sveučilištima trajno zvanje ili samo ono privremeno znanje ili radnu memoriju? Po definiciji, radna je memorija ono znanje koje pamtim o određenog podražaja – optičkog ili taktilnog – sve do njegova zaborava. Nasuprot tome, trajna memorija ili dugoročno pamćenje ima nesamo neograničen kapacitet, nego sposobnost zadržavanja i pohranjivanja informacija za ponovni rad. Nije teško vidjeti – ali nije lako priznati – da naša sveučilišta proizvode nedopustivo malo trajnoga znanja.

Stoga je ključno pitanje kako studentu pomoći da radnu memoriju učini trajnom? Bez uvodne elaboracije ovdje bih naveo šest osnovnih pretpostavki: **prvo**, osigurati da studenti dio studija mogu provesti u realnoj radnoj sredini - *nastavnoj bazi*; **drugo**, selekcionirati znanje i vještine; **treće**, znanost koristiti za provjeru stečenih i kao izvor novih znanja; **četvrto**, *osvijestiti i osigurati značajnu ulogu igre pri postizanju trajnih znanja*; **peto**, osigurati sustavnu kvantifikaciju znanja; **šesto**, kontinuirano i sveobuhvatno kontrolirati kvalitetu.

Ključne inovacije koje treba uvesti

Prvi preduvjet – praksa u nastavnim bazama – izvan svake je sumnje organizacijski najvažnija pretpostavka pa ćemo se u ovom kratkom tekstu njoj vratiti zaključno, nakon što ovlašno razmotrimo ostalih pet.

Selekcija ključnih znanja i vještina treba postati trajni proces čišćenja naših studijskih programa od nepotrebnih i ponavljajućih znanja koja nepotrebno opterećuju studente te treba osigurati usklađivanje s novim spoznajama. Nesmiemo se libiti da čišćenje kurikuluma od naših taština omogućimo po modelu uvođenja predmeta koji će promijeniti kurikulum, a koje će svojim autoritetom nametnuti i dobiti „jaki profesori“. Potrebno je odrediti ključne vještine koje moraju biti usvojene te koji su predmeti na svakoj godini ključni kako bi bilo jasno što mora biti u fokusu studenta.

Učenje uz igru i natjecanje (gaming metoda) u podučava-

nje se mora uvoditi u što većoj mogućoj mjeri. Današnji se studenti kroz djetinjstvo sve više sreću sa sve zabavnijim igrama i postaju o njima ovisni. Ovaj aspekt podučavanja na sveučilištima je vrlo malo zastupljen, premda je važan i za razvoj kreativnosti i za intenzivnije usvajanje novih znanja i za veću dubinu usvojenih znanja.

Na sveučilištima je zapostavljena i *kvantifikacija znanja*. Još se uvijek koriste metode jednake onima otprije 300 godina i vrijeme je da se uvede objektivna kvantifikacija znanja kao uvjet stvaranja zlatnog standarda struke i ishoda učenja. Sadašnje stanje znanosti može odgovoriti zahtjevu da sve ishode učenja: a) kvantificiramo; b) pratimo u realnom vremenu (on-line) te c) metodički utječemo na točnost i trajnost usvojenih znanja.

U dualnom sustavu visokoškolskog obrazovanja *kontrolu kvalitete* treba provoditi u svim oblicima podučavanja. A proces povećavanja kvalitete usvojenih znanja u ovom dinamičnom vremenu treba biti stalna, treba se odvijati uživo, u realnom vremenu (on-line) i treba direktno utjecati na upošljivost studenata i karijeru nastavnika.

Presudna uloga nastavnih baza

Dubina potrebe i značaj obveze da se dio studija provede u realnoj radnoj sredini - *nastavnoj bazi* - naprosto se ne može precijeniti. Vrijeme provedeno s mentorima, izabranim po jasnim i strogim kriterijima, koji dodatno, izvan kurikuluma, ali u sklopu nastavnog programa, studente podučavaju stručnim, praktičnim vještinama i znanstvenim metodama *u realnim okolnostima*, ne može se nadoknaditi nikakvim simulacijama stvarnosti. Koliko god se trudilo, ni najbolje organizirano moderno sveučilište ne može samo na svojim sastavnicama, u laboratorijima i sl., osigurati adekvatne, realne uvjete praktičnog učenja. Studenti znaju da su te vježbe konstruirane, pripremljene unaprijed, da neizbježno ostaju daleko od realnosti.

Razmotrimo pobliže zbog kojih sverazloga sveučilište danas ne može samo provesti cjelovitu suvremenu edukaciju koja donosi trajno znanje.

● Ponajprije stoga što nema dovoljno stručnjaka iz svih potrebnih područja, ne samo zbog njihovog golemog broja, nego i zbog vrtoglavih promjena na tržištu i pojave novih zanimanja;

● Jer ne može studentu osigurati rad pod realnim okolnostima i stvarnim pritiskom, (stresom) koji donosi svakodnevna praksa. Npr, možete beskonačno vježbati na računalnom modelu burze, ali dok ne obavite prvu uplatu za klijenta vi svoj posao ne poznajete;

● Jer radno okruženje realnog života zahtijeva socijalnu interakciju i timski rad koji su na sveučilištu iznimno rijetki, a nerijetko i nedopušteni;

● Jer stvarna praksa zahtijeva sposobnost da metode koje poznajemo i eksperimente koje smo iskusili adaptiramo realnom, konkretnom slučaju, što zahtijeva dubinsko poznavanje procesa i preduvjete njihova poboljšavanja;

● Jer rad na primjeru (case study) omogućuje vertikalno povezivanje usvojenih znanja;

● Jer je nužan dovoljan broj ponavljanja da bi znanje iz radne memorije prešlo u trajnu, i studentu rodilo sigurnost – „ja to znam i umijem napraviti“, zarazliku od „otprilike znam, a kako ću to napraviti vidjet ću“. Samo čvrsto znanje daje sigurnost, a samo sigurnost daje snagu za brze i ispravne odluke.

Za dualni sustav visokog obrazovanja

Zbog svega navedenog sveučilišta moraju ne samo priznati potrebu nego i uvesti dualni sustav visokoškolskog obrazovanja. To podrazumijeva izlazak sveučilišta izvan kampusa u široki zagrljaj s gospodarstvom i lokalnom zajednicom. Dijelu koji se odvija na sveučilištu, u cijelosti metodičnom i didaktički razrađenom, kao što je naglašeno, *nedostaje realnost*. Zato je potreban drugi dio koji bi se odvijao na suradnim, ugovornim institucijama, kompanijama, lokalnim zajednicama i znanstvenim ustanovama koje dobivaju formalizirani status nastavnih baza sveučilišta na kojima se edukacija i usvajanje potrebnih vještina provode pod paskom mentora/stručnjaka koje treba dodatno educirati – edukacija edukatora – a cijeli proces pratiti kontrolom kvalitete. Dualnim sustavom visokoškolskog obrazovanja u cijelosti bi se mogao izbjeći uvodni spomenu ti ‘strah od realizacije’ što ga ustaljeni oblik edukacije na sveučilištu zatvorenom u sebe nužno proizvodi. Uvođenje dualnog sustava ne znači ni osnivanje novih institucija, ni temeljito izvanjsko reformiranje postojećih kome se one vrlo uspješno opiru, nego interakciju postojećih u kojoj se pojedinci, podvrgnuti jasnim i transparentnim kriterijima mijenjaju puno brže od institucija, i to iznutra, što ima veću i trajniju vrijednost.

Kao što ni najbolji roditelj svoje dijete nije odgojio sam, tako ni najbolje sveučilište ne može samo dati studentu sva potrebna trajna znanja i vještine.

Spli T

PRIJEM BRITANSKOG KRALJEVSKOG PARA Dobrodošlicu zaželjeli i rektori

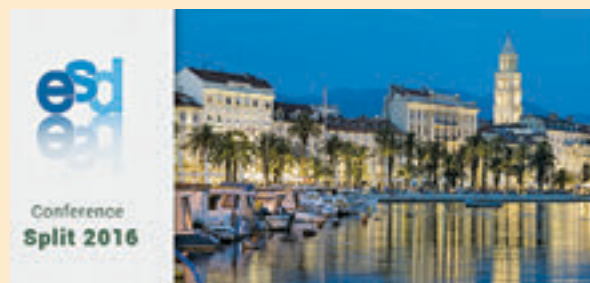
U svečanoj dvorani rezidencije predsjednice RH Kolinde Grabar Kitarović 14. ožujka održana je svečana večera u čast britanskog kraljevskog para, princa Charlesa i vojvotkinje Camille. Prijemu su nazočili brojni visoki uzvanici iz političkog i javnog života među kojima i rektori zagrebačkog i splitskog sveučilišta, Damir Boras i Šimun Anđelinović. Princ Charles čestitao je Hrvatskoj na iznimnom napretku u posljednjih dvadeset godina otkad ju je zadnji puta posjetio te joj zaželio daljnji mir i napredak.

MEĐUNARODNI SKUP

Komercijalizacija znanstvenih istraživanja i inovacija

Strateška radionica 'Prijenos tehnologije i komercijalizacija znanstvenih istraživanja i inovacija podloga su za rast gospodarstva u Hrvatskoj' održana je 15. ožujka u prostorijama Sveučilišne knjižnice. Organizatori su Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta RH, Svjetska Banka i Sveučilište u Splitu. Cilje bio staviti u fokus važnost znanosti i inovacija, zaštitu intelektualnog vlasništva, suradnju javnog i privatnog sektora i otvaranje novih start up tvrtki utemeljenih na rezultatima znanstvenih istraživanja.

KONFERENCIJA NA PRAVNOM FAKULTETU

Ekonomski i pravni izazovi modernog svijeta

Na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Splitu od 1. do 2. rujna godine održati će se međunarodna konferencija '16th International Conference on Economic and Social Development - The Legal Challenges of Modern World'. Teme konferencije odnose se na ekonomske i pravne izazove modernog svijeta. Više na: <http://www.esd-conference.com/STIndex.html>

SAJAM BEST U BEČU

Predstavljanje Sveučilišta u Splitu

Sveučilište u Splitu drugi se put promoviralo na Sajmu poslova, studija i cjeloživotnog obrazovanja – Best, koji se od 3. do 6. ožujka održavao u bečkoj Gradskoj dvorani. Strategijom razvoja Sveučilišta od 2015. do 2020. godine predviđeno je povećati broj studijskih programa koji se izvode i na engleskom jeziku, stoga je predstavljanje na ovom Sajmu iznimno važan iskorak za privlačenje studenata iz stranih zemalja.

ZaGreb

NACIONALNO NATJECANJE IZ PROJEKTOG MENADŽMENTA

FSB-ovcima prvo mjesto

Studenti Fakulteta strojarstva i brodogradnje Tvrtko Čorić, Viktor Franz, Antonio Pappo i Marko Tödtling, osvojili su prvo mjesto na nacionalnom natjecanju iz projektnoga menadžmenta (Project Management Championship 2016) u organizaciji IPMA Young Crew Hrvatska. Prvo mjesto osiguralo im je odlazak na međunarodno natjecanje u projektnom menadžmentu koje se održalo u Rigi od 16. do 20. ožujka, gdje su predstavljali ne samo FSB i Sveučilište u Zagrebu nego i Hrvatsku.

NOVI STUDENTSKI DOM U VARAŽDINU

Osigurano 141,5 milijuna kuna

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije u ulozu upravljačkoga tijela za operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. - 2020. donijelo je Odluku o financiranju studentskog doma u Varaždinu sa 141.590.368,42 kn. Novi dom, koji bi se trebao otvoriti 2017./2018. ak. godine, bit će jedan od najmodernijih u Europi sa 600 novih kreveta, a otvorit će se i 11 radnih mjesta.

PREDAVANJE PREDSEDNIKA REPUBLIKE ESTONIJE

'Europa na raskrižju'

Predsjednik Republike Estonije Nj. E. Toomas Hendrik Ilves održao je 22. ožujka 2016. u Rektoratu predavanje pod nazivom *Europe at crossroads, the way forward*. Predavanje je bilo namijenjeno predstavnicima diplomatskoga zbora, akademskoj zajednici i studentima. Predavanju je prethodilo uvodno obraćanje rektora Damira Borasa, a skupu se pridružila i predsjednica RH Kolinda Grabar-Kitarović. Događanje je održano u okviru službenoga posjeta predsjednika Republike Estonije Republici Hrvatskoj.

DODJELJENE NAGRADE

Mladi znanstvenici i umjetnici

Od 46 pristupnika Natječaja za dodjelu nagrada mladim znanstvenicima i umjetnicima u 2015., 14. ožujka u Zagrebu dodjeljene su nagrade radovima dvanaestorice mladih znanstvenika i nastavnika: Marin Bonačić (Pravni fakultet), Maja Daraboš (Ekonomski fakultet), Rosa Karlić (Prirodoslovno-matematički fakultet), Tomislav Kopjar (Medicinski fakultet), Klara Kraljić (Prehrambeno-biotehnološki fakultet), Lovorka Magaš Bilandžić (Filozofski fakultet), Aleksandar Maršavelski (Pravni fakultet), Martina Pavlek (Institut Ruđer Bošković), Momir Sjerić (Fakultet strojarstva i brodogradnje), Josipa Suć (Institut Ruđer Bošković), Martina Sudar (Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije) i Lana Virag (Fakultet strojarstva i brodogradnje).

Izađite u grad na Festival znanosti!

Ovogodišnji, 14. Festival znanosti održava se od 18. do 23. travnja u nizu hrvatskih gradova, među kojima je i Split. Riječ je o događanju koje se tradicionalno svake godine odvija u travnju i traje tjedan dana a predstavlja najveću manifestaciju za promociju znanosti u Hrvatskoj. U organizaciji Festivala znanosti sudjeluju brojni volonteri – znanstvenici, nastavnici sveučilišta, osnovnih i srednjih škola, odgajatelji, djeca iz vrtića, učenici osnovnih, srednjih škola te studenti. Glavni cilj Festivala je popularizacija znanosti među građanima, a osobita ciljana skupina su djeca i mladež.

Na Festivalu znanosti Sveučilišta u Splitu ove godine imamo više od 150 aktivnosti za različite dobne skupine, u kojima se očekuje sudjelovanje 700 volontera. Jedan dio aktivnosti održava se na samim fakultetima, a dio u centru grada kako bi se znanost što bolje približila građanima. Svi organizatori Festivala znanosti, voditelji i sudionici u provedbi aktivnosti isključivo su volonteri. Također, važno je napomenuti da je ulaz u sve prostore u kojima se odvijaju aktivnosti Festivala znanosti besplatan.

Ovogodišnja tema je *Znanost i umjetnost* što podrazumijeva mnogo umjetničkih aktivnosti

14. FESTIVAL ZNANOSTI

u programu, pri čemu valja istaknuti angažman Umjetničke akademije Sveučilišta u Splitu, koja će se ove godine pobrinuti da umjetnost dobije odgovarajuću vidljivost.

Uz angažman sastavnica Sveučilišta u Splitu u program su se uključili brojni gradski muzeji, instituti, kazališta, osnovne i srednje škole kao i udruge nudeći raznovrstan program tijekom Festivala. U programu se nalaze brojne radionice, predavanja, prezentacije pokusa, tribine, znanstveni kafići i izložbe. Svatko u tom bogatom programu može naći nešto za sebe. Stoga, izađite u grad na Festival znanosti!

Livia Puljak, voditeljica organizacijskog odbora Festivala znanosti u Splitu

Znanost i umjetnost napajaju se sa istoga izvora

"Vidjeti svijet u zrnu pije-ska, nebo u divljem cvatu, zadržati beskonačnost na dlanu ruke i vječnost u jednom satu".

Riječima slavnoga barda Williama Blakea upućujemo vama, dragi posjetitelji, četrnaestu pozivnicu na Festival znanosti s ovogodišnjom temom – Znanost i umjetnost. Poetskim je umijećem Blake u tek nekoliko slika, kako je to sa-

mo pjesnicima dano, proniknuo do temeljnih poveznica znanosti i umjetnosti: motrenja, divljenja, razumijevanja ljepote i otkrivanja sklada svijeta. I oči znanstvenika, poput onih umjetnika, „... rastu pored stvari, naslonivši uho na čutanje što ih okružuje i muči“, jer su i oni „vječno treptanje u svijetu“ (A. B. Šimić). Umjetnost je kritika života, pa su svi veliki umjetnici, kaže umjetnik, prožeti težnjom da ostave svijet boljim i sretnijim od onoga koji su zatekli. Znanost i umjetnost napajaju se sa istoga izvora – ljudske kreativnosti. One su ostvarenje onoga najboljeg u čovjeku; njegova stremjenja boljitku, slobodi, želji za promjenom, pomicanju granica. Umjetnost i znanost obračunavaju se s našim predrasudama, ispravljaju naše uvide, pomažu razumijevanju sebe i svijeta, težnja su, borba i iskorak u bolji svijet. I upravo vas zato pozivamo da i ovo, četrnaesto znanstveno proljeće s nama iskoraknete u bogat program Festivala znanosti, koji će se odvijati u 19 gradova diljem Hrvatske. U 2016. obilježavamo 160 godina od rođenja Nikole Tesle, 100 godina opće teorije relativnosti Alberta Einsteina i 400 godina od smrti Williama Shakespearea.

Znanost, kao i umjetnost, „nikada ne prima svijet kakvim ga je našla, niti ga ostavlja takvim“ (T. Ujević). Počujite, stoga, i vi njezin zov i prihvatite izazov; iskoraknite, unaprijedite svoje uvide, otpustite svoje predrasude, zadovoljite svoje znatiželje, promijenite sebe, promijenite svijet – nabolje! Dobro došli na Festival znanosti!

Marijo Zrna, koordinator programa Festivala znanosti u Tehničkom muzeju Nikola Tesla

Osmi simpozij Hrvatskoga Cochranea: Razumijevanje dokaza

Ovogodišnji, osmi zaredom Cochrane simpozij, održat će se 9. svibnja 2016. na Medicinskom fakultetu u Splitu u organizaciji hrvatskog Cochranea, pod nazivom „Razumijevanje dokaza“, čime se želi naglasiti važnost primjene najkvalitetnijih znanstvenih dokaza u svakodnevnoj kliničkoj praksi i neodvojiva sprega medicine utemeljene na dokazima s kliničkom praksom.

Cilj je simpozija osigurati liječnicima, ali i pacijentima te donositeljima strateških odluka u zdravstvu, bolje razumijevanje rezultata Cochrane sustavnih preglednih radova s naglaskom na razumijevanju njihovih metodoloških osobitosti, inače ključnih alata koji ove radove svrstavaju u red najkvalitetnijih istraživanja i najboljih izvora znanstvenih

Cilj je simpozija osigurati bolje razumijevanje rezultata Cochrane sustavnih preglednih radova s naglaskom na razumijevanju njihovih metodoloških osobitosti

nih informacija u donošenju dobro informiranih odluka o preventivnim, dijagnostičkim i terapijskim postupcima u cjelokupnoj zdravstvenoj skrbi. Na simpoziju će, uz domaćine iz Cochranea, sudjelovati i ugledni gosti predavači iz inozemstva, kao što su prof. dr. sc. Gerd Antes iz Njemačkoga Cochranea, Lara Maxwell sa Sveučilišta u Ottawi i Dr. Chris Cates iz UK Cochranea.

Predstavljanje Cochraneove strategije

Predavanja i radni dio simpozija objasniti će metode statističke obrade rezultata dostupnih kliničkih

istraživanja, kao i alate za ocjenu njihove vjerodostojnosti, ali i za procjenu i razumijevanje pouzdanosti rezultata Cochrane sustavnih preglednih radova u kontekstu dosadašnjih spoznaja i uobičajene prakse. Nastupni predavači upoznat će i informirati sve sudionike s temeljima na kojima počiva kvaliteta Cochrane sustavnih pregleda i objasniti razlike, odnosno prednosti Cochrane sustavnih pregleda u odnosu

na ostala slična istraživanja. Na simpoziju će se održati i dva okrugla stola na kojima će se predstaviti Cochraneova strategija za isticanje razumljivosti i raspravljati o boljem uključivanju javnosti u rad Cochranea, kao i o boljem informiranju javnosti o stvarnim učincima intervencija u zdravstvu.

Simpozij je izvrsna prilika za i ostvarivanje novih kontakata te produbljivanje znanstvene suradnje s kolegama iz svijeta, ali i poticaj da se osvrnemo na dosadašnja postignuća i počnemo neke nove zajedničke projekte. Detaljnije informacije o simpoziju dostupne su na mrežnim stranicama Hrvatskoga Cochranea, croatia.cochrane.org/hr/news/8-hrvatski-cochrane-simpozij.

Dr. sc. Tina Poklepović Perićić, dr. med. dent., suvoditeljica Hrvatskoga Cochranea

ODGOVOR NA ČLANAK 'DRŽAVNE AGENCIJE ILI KAKO IH SE RIJEŠITI'

Poštovani, povodom članka „Državne agencije ili kako ih se riješiti“ objavljenog 29. veljače 2016. u mjesecniku Universitas (prilog Jutarnji list), stranica broj 5, u kojem su navedeni neutemeljeni i neproverjeni podaci, Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (HAMAG-BICRO) traži objavu ispravka netočnih informacija, sukladno čl. 40. Zakona o medijima.

Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (HAMAG-BICRO) dugi niz godina uspješno surađuje s uredima za transfer tehnologije (UTT) kroz razne programe kojima se pruža prilika znanstvenicima i poduzetnicima provjeriti i potvrditi komercijalnu primjenu istraživačkih rezultata te izraditi strategiju za nastavak komercijalizacije. S ciljem jačanja uloge Ureda za transfer tehnologije na sveučilištima i javnim istraživačkim institutima u Hrvatskoj, Agencija trenutno provodi Program podrške uredima za transfer tehnologije (UTT program), pokrenut u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta uz podršku Svjetske banke.

Tvrdnja iznesena u članku kako „...pravo na evaluaciju... iz nekog posve nejasnog razloga... nije dano UTT-ima nego agenciji HAMAG-BICRO“, nije utemeljena budući postoje jasni kriteriji prema kojima je provedba Programa povjerena Agenciji. Naime, Zakonom o potvrđivanju Ugovora o zajmu između Republike Hrvatske i Međunarodne banke za obnovu i razvoj za Drugi projekt tehnološkog razvoja (Narodne novine, Međunarodni ugovori br.: 7, 19.07.2013.) predviđena je provedba Programa upravo kroz Agenciju HAMAG-BICRO. Agencija je zadovoljila sve uvjete akreditacije koja je uključivala analizu strukturnih, ljudskih, financijskih i ostalih provedbenih kapaciteta Agencije za implementaciju Programa. Temeljem akreditacije, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta (MZOS) je podzakonskim aktima i ugovorima dalo ovlasti Agenciji za provedbu navedenog Programa te je temeljem istih akata sudjelovalo i u njegovoj izradi. Za provedbu Programa osiguran je ukupan iznos od 11 milijuna kuna iz proračuna Drugog projekta tehnološkog razvoja (STP II)

HAMAG-BICRO: optužbe na naš račun vezano uz provedbu Programa nisu činjenično utemeljene

koji se financira zajmom Svjetske banke.

Također, važno je napomenuti kako su, sukladno konceptu Programa, prijavitelji i korisnici sredstava koja se dodjeljuju iz UTT programa upravo UTT-i, a ne znanstvenici – kako članak pogrešno daje na slutiti. Naime, Programom se financiraju konkretni projekti koji imaju cilj staviti na tržište tehnologije, odnosno izume generirane na Sveučilištima i javnim istraživačkim institutima. Isto se odnosi na korak „između“ faze istraživanja i razvoja te faze konkretne tržišne distribucije. Upravo tom fazom u životnom ciklusu novog proizvoda bave se uredi za transfer tehnologije koji okupljaju stručnjake specifičnih znanja i vještina. Zadaća UTT-a je da među znanjem i izumima generiranim na znanstveno-istraživačkim ustanovama prepoznaju one koji posjeduju jasan tržišni potencijal te za iste osmisle posebno prilagođeni plan izlaska na tržište. Upravo takvi planovi komercijalizacije predstavljaju okosnicu projektnih prijava u UTT program. Iz tog je razloga, čak i neovisno o prethodno navedenoj zakonskoj i podzakonskoj osnovi, provedba Programa morala biti povjerena drugim institucijama, a ne samim UTT-ima, s obzirom da evaluatori programa procjenjuju upravo rad UTT-a u vidu svake predane projektna prijave.

Isto tako, neutemeljena je i tvrdnja kako je „HAMAG-BICRO, malo je reći, popuno zakazao“ u provedbi Programa. U sklopu provedbe Programa do sada su zatvorena dva kruga prijave i odrađena dva ciklusa evaluacije projekata u sklopu kojih je odobreno ukupno 17 projekata za financiranje – tri u prvom i 14 u drugom krugu. U prvom krugu zaprimljena je 21, a u drugom 20 prijava. UTT u Sveučilišta u Splitu (UTT UNIST) za financiranje u oba kruga odobreno je ukupno pet projekata, jedan u prvom i četiri u drugom krugu. Prvi pro-

jekt – ugovoren za financiranje u iznosu nešto manjem od 350 tisuća kuna – trenutno je u provedbi, dok su druga četiri u postupku ugovaranja. Činjenica jest da je prolaznost projekata u prvom krugu bila relativno niska, odnosno svega oko 15% te je postojao određeni broj problema s projektima, koji su vjerojatno velikim dijelom bili odraz i činjenice kako financiranje za konkretne aktivnosti transfera tehnologije do sada nije bilo dostupno.

Pojedine su projektne prijave značajnije odstupale od pravila postavljenih Programom, odnosno uključivale su neprihvatljive troškove i/ili aktivnosti, ili druge elemente za koje su evaluatori prepoznali da bi potencijalno mogli značajnije negativno utjecati na uspješnu realizaciju projektnog plana. Kako su bila predviđena dva roka za prijave, uz ostavljenu mogućnost da se projektima neuspješnim na prvom roku dozvoli prijava na drugi rok, procjena evaluatora, koju je podržala i Uprava Agencije, bila je ta kako je dugoročno bolje upozoriti Prijavitelje na očite nedostatke projekata te ih uputiti da ponovno predaju prijave na drugom roku, nego odobriti za financiranje u prvom krugu projekte čiji bi očiti nedostaci otežali i učinili upitnom njihovu uspješnu implementaciju. Isto tako, činjenica je kako je znatno bolja prolaznost projekata u drugom krugu – u kojem je za financiranje odobreno čak 70% (14/20) prijavljenih projekata – potvrdila opravdanost ovakve strateške odluke. Konačno, ali ne i najmanje važno, cijelo vrijeme u provedbi Programa postojala je transparentna, otvorena i kontinuirana komunikacija s MZOS-om, kao relevantnim dionikom u procesu, odnosno Ministarstvo je bilo upućeno u sve korake i donesene odluke te nije iskazalo neslaganje niti s čime od gore navedenog.

Netočno je i da je HAMAG-BICRO ignorirao UTT UNIST nastavno na njihovu žalbu.

Naš komentar odgovora HAMAG BICRO-a na tekst iz prošloga broja 'Državne agencije i kako ih se riješiti', ne objavljujemo u ovom broju Universitas, nego - u skladu s boljim uređivačkim običajima - tek u našem narednom, 78. broju od 2. svibnja, pa naše čitatelje molimo za strpljivost.

Predstavnici Agencije odgovorili su na zaprimljeni zahtjev te održali sastanak s predstavnicima UTT UNIST-a kako bi im predstavili analizu provedene evaluacije. Tom su ih prilikom detaljno upoznali s komentarima Stručnog evaluacijskog odbora te im ponudili dodatno savjetovanje ukoliko ga smatraju potrebnim, no UTT UNIST je nevoljko prihvatio objašnjenja i razloge zbog čega njihovi projekti nisu zadovoljili zadane kriterije i odbio daljnju pomoć. Također, održan je i sastanak na istu temu s visokim dužnosnicima Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, na kome su sudjelovale sve uključene strane. Važno je napomenuti kako je HAMAG-BICRO i u fazi pripreme Programa te cijelo vrijeme od otvaranja Javnog poziva bio otvoren za komunikaciju s UTT-ovima i na raspolaganju za sva pitanja, nedoumice ili dileme u pripremi Prijava projekata, što su pojedini Prijavitelji prepoznali i koristili.

Ukratko, a bez daljnjeg ulazanja u pojedine tvrdnje iznesene u predmetnom članku, HAMAG-BICRO stoji iza tvrdnje kako optužbe iznesene na račun Agencije od strane Sveučilišta u Splitu vezano uz provedbu Programa nisu činjenično utemeljene. Jedina primjedba koju smo spremni uvažiti vezana je za trajanje procesa evaluacije, koje je uistinu bilo dulje od očekivanog i predviđenog indikativnim terminima.

Na kraju ističemo kako je - u svrhu dugoročnog pružanja podrške UTT-ima i procesu transfera tehnologije - MZOS zajedno s HAMAG-BICRO-om predvidio i novi, sveobuhvatniji program za financiranje transfera tehnologije, kojim se planira daljnje unaprjeđenje i razvoj sustava transfera tehnologije. Program će se financirati iz ESI fondova i doprinosit će poboljšanju transfera tehnologije iz istraživačkih rezultata u komercijalno i industrijsko područje.

HAMAG-BICRO

ZaGreb

DAN KATOLIČKOGA BOGOSLOVNOGA FAKULTETA

20. obljetnica u sastavu Sveučilišta u Zagrebu

Svečanom sjednicom Fakultetskoga vijeća u prigodi 20. obljetnice od potpisivanja Ugovora o položaju i djelovanju u sastavu Sveučilišta u Zagrebu, 11. ožujka proslavljen je Dan Katoličkoga bogoslovnog fakulteta. U prigodnom obraćanju kardinal Bozanić je napomenuo da je Sveučilište u Zagrebu izraslo u stoljetnom procesu kojemu je Zagrebačka (nad)biskupija bila kolijevka, a da je Ugovor postao model i za druge ugovore između drugih hrvatskih teoloških fakulteta i sveučilišta. Rektor Boras je rekao kako Ugovor sa Svetom Stolicom daje snagu Sveučilištu u Zagrebu jer je taj ugovor iznad Ustava Republike Hrvatske, a ministar Šuštar izdvojio je tri vrednote utkane u Katolički bogoslovni fakultet – kritičnost, dijalog i razboritost.

STUDENTSKO NATJECANJE Ecotrophelia Hrvatska 2016.

Treći put održava se nacionalno natjecanje timova sastavljenih od studenata preddiplomskih i/ili diplomskih i/ili doktorskih studija sveučilišta u Republici Hrvatskoj u kreiranju ekoinovativnih prehrambenih proizvoda 'Ecotrophelia Hrvatska 2016' na Prehrambeno-biotehnološkom fakultetu. Svrha je natjecanja poticanje studentske inovativnosti i kreativnosti, stvaranje novih proizvoda te njihov plasman i predstavljanje na nacionalnom i europskom tržištu. Koordinator timove trebaju prijaviti najkasnije do 6. svibnja.

SLAVLJE FRANKOFONA I FRANKOFILA

Mjesec frankofonije 2016.

Mjesec frankofonije slavi se u Hrvatskoj tijekom cijeloga ožujka, a organiziran je na inicijativu veleposlanstava zemalja članica Međunarodne organizacije za frankofoniju sa sjedištem u Zagrebu. Ove je godine na programu bio koncert pjevačice i akordeonistice Marion Sila dok se Sveučilište u Zagrebu predstavilo tematskim susretom frankofonih veleposlanika s nastavnicima i studentima studijske grupe za francuski jezik i književnost Odsjeka za romanistiku. Akademija likovnih umjetnosti organizirala je Frankofoni dan na ALU.

Radionica o transferu tehnologije

U sretnoj koincidenciji s javnim otvaranjem pitanja iz gornjega teksta, u Splitu je 14. i 15. ožujka, održana radionica pod naslovom Kako uspješno olakšati prijenos i komercijalizaciju istraživanja i razvojnih projekata u Hrvatskoj.

Autoritativni sudionici

Na radionici se okupio autoritativni i reprezentativan krug sudionika: rektor Šimun Andelinović, Krešo Zadro, pomoćnik ministra znanosti, obrazovanja i sporta, zamjenik gradonačelnika Grada Splita Goran Kovačević i predstavnik Splitsko-dalmatinske županije Vicencije Biuk, Carlos Piñerúa, voditelj Ureda Svjetske banke za Hrvatsku, Cecilie Fruman, direktorica Globalne prakse Svjetske banke za trgovinu i konkurentnost zajedno sa svojim kolegicama Arabelom Sena Aprahamian i Iwonon Bo-

rowik, te stručnjaci za inovacije i transfer rezultata istraživanja Peter Lindholm, Mark Crowell, Marek Borzetowski, Danica Ramljak, Research & Innovation Expert, Senior Management Expert, Mses, Croatia, Slobodan Vukičević, University Of Zagreb Medical School, The Croatian Academy Of Science And General Research Ltd, prorektor Sveučilišta u Splitu Alen Soldo te ostali prorektori hrvatskih sveučilišta zaduženi za istraživanja i inovacije, Miljenka Kuhar, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta RH, Hrvoje Mestrić, HAMAG-BICRO Hrvatska.

Važne teme

Rasprave na radionici obuhvatile su širok problemski krug: Transfer tehnologije i komercijalizacija R&D; Program tehnološkog transfera u Hrvatskoj; Sveučilišni proces pretvaranja

znanosti u inovacije - modeli financiranja; Primjeri uspješnog transfera tehnologije sa sveučilišta i javnih instituta u Poljskoj; Financijske inovacije – investitorski pogled; Ključna pitanja suradnje javnog i privatnog sektora u transferu tehnologije; Razmjena znanja između međunarodnih stručnjaka i hrvatskih TTOS, javnog i privatnog sektora istraživača.

Neizvjesna perspektiva

Za odnos Sveučilišta u Splitu prema aktualnim praktičnim problemima transfera tehnologije najvažnija je poruka Radionice da se ne planiraju nikakve ozbiljnije promjene u odnosima Svjetska banka – MZOS – Agencija Hamag-Bicro – sveučilišni UTT-ovi. Prorektor Alen Soldo u tom je u tom kontekstu izrazio krajnji pesimizam u pogledu perspektive UTT-ova, a osobito splitskog,

koji je i brojem projekata i brojem djelatnika, sasvim pripadajućim troškovima, veći od svih ostalih hrvatskih UTT-ova zajedno. Ponašajući da iako je glavni cilj projekta Svjetske banke pomoć razvoju UTT-ova, pomoć HAMAG-BICRO-a je do sada posve izostala i sve upućene primjedbe odbijene, što znači da se promjena prakse ne može ni očekivati. Sukladno tome, rezultat projekta je posve suprotan, tj. ukidanje UTT-a je vrlo vjerojatno, a drastična redukcija njegove djelatnosti izvjesna. Najnovije rezanje sveučilišnih budžeta takvu 'perspektivu' naprosto cementira jer odgovorna sveučilišna uprava razvoj UTT-a smije planirati i ugovore potpisivati samo ako su pokriveni odgovarajućim financijskim sredstvima i jasnim naznakama ostvarivanja ciljeva, što je u sadašnjoj situaciji posve nemoguće.

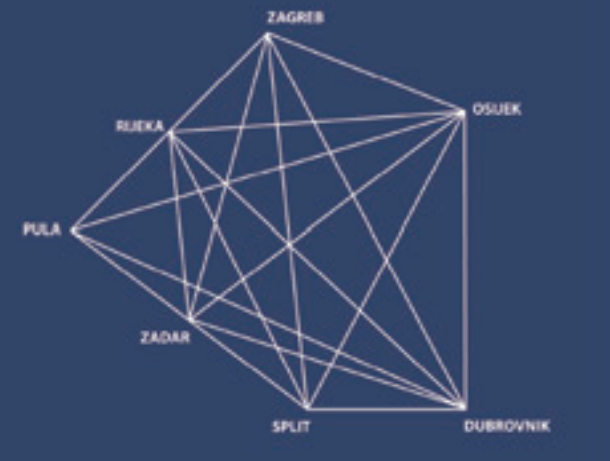

OBNOVA DOMOVA U ZAGREBU I OSIJEKU

Ugovori vrijedni više od 233 milijuna kuna

Potpisani su prvi ugovori iz Operativnoga programa Konkurentnost i kohezija za sufinanciranje obnove studentskih domova u Zagrebu i Osijeku. Radi se o ugovorima o dodjeli bespovratnih sredstava, od kojih je 85 posto iz EU fonda za regionalni razvoj, a 15 posto čine nacionalna sredstva, za rekonstrukciju studentskih domova Stjepan Radić i Cvjetno naselje Sveučilišta u Zagrebu i rekonstrukciju zgrade studentskoga doma Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

Rektorski Zbor

PRIOPĆENJE SA 6. SJEDNICE REKTORSKOG ZBORA

Potporna kurikularnoj reformi

Na 6. sjednici Rektorskog zbora od 23. ožujka, uz ostale su sudjelovali pomoćnik ministra znanosti, obrazovanja i sporta prof. Srećko Tomas i predsjednik Nacionalnoga vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnologiju prof. Ivo Družić.

Argumentirani prijedlozi

Rektorski zbor RH je, u nazočnosti voditelja Radne skupine Cjelovite kurikularne reforme dr. sc. **Borisa Jokića** i moderatora okrugloga stola *Utjecaj kurikularne reforme na visokoobrazovni sustav i društvo* akademika **Vladimira Bermanca**, raspravljao o zaključcima ovoga skupa. Članovi Rektorskoga zbora istaknuli su kako je važno da je rasprava o kurikularnoj reformi održana u okviru akademske zajednice pri čemu su sudionici imali mogućnost argumentirano izložiti prijedloge za poboljšanje pojedinih dijelova reforme. Rektorski zbor želi biti partner u ovome procesu budući da su visokim učilištima važna ulazna znanja njihovih budućih studenata. Nastavne sadržaje važno je prilagoditi dobi učenika te im pomoći da tijekom školovanja steknu trajna znanja, uz mogućnost kontinuiranoga praćenja ishoda učenja. U skladu sa zaključcima okrugloga stola, Rektorski zbor daje podršku daljnjoj provedbi kurikularne reforme te smatra da je za njezino provođenje nužna politička podrška koja mora biti popraćena i odgovarajućom financijskom potporom.

Ugrožena baština

Između ostaloga, na sjednici je raspravljano i o usvojenom proračunu za 2016. godinu za sustav znanosti i visokoga obrazovanja. Članovi RZ-a istaknuli su dva važna problema: nedonošenjem nacionalne strategije pametne specijalizacije RH bi mogla izgubiti oko 55 milijuna eura kojima bi se financirali postojeći i novi centri izvrsnosti; nedovoljnim financiranjem znanstvenih časopisa, uslijed čega znanstvenici i studenti nemaju pristup relevantnim bazama podataka, dovodi se u pitanje opstojnost istraživanja i edukacije diplomskih i poslijediplomskih studenata na hrvatskim visokoobrazovnim i znanstvenim institucijama, pri čemu je posebno ugroženo izdavanje domaćih znanstvenih časopisa kao vida nacionalne kulturne baštine.

Minimum financiranja

Na sjednici je zaključeno kako nedovoljno financiranje znanosti, koje je u opadanju još od 2004. i koje se ne može nadoknaditi europskim sredstvima ili suradnjom s gospodarstvom, dovodi u pitanje provođenje nacionalne znanstvene politike. Stoga, RZ naglašava kako je znanost i visoko obrazovanje potrebno financirati s minimalnim iznosom od 300 do 350 milijuna kuna uz napomenu da su prošlogodišnjim rebalansom proračuna ista sredstva već bila osigurana i uplaćena Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta, ali su utrošena u druge svrhe. Minimalni iznosi odnose se na: inicijalna sredstva za pristup EU fondovima – 45 mil. kn; znanstveno-istraživački rad na sveučilištima – 90 mil. kn; djelovanje 11 centara izvrsnosti – 20 mil. kn; obnova ljudskih resursa – 50 mil. kn; osiguravanje produkcije i međunarodne vidljivosti hrvatske znanosti – 3 mil. kn; pristup relevantnim međunarodnim bazama podataka i znanstvenoj publicistici – 40 mil. kn; održivost nacionalne znanstvene publicistike – 15 mil. kn; znanstveni časopisi – 15 mil. kn; financiranje znanstvenih udruga – 2 mil. kn; financiranje znanstvenih skupova – 5 mil. kn; materijalni troškovi prema programskim ugovorima – 60 mil. kn. (Detaljna razrada objavljena je u časopisu *Universitas* od veljače 2016.)

Usklađivanje zakona

Članovi RZ-a raspravljali su i o Zakonu o hrvatskom kvalifikacijskom okviru iz 2013. RZ potiče Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta da pokrene i što prije provede njegovu reviziju budući da postoje brojne nelogičnosti u razinama pojedinih kvalifikacija, posebno pri izjednačavanju stručnih i akademskih razina. RZ će se aktivno uključiti u pripremu prijedloga potrebnih izmjena. Članovi Rektorskoga zbora također su istaknuli kako je u sljedećem koraku nužno uskladiti sve zakone koji reguliraju sustav znanosti i visokoga obrazovanja, posebno Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, Zakon o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju te Zakon o hrvatskom kvalifikacijskom okviru.

REKTORSKI ZBOR O FINANCIRANJE ISTRAŽIVANJA NA HRVATSKIM SVEUČILIŠTIMA

Sredstva za materijalne troškove

Treba proširiti paletu financijskih instrumenata za razvoj istraživačkih karijera, posebice uravnoteživanje razvoja u cijelom hrvatskom istraživačkom prostoru, te značajno povećati broj doktoranada na hrvatskim sveučilištima

Rektorski zbor Republike Hrvatske izražava svoju zabrinutost razinom financiranja materijalnih troškova znanstvenih istraživanja na hrvatskim sveučilištima.

Usprkos činjenici da se u posljednjem desetljeću broj istraživača gotovo udvostručio, razina financiranja znanstvenih istraživanja nije se značajnije promijenila. Pritom se nije samo poremetio omjer financiranja istraživanja i broja istraživača, već se značajno promijenila i struktura istraživača. Značajno je povećan broj istraživača koji su stekli status samostalnog istraživača (izabrani u znanstveno nastavna zvanja) ali i broj mladih istraživača koji su postigli razinu iskusnog istraživača (postdoktorandi).

Istodobno se smanjio broj zaposlenih istraživača u ranoj fazi (doktoranada), a značajno povećao broj doktoranada koji studiraju na doktorskom studiju u dijelu radnog vremena.

Ulažemo u obrazovanje kadrova za druge države

Značajno povećanje broja ljudi s razinom samostalnog ili iskusnog istraživanja zahtijeva osiguravanje odgovarajućih sredstava za financiranje troškova istraživanja da bi oni mogli razvijati svoju istraživačku karijeru i istraživačke timove. Nedostatak sredstava za financiranje materijalnih troškova istraživanja podrazumijeva zastoj u istraživačkom razvoju, a desetgodišnji zastoj u razvoju istraživača podrazu-

mijeva trajno „uništavanje“ istraživačkog potencijala. Jedan broj mladih istraživača, u pravilu najtalentiranijih, rano prepoznaje navedeni disbalans i nastoji nastaviti razvoj svoje istraživačke karijere u inozemstvu.

Slično je i s doktorandima, nedostatak sredstava za financiranje materijalnih troškova istraživanja vrlo često dovodi u pitanje napredovanje kroz doktorski studij i, u pravilu, predstavlja zastoj u osobnom razvoju doktoranada. Prilagodba na nedostatak sredstava nužno dovodi do smanjivanja kvalitete istraživačkih rezultata i time i kvalitete doktorskih studija. Slično kao i kod postdoktoranada, jedan dio talentiranih pojedinaca uspije rano prepoznati navedeno stanje i nastoji svoj doktorski studij završiti u inozemstvu. Iako je stjecanje iskustva u inozemstvu važno za osobni razvoj istraživača, valja imati na umu da su doktorandi glavni proizvođači znanstvenih rezultata i da svoje re-

zultate ostavljaju inozemnim institucijama. Pored toga, najtalentiraniji su izloženi probiru i ostanku u inozemnoj instituciji te svoj talent i rad, uključivši i sve što je uloženo u njihovo obrazovanje, ugrađuju u inozemne institucije i istraživačke sustave. Znajući da se istraživanjem izravno uspostavlja veza s razvojem društva i ekonomije, jasno je da se svo ulaganje u obrazovanje te talent i rad hrvatskih istraživača troši u razvoj druge države.

Potrebno dodatnih 125 milijuna kuna

Stoga je stav Rektorskoga zbora RH da je hitno potrebno udvostručiti sredstva za financiranje materijalnih troškova istraživanja kako bi se osigurao opstanak hrvatskoga istraživačkoga prostora i osigurao minimalni razvoj hrvatskih sveučilišta. Iako za sferu političkog dijaloga udvostručavanje izgleda kao „dramatično“ povećanje, Rektorski zbor RH upozorava da se radi o povećanju

Prva tribina strategijskoga foruma Sveučilišta u Zagrebu

Strategijski forum Sveučilišta u Zagrebu, osnovan je odlukom rektora prof. dr. sc. Damira Borasa 15. veljače 2016. i zamišljen kao institucionalni okvir u kojem će Sveučilište pokretati raspravu, ne samo o pitanjima razvoja znanosti i visokoga obrazovanja, nego i o problemima šire društvene zajednice i suvremene civilizacije uopće. Predviđeno je da Strategijski forum u svom djelovanju koristi sve oblike akademskoga dijaloga i znanstvene rasprave kao što su tribine, okrugli stolovi, savjetovanja, vijećanja, konferencije i sl. Prva tribina u organizaciji **Strategijskoga foruma Sveučilišta u Zagrebu** pod nazivom **„Nove mogućnosti europskog financiranja R&D“** održana je 2. ožujka 2016. u 10 sati u Sivoj vijećnici Fakulteta elektrotehnike i računarstva.

Paris Kokorotsikos

Predavanja je održao dr. sc. **Paris Kokorotsikos**, predsjednik i glavni direktor grčke konzultantske kuće *EuroConsultants S. A.* na temu **„Slučajevi uspješnog financiranja istraživanja transfera tehnologije i inovacija“** i prof. **Mrvoje Njirić**, direktor arhitektonske tvrtke njirić+arhitekti d. o. o., na temu **„Ekološko-energetski koncept Sveučilišnog kompleksa Borongaj“**.

Mrvoje Njirić

Utjecaj kurikularne reforme na visokoobrazovni sustav i društvo

Okrugli stol **Utjecaj kurikularne reforme na visokoobrazovni sustav i društvo** održan je 23. ožujka 2016. u auli Sveučilišta u Zagrebu. Sudionicima se uvodno obratio rektor Sveučilišta u Zagrebu prof. **Damir Boras**, predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti akademik **Zvonko Kusić** i pomoćnik ministra znanosti, obrazovanja i sporta **Momir Karin**.

Nacrt kurikularne reforme predstavio je dr. sc. **Boris Jokić**, voditelj Rad-

ne skupine Cjelovite kurikularne reforme, a govorili su i akademik **Ivica Kostović**, akademikinja **Milena Žić Fuchs**, akademik **Vladimir Paar**, prof. **Dijana Vican**, rektorica Sveučilišta u Zadru, prof. **Slavica Čosović Bajić**, dekanica Tehničkoga veleučilišta u Zagrebu, prof. **Nevio Šetić** sa Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli i prof. **Vlatko Previšić**, dekan Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Skup je moderirao akademik **Vladimir Bermanec**.

PREPORUKA REKTORSKOG ZBORA ZA KORISNICIJE

Treba nam i pretraživače

Procjenjuje se da je Google Znalac u 2014. sadržavao više od 160 milijuna dokumenata i pokrivao 80-90 posto članaka objavljenih na engleskom pa lokalizirane sustave treba prilagoditi najboljem postojećem alatu

Google Scholar (Google Znalac) besplatno je dostupan pretraživač weba koji indeksira pune tekstove ili metapodatke znanstvene i akademske literature. Uključuje većinu časopisa koji provode istorazinsko vrednovanje (peer review) i objavljuju radove online, akademske knjige te dio časopisa koji ne provode istorazinsko vrednovanje. Procjenjuje se da je baza Google Znalac sadržavala više od 160 milijuna dokumenata u 2014. godini i da je pokrivala 80-90 posto članaka objavljenih na engleskome jeziku. Google Znalac je sličan CiteSeerX i getCITED. Google Znalac uključuje sadržaje koji su dostupni preko komercijalnih baza Elsevier's Scopus and Thomson Reuters' Web

of Science. Od 2012. Google Znalac omogućuje stvaranje osobnih profila, Scholar Citations profiles, koje svaki autor može osobno uređivati. Profil uključuje slobodan izbor svih dokumenata koji su vidljivi Google pretraživaču, formiranje temeljnih pokazatelja vidljivosti (citanost, h-indeks, i10-indeks) po godinama i pristup svim dokumentima koji citiraju autorove radove.

Slobodno korištenje Google računa omogućuje kreiranje profila organizacijskih jedinica, a sam pretraživač, ako je navođenje adresa standardizirano, omogućuje jednostavno pregledavanje institucija. Također je moguće slobodno formiranje profila institucija (znanstveni ili stručni časopis, sveučilište, fakul-

A I ULOZI HRVATSKE ZAKLADE ZA ZNANOST

troškove istraživanja hitno udvostručiti

nju sa cca 125 milijuna kuna (17 milijuna Eur) na cca 250 milijuna kuna (34 milijuna Eur), što je fond za financiranje istraživanja kojim raspolaže prosječno zapadno-europsko sveučilište.

Rektorski zbor RH smatra da je pogrešno razvoj istraživačkog sustava, posebice na hrvatskim sveučilištima, temeljiti isključivo na istraživačkim timovima koji mogu osigurati financiranje kroz kompetitivne programe EU (*Horizon 2020*). Pritom, Rektorski zbor RH podsjeća da u većini zapadno-europskih država nacionalni fondovi i dalje čine 80-90% financiranja istraživanja. Osim toga, EU programi su fokusirani na strateške prioritete Europskog istraživačkog vijeća (*ERC*) koji su daleko uži od strateških prioriteta svake pojedine države, pa tako i Hrvatske i njezinih regija.

Nadalje, Rektorski zbor RH smatra da se u političkoj areni nužno čim prije opredijeliti za razvoj Hrvatske temeljen na istraživanjima, transferu teh-

nologije, pametnoj specijalizaciji i uspostavljanju snažnih regionalnih centara znanja. Takvo opredjeljenje podrazumijeva dodatno, značajno povećanje sredstava za materijalne troškove istraživanja te uspostavljanje daleko šire i sofisticiranije palete financijskih instrumenata za razvoj istraživačkih karijera, istraživačkih timova, centara izvrsnosti te razvoj hrvatskih regija.

Za veću kvalitetu evaluacijskog procesa

Rektorski zbor RH podržava uspostavljeni instrument programskih ugovora za višegodišnje namjensko financiranje znanstvenih istraživanja na hrvatskim sveučilištima. Takav instrument jamči stabilnost i opstanak istraživanja na sveučilištima ali i razvoj istraživačkih politika, uključujući i istraživačkih pravaca specijalizacije, na hrvatskim sveučilištima. No, jasno je da u prosjeku 5.000 kuna godišnje po istraživaču, uključujući i dok-

torande, za materijalne troškove istraživanja nije ni približno dovoljno da bi se osigurao opstanak istraživanja na sveučilištima. Iako sveučilišta i njihove sastavnice zasigurno izdvajaju i dio vlastitih prihoda za financiranje materijalnih troškova istraživanja, teško je vjerovati da ukupna izdvajanja prelaze 10.000 kuna po istraživaču godišnje.

U većini znanstvenih područja, posebice prirodnom, tehničkom i biomedicinskom, nemoguće je organizirati istraživanja uz takva sredstva. Stoga je nemoguće razmišljati o ozbiljijem razvoju STEM područja, pa time i studija u STEM području. Stoga Rektorski zbor poziva Vladu i sve dionike političke rasprave u Hrvatskoj, da hitno udvostruči sredstva za programске ugovore za financiranje materijalnih troškova istraživanja.

Rektorski zbor podržava do sada uspostavljene financijske instrumente Hrvatske zaklade za znanost ali upozorava da je potrebno dodatno poraditi na

kvaliteti evaluacijskog procesa, posebice na kvaliteti istorazinske procjene, te osigurati dovoljno fleksibilnosti u provedbi istraživačkih projekata. Istorazinsku procjenu (*peer review*) Rektorski zbor RH smatra ključnim u procesu vrednovanja, no pritom je nužno hrvatske znanstvenike dovesti u poziciju iste razine. Istorazinska procjena nije moguća kada znanstvenik koji ima deseterostruko više resursa (sredstva, ljudi i logistike) hrvatskog znanstvenika procjenjuje kroz prizmu svojih standarda.

Upravnom vijeću Zaklade ukazalo se na slabosti, besmislenosti pa i nepotrebnosti pojedinih postojećih procedura provedbe projekata i programa, koje posebno dolaze do izražaja u prilikama kada nema dovoljno sredstava (previše administriranja, usmjeravanje recenzenta, itd.). Također, postoje snažne primjedbe na izbor tema projekata u kojima se premalo poticalo projekte snaglašenijom nacionalnom komponentom. Osim

istorazinske procjene, Rektorski zbor RH poziva na razvoj dodatnih mehanizama vrednovanja kojim će se potaknuti razvoj istraživačkih timova na sveučilištima koji nemaju uspostavljene centre izvrsnosti.

Povećati broj doktoranada na hrvatskim sveučilištima

Rektorski zbor RH smatra da je minimalno potrebno udvostručiti sredstva kojima raspolaže Hrvatska zaklada za znanost te da je tim sredstvima potrebno proširiti paletu financijskih instrumenata za razvoj istraživačkih karijera, posebice uravnoteživanje razvoja u cijelom hrvatskom istraživačkom prostoru, te značajno povećati broj doktoranada na hrvatskim sveučilištima. Te mjere su potrebne kako bi se uopće osigurala prilika za razvoj strategija pametne specijalizacije izvan Zagreba, osigurao opstanak sveučilišta i umanjio odljev talenata iz Hrvatske.

Iznimno važnim Rektorski zbor RH smatra potrebu za dra-

matičnim povećanjem izdvajanja sredstava i razvoj posebnog programa za znanstvenike povratnike iz hrvatske dijaspore, posebice znanstvenike povratnike koji su svoju poduzetničku energiju i kreativni potencijal spremni uložiti u policentrični razvoj Hrvatske. Stoga, Rektorski zbor RH smatra da je nužno nastaviti i užurbano dodatno razviti (proširivanje programa kroz osmišljavanje reintegracijskog paketa potpore – *reintegration grants*) program povratka hrvatskih znanstvenika iz Dijaspore.

Proširivanje programa za znanstvenike povratnike i otvaranje mogućnosti doktorskog studiranja u punom radnom vremenu za talente iz hrvatske Dijaspore, te znatno povećanje broja mjesta u punom radnom vremenu za doktorande iz Hrvatske, Rektorski zbor smatra jednom od ključnih mjera Hrvatske demografske politike za nekoliko sljedećih desetljeća.

(OPREMA REDAKCIJSKA)

ISTENJE GOOGLE SCHOLARA

interakcija s najboljim svjetskim znanstvene literature

tet, institut itd.). Od 2013. Google Znalac omogućuje formiranje osobnog repozitorija znanstvenih dokumenata. Google znalac omogućuje pretraživanje i izravnu poveznicu na digitalne ili fizičke kopije članaka (online ili u bibliotekama), uključujući i pristup punim tekstovima članaka iz časopisa, tehničke izvještaje, doktora-te, knjige i druge dokumente (uključujući i odabrane webstranice).

Google Znalac omogućuje pristup sažecima koji citiraju autorove članke (cited by) i poveznice na slične članke (related article).

Prednosti i nedostaci Google Znalca

Kvaliteta poveznica slična je s poveznicama koje nude komercijalni pretraživači (Scopus i Web of Science), iako obnavljanje poveznica nije uvijek dovoljno ažurno. Neki izdavači ne dopuštaju Znalcu pretraživanje njihovih časopisa, a Google Znalac ne objavljuje listu časopisa koje pretražuje ni frekvenciju kojom ih pretražuje. To znači da se pretra-

živanjem Google Znalca ne može pouzdano pronaći sve dokumente na webu (pouzdanost 90 posto).

Prednost je jednostavnost i besplatnost pristupa te mogućnost slobodnog korištenja bez teškoća, koje su vrlo često prisutne kod korištenja komercijalnih baza.

Rangiranje članaka u akademskim procjenama ne treba uzimati kao apsolutnu vrijednost članka jer Google Znalac preveliku težinu daje broju citata i na taj način određuje vidljivost članka (Matthewov efekt). Na to se nadovezuje Google Znalčev efekt – neki znanstvenici odabiru članke za citiranje na temelju rangiranja važnosti članaka prema Google Znalcu, umjesto prema doprinosu i prvenstvu u objavljivanju. Intenziviran globalni razvoj znanosti zbog sve bržeg pristupa podacima proizvodi i druge prakse znanstvene zlouporabe (scientific misconduct), uključujući i uporabu Google Znalca.

Osim samih znanstvenika koji ga mogu zloupotrijebiti, sve su češći primjeri i

pojava predatorskih časopisa koji se uspijevaju uključivati u bazu Google Znalca. Pogreške u detektiranju pola ponekad dovode do pogrešaka u pretraživanju i pridruživanju pogrešnih članaka i citata pojedinom autoru. Osim toga, Google Znalac je osjetljiv na spam, što omogućuje manipulaciju citatima.

Citati Google Znalca trebaju se, stoga, pažljivo procjenjivati, posebice kada se koriste za kvantifikaciju utjecaja (impact): pojedinca, odjela, fakulteta, instituta, sveučilišta, časopisa, područja, države.

Jednostavnost i javna dostupnost

Google Znalac najbolji je dostupni alat za procjenjivanje vidljivosti znanstvenih publikacija (radova, knjiga, doktorata i sl.). Jednostavnost i besplatnost pristupa, demokratičnost i javna dostupnost (mogućnost formiranja personaliziranih profila – od pojedinca do institucija) omogućuje javno prikazivanje vidljivosti znanstvenog rada na način

da pojedinac ili organizacija odlučuje što će javno prikazati. Pojedinac ili organizacija može javno dokazati utjecaj (impact) svoga znanstvenog rada.

To je važno za znanstvena postignuća koja se mogu citirati (doktorati, webstranice, lokalni časopisi, popularni časopisi, knjige i druge publikacije) i mogu ostvariti lokalizirani (i lokalni) utjecaj (impact), a nisu obuhvaćeni velikim komercijalnim pretraživačima. To je posebice važno za vrijedna područja znanstvenog rada i znanstvenike koji teško mogu ostvariti globalni utjecaj (impact), ali zato imaju (i zbog toga postoje) veliki lokalni (prostorno) ili lokalizirani (područje) utjecaj. Nadalje, jednostavnost i javna dostupnost citata potiče razvitak kulture citiranja, koja nije uravnoteženo uspostavljena niti u područjima znanosti, a u izvanznanstvenom javnom komuniciranju gotovo da ne postoji.

Prilikom vrednovanja nečijeg znanstvenog rada (pojedinca, organizacijske

jedinice, sastavnice sveučilišta itd.) i njegova javnog utjecaja (impact) pogrešno je koncentrirati se samo na numeričke podatke (npr. citiranost), rangiranje rada ili časopisa, bilo da se radi o rangiranju koje provodi Google Znalac, Web of Science (impact factor) ili Scopus (SJR).

Pogrešna isključiva usmjerenost na numeričke podatke

Procjenu nečijeg znanstvenog rada i utjecaja treba temeljiti na istorazinskoj procjeni (peer review) – glavnom alatu procjene koji je razvijen u akademskom svijetu. Peer review treba bolje strukturirati, što više koristiti podatke i činjenice koje obilježavaju nečiji znanstveni rad i lokalni (razvoj odjela ili fakulteta, razvoj struke, održavanje znanstvene baze itd.) i globalni utjecaj (impact znanstvenog časopisa, globalna citiranost itd.) nečijeg znanstvenog rada.

Pritom valja držati do činjenice da se nečiji znanstveni utjecaj (pojedinca

ili organizacije) temelji ne samo na objavljenim znanstvenim radovima, nego i na daleko široj paleti dokumentabilnih aktivnosti. To znači da je ukupan portfelj pojedinca ili organizacije koji je potrebno vrednovati daleko širi i treba biti dovoljno širok da može prihvatiti sve ono što je relevantno za pojedinca, organizaciju, područje ili lokalnu i globalnu zajednicu.

Za takav pristup potreban je alat koji će omogućiti dokumentabilan pristup informacijama i činjenicama. Takav alat potrebno je razvijati na razini znanstvenog sustava (države ili sveučilišta), a u pozadini koristiti najbolji postojeći pretraživač.

Google Znalac je, u tom kontekstu, potrebno shvatiti kao najbolji alat koji imamo na raspolaganju, a sve sustave koji se razvijaju lokalizirano (npr. Crosbi ili institucijski portfelj) prilagoditi na način da mogu bez teškoća komunicirati i izmjenjivati podatke s Google Znalcom.

(OPREMA REDAKCIJSKA)

Spli T

PRVI SASTANAK KOORDINACIJSKOG VIJEĆA Urbane aglomeracija Split

U Velikoj vijećnici Gradske uprave 15. ožujka održan je prvi sastanak Koordinacijskog vijeća Urbane aglomeracije Split, na kojem su prisustvovali predstavnici gradova, općina te Sveučilišta u Splitu na čelu s rektorom Anđelinovićem. Sveučilište je u kolovozu 2015.g. potpisalo sporazum s Gradom Splitom o izradi Strategije razvoja Urbane aglomeracije Split bez naknade. Na sastanku je usvojen Poslovnik Koordinacijskog vijeća kao savjetodavnog radnog tijela za izradu Strategije, te za praćenje njene provedbe. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU najavilo je otvaranje natječaja za urbane aglomeracije/područja za početak sljedećeg tjedna, pa je na sastanku naglašeno kako treba intenzivno raditi i što kvalitetnije pripremiti prijavu za natječaj za kojeg je osnovni uvjet izrađena Strategija razvoja s prijedlogom projekata koji će se moći financirati mehanizmima integriranih teritorijalnih ulaganja.

GOSTOVANJE PROFESORA IZ JAPANA

Roboti-demonstracija budućnosti

Profesor Tomotaka Takahashi, osnivač i predsjednik uprave tvrtke Robo Garage, u Splitu je održao predavanje na temu 'Trendovi robotike u Japanu - oblikovanje budućnosti kroz kulturu i tehnologiju sadašnjosti'. Takahashi je splitskoj publici predstavio RoBoHona, pametni telefon u obliku malog robota, Kiroba - prvog komunikacijskog robota u svemiru, Robija, penjača Evolta, Robocupa koji igra nogomet i roboticu FT.

UNISPORT FUTSAL LIGA

Tri pobjede ekipe Splitskog sveučilišta

Na dvodnevnom sveučilišnom sportskom natjecanju u futsalu sudjelovalo je osam momčadi - Sveučilište Split, Sveučilište Zadar, Sveučilište Zagreb, Sveučilište Josip Juraj Strossmayer Osijek, Veleučilište Ljiljana Ružička Vukovar, Veleučilište Baltazar, Zagrebačka škola ekonomije i menadžmenta, te veleučilište VERN. Sveučilište u Splitu je pobjedom nad VERNOM osvojilo svih devet bodova pa s puno optimizma mogu čekati nastavak natjecanja i završnicu koja će se u svibnju igrati u Rovinju.

OTVORENE PRIJAVE

Unisport natjecanja u stolnom tenisu i krosu

Splitski sveučilišni sportski savez organizira Unisport prvenstva Sveučilišta u stolnom tenisu i krosu tijekom travnja 2016. Stolni tenis će se održati pojedinačno i ekipno u muškoj i ženskoj konkurenciji u Stolnoteniskom klubu Split, a kros će se održati po principu lige pojedinačno u muškoj i ženskoj konkurenciji, u sklopu Marjanske lige Maraton kluba.

SURADNJA ZAGREBAČKOGA FILOZOFSKOG I EKONOMSKOG FAKULTETA

Studij upravljanja ljudskim potencijalima

Senat Sveučilišta u Zagrebu prihvatio je pokretanje poslijediplomskog studija „Upravljanje ljudskim potencijalima“. Studij mogu upisati diplomanti sveučilišnih diplomskih studija, traje tri semestra i završetkom se stječe naziv sveučilišnog specijalista upravljanja ljudskim potencijalima (univ. spec.).

Jedan od razloga za nedostatno razvijenu praksu ULJP-a u hrvatskim organizacijama je nedostatak kompetencija pojedinaca koji rade na poslovima stručnjaka za LJP. Ključni razlog za to jest što su kolegiji iz područja ULJP-a na fakultetima u Hrvatskoj slabo zastupljeni. Poslijediplomski studij iz područja upravljanja ljudskim potencijalima trenutno ne postoji niti na jednom sveučilištu u Hrvatskoj usprkos aktualnosti, relevantnosti i razvijenosti toga znanstvenog i stručnog područja, kako za akademsku zajednicu, tako i za suvremene organizacije.

Priznata znanstvena disciplina

Predloženi program rezultirao je promišljanja dviju hrvatskih institucija – Filozofskog i Ekonomskog fakulteta - koje su prepoznate, kako u području obrazovanja općenito, tako i u području školovanja stručnjaka za ULJP. Pri kreiranju programa problematiku ULJP-a prišlo se interdisciplinarno, s namjerom da program osigura razvoj kompetentnih stručnjaka. Na programu su okupljeni stručnjaci (znanstvenici i praktičari) iz različitih područja koja zahvaćaju problematiku ULJP-a iz perspektive različitih struka – ekonomisti, psiholozi, sociolozi, pravnici – kako bi se osiguralo da sva po-

Ljudski kapital smatra se osnovnim razvojnim resursom suvremenih organizacija, odnosno izvorom njihove konkurentske prednosti

dručja i teme koja obilježavaju suvremenu teoriju i praksu ULJP-a budu zastupljena. Polaznicima se na taj način osigurava da prikupe znanja i razviju vještine iz svih segmenata svoga rada.

Područje ULJP-a je priznata znanstvena disciplina širom svijeta, jedna od pet funkcija menadžmenta odnosno ključnih aktivnosti koje moraju provoditi menadžeri te jedna od sedam osnovnih poslovnih funkcija zastupljenih u svakoj profitnoj i neprofitnoj organizaciji. Područje ULJP-a pripada znanstvenom području društvenih znanosti, polje ekonomije, grana organizacija i menadžment.

Posao menadžera sastoji se od planiranja, organiziranja, ULJP-a, vođenja i kontrole.

No, uslijed povećane važnosti ljudi odnosno njihovih znanja, vještina i sposobnosti za organizacijsku uspješnost u suvremenom društvu znanja, funkcija ULJP-a postaje posebice važna. Ljudski kapital, dakle dodana vrijednost koju zaposlenici stvaraju preko svojeg rada i inovacija, smatra se osnovnim razvojnim resursom suvremenih organizacija odnosno izvorom njihove konkurentske prednosti.

Zanimanje sadašnjosti i budućnosti

Suvremene organizacije shvatile su potrebu zapošljavanja stručnjaka za LJP. Ti stručnjaci zapošljavaju se u specijaliziranim organizacijskim jedinicama za LJP zaduženima za potporu menadžerskim ak-

tivnostima, najčešće u odnosu jedan stručnjak za LJP na svakih 100 zaposlenika. Praksa ULJP-a u hrvatskim organizacijama, još uvijek je nedostavno razvijena. Prema rezultatima istraživanja provedenog 2014. godine od međunarodnog udruženja znanstvenika-istraživača u području ULJP-a – CRANET (u kojem je EFZG predstavnik RH), u prosjeku se u najuspješnijim hrvatskim organizacijama s više od 500 zaposlenika radna uspješnost prati za manje od 60% zaposlenika, a zaposlenici se u prosjeku dodatno obrazuju manje od 7 sati godišnje. U velikom broju hrvatskih organizacija još uvijek ne postoje odjeli za LJP kako to nalaže suvremena teorija i praksa upravljanja organizacijama. Potreba za unaprjeđenjem prakse ULJP-a posebice je naglašena i vidljiva u javnom sektoru (državne institucije, tijela lokalne uprave i javna poduzeća), ali i malim i srednje velikim organizacijama u privatnom vlasništvu.

4. broj Humanista, časopisa studenata FFST

“...U rukama držite četvrti broj *Humanista*. Kao što možete primijetiti, on je deblji, sadržajniji, a nadam se i barem jednako kvalitetan kao njegovi prethodnici. Nadam se da ćete uživati u čitanju časopisa onoliko koliko su vaši kolege uživali u njegovoj izradi!

Dokaz je to kako na vašem Fakultetu ipak postoji (ma kako god neki govorili suprotno) izvjestan broj studenata koji žele da se njihov glas čuje.

Upravo u tome leži bit *Humanista*! Ne zaboravite da mi, kao studenti društvenih i humanističkih znanosti, posebno u ovo doba ko-

je se za nas ne čini odviše perspektivnim, moramo biti nosioci promjena koje želimo u društvu te se upravo mi moramo izboriti za svoju bolju sutrašnjicu. Časopis koji držite u rukama daje vam jedinstvenu priliku upravo za to.

Volontirajte i stvarajte kontakte! Pišite, uređujte, lektorirajte, hvalite, kritizirajte, izrazite se! *Humanist* je mjesto gdje se možete izraziti bez cenzure. Stoga iskoristite priliku i uključite se u rad na sljedećem broju časopisa...”

Iz uvodnika Tomislava Poljaneca, glavnog urednika 4. broja *Humanista*

impressum ♦ **universitas** ♦ hrvatske sveučilišne novine ♦ **urednički kolegij** ♦ Franka Babić ♦ Petar Bačić ♦ Aleksandra Banić ♦ Tomislav Čizmić-Marović ♦ Irena Drmić-Hofman ♦ Damir Humski (urednik fotografije) ♦ Suzana Kačić - Bartulović ♦ Snježana Knezić ♦ Jelena Matešić ♦ Sandro Nižetić ♦ Ivan Perković (Zagreb) ♦ Marija Plazonić Šolić ♦ Leida Rizvan Sikimić ♦ Petra Šimundić ♦ Sagita Mirjam Sunara ♦ Ivana Vuka ♦ **Nakladnički savjet** ♦ prof. Ante Čović, predsjednik ♦ prof. Sandra Bischof ♦ prof. Zoran Čurić ♦ prof. Branko Matulić ♦ prof. Mislav Grgić ♦ prof. Ante Bilušić ♦ prof. Nikola Račić ♦ **urednik fotografije** ♦ Damir Humski ♦ **fotografije** ♦ cropix ♦ **glavni urednik** ♦ Duško Čizmić Marović ♦ **nakladnici** ♦ Sveučilište u Splitu i Sveučilište u Zagrebu ♦ **za nakladnike** ♦ prof. Šimun Anđelinović i prof. Damir Boras, rektori ♦ **adresa redakcije** ♦ Livanjska 5/IV ♦ tel. 021/558 262 ♦ universitas@unist.hr ♦ www.unist.hr/universitas

Johannes Brachmann, Dragan Primorac, Joachim Bovelet, Zoran Đogaš, Šimun Anđelinović

SPORAZUM SVEUČILIŠTE U SPLITU, MEDICINSKI FAKULTET I NJEMAČKI REGIOMED KLINIKEN

Njemački studenti na splitskoj Medicini

Sveučilište u Splitu, Medicinski fakultet i Regiomed Kliniken svečano su potpisali Sporazum o suradnji 7. ožujka u velikom amfiteatru Medicinskog fakulteta. Riječ je o jedinstvenom primjeru međunarodne suradnje u Republici Hrvatskoj gdje će jedna hrvatska visokoškolska institucija sustavno obrazovati njemačke studente za potrebe regije u kojoj djeluje Regiomed Kliniken, a uz to će povećati mobilnosti studenata i nastavnika u oba smjera, kao i omogućiti suradnju hrvatskih i njemačkih liječnika u kliničkoj praksi i znanosti.

Regiomed je jedan od najvećih lanaca bolnica u Njemačkoj, i radi se o jedinstvenoj suradnji, u kojoj će svake godine 30-40 studenata iz Bavarke, točnije određene regije oko Coburga dolaziti na pretklinički dio edukacije na Sveučilište u Split, dok će sam klinički dio biti kombinacija edukacije na Sveučilištu u Splitu i Coburgu, otkrio je prof. dr. sc. Dragan Primorac, koji je kroz brojne kontakte koje ima u Federalnoj Republici Njemačkoj inicirao ovu suradnju.

Sporazum su potpisali su Zoran Đogaš, dekan Medicinskog fakulteta i Joachim Bovelet, čelnik Regiomed Kliniken-a uz supotpis i pokroviteljstvo Šimuna Anđelinovića, rektora Sveučilišta u Splitu. Svečanosti su nazočili, podržavši tako ovaj projekt, gradonačelnik grada Splita Ivo Baldasar, župan Splitsko-dalmatinske županije Zlatko Ževrnja, zamjenik ministra turizma Robert Pauletić, pomoćnik ministra

Sporazum predviđa da svake godine 30-40 studenata iz Njemačke dolazi na pretklinički dio edukacije na Sveučilište u Split, dok će klinički dio biti kombinacija edukacije na Sveučilištu u Splitu i Coburgu

Dragan Primorac: Inovativan model čak i na razini EU!

- Radi se o iznimno važnom i jedinstvenom konceptu integriranih studija na europskoj razini za koje sam se kao Ministar znanosti, obrazovanja i sporta u prošlosti zalagao. Model koji ovom suradnjom promoviramo je jedinstven i inovativan, čak i na razini EU i demonstrira snagu i sposobnost hrvatskih obrazovnih institucija, u konkretnom slučaju Sveučilišta u Splitu. Osim toga otvaramo mogućnosti našim kliničarima za razmjenu iskustava s njemačkim kolegama kao i zajedničko sudjelovanje u edukacijskim procesima te natjecanju za najatraktivnije projekte EU. U suradnji s Regiomed Kliniken, u lipnju sljedeće godine u Dubrovniku organiziramo The Tenth ISABS Conference on Forensic and Anthropologic Genetics and Mayo Clinic Lectures in Individualized Medicine, jedan od najznačajnijih znanstvenih događaja tijekom 2017., koji će okupiti više od 550 sudionika, a u čijem radu sudjeluje 60-tak pozvanih predavača među kojima je 5 nobelovaca. Uz Sveučilište u Splitu, i druga hrvatska sveučilišta, organizatori su i Mayo Clinic, Penn State University, George Washington University, Specijalna bolnica Sveta Katarina, i niz drugih. Teme konferencije su personalizirana i regenerativna medicina, molekularna dijagnostika, farmakogenetika, genska i stanična terapija, forenzička genetika itd. Posebno me raduje sudjelovanje velikog broja studenata, a prema mom mišljenju, svi studenti biomedicinskih znanosti bi barem jednom u životu trebali nazočiti ovakvom događaju, koji im može otvoriti brojne mogućnosti, poznanstva, i koji im može promijeniti život.

obrazovanja, znanosti i sporta Srećko Tomas, pomoćnica ravnateljica Agencije za znanost i visoko obrazovanje Vesna Dodiković Jurković, potpredsjednik Sabora Ante Sneider, saborski zastupnici, Ivan Kovačić i Petar Škorić te bivši ministar znanosti Dragan Primorac.

400 stranih studenata u Splitu

“Ovaj sporazum je postignuće, ne samo za Sveučilište, nego i za Grad Split, Županiju i cijelu državu. Kada se ostvari puna upisna kvo-

ta, imat ćemo 400 stranih studenata u Splitu, što je direktna poruka da se ovakvi projekti trebaju poticati”, istaknuo je dekan Đogaš i dodao kako se nada boljoj suradnji s resornim ministarstvom u smislu prepoznavanja kadrovskih problema i pronalasku rješenja za veliki broj docenata koji nisu u sustavu visokog obrazovanja.

Joachim Bovelet istaknuo je kako je upravo zbog izvrsnosti i kvalitete Medicinskog fakulteta bio jedina opcija pri izboru suradnika, dok je Johannes Brachmann, šef kariologije u klinici u Coburgu izrazio zahvalnost na suradnji u kojoj će mladi studenti postati budući njemački liječnici.

“Prepoznali smo Sveučilište u Splitu kao mlado i rastuće sveučilište, koje se ubrzano razvija u smjeru izvrsnosti, pogotovo u zadnjih 10 godina, posebice na polju pretkliničkog obrazovanja studenata, kao i bazičnim znanstvenim istraživanjima”, rekao je Brachmann.

Rektor Anđelinović je istaknuo kako je Sveučilište ostvarivanjem ove suradnje započelo internacionalizaciju nastavnog procesa kao što je planirano u strategiji i akcijskom planu. Također izrazio je nadu da će resorno ministarstvo podržati rad Sveučilišta, naročito kada je u pitanju kadrovska politika, s obzirom da Sveučilište u Splitu nedostaje 250 nastavnika da bude na razini Sveučilišta u Rijeci ili Osijeku.

Regiomed Kliniken, smješten u njemačkim pokrajinama Bavarskoj (gornjoj Frankoniji) i Južnoj Turingiji, konzorcij je koji okuplja četiri bolnice u gradovima Coburgu, Hildburghausenu, Lichtenfelsu, Sonnebergu te devet medicinskih centara na čak 11 lokacija. U 2014. godini zapošljavao je 4600 ljudi, a godišnje osoblje obavi oko 20 tisuća operacija i oko 40 tisuća nekirurških zahvata na čak 49 odjela.

unist.hr

DUbrovnik

PROGRAM ‘BUDUĆNOST UADRISU’

Među pripravniciima četvero magistara marikulture s Odjela za akvakulturu

Adris grupa i u 2015. je pokrenula natječaj projekta ‘Budućnost u Adrisu’ za kandidate bez prethodnog radnog iskustva u struci koji su svoje školovanje završili na hrvatskim ili inozemnim fakultetima i poslijediplomskim studijima uz prosjek ocjena viši od 4,0. Od ukupno 440 prijavljenih, odabrano je 17 najboljih kandidata koji će tijekom jednogodišnjeg plaćenog pripravničkog staža usavršavati svoje znanje pod mentorstvom Adrisovih stručnjaka. Pripravnički staž započeo je početkom veljače 2016., a između 17 odabranih kandidata su i četvero bivših, diplomiranih studenata Sveučilišta u Dubrovniku. Alen Bajnoci, Marko Relić, Tea Malivuković i Anika Marinović koji su završili diplomski studij Marikultura na Odjelu za akvakulturu i svoj će pripravnički staž obavljati u tvrtki Cromaris.

ODRŽANA TREĆA SMOTRA

Sve informacije o studiranju u Dubrovniku

Treća Smotra Sveučilišta u Dubrovniku održana je 18. ožujka 2016. u prostoru Sveučilišnog kampusa. Cilj je bio učenicima završnih razreda srednjih škola, studentima i ostalima zainteresiranima predstaviti djelatnost Sveučilišta, studije, nastavne planove, opremljenost odjela, mogućnosti zapošljavanja po završetku studija, studiranja u inozemstvu, ali i sve detalje izravno povezane s njihovim studentskim životom u Dubrovniku – smještaj, prehranu, studentski sport, itd.

SIMPOZIJ FORCA 2016

Financijsko Obrazovanje – Razborita Cjeloživotna Aktivnost

Svjetski tjedan novca globalna je inicijativa koja se od 2015. godine i u Europi obilježava pod imenom Europski tjedan novca. Njihov cilj je potaknuti svijest o značenju financijske pismenosti i financijskog obrazovanja mladih. Odjel za ekonomiju i poslovnu ekonomiju prepoznao je važnost ove inicijative pa je u svjetskom i europskom tjednu novca, 17. i 18. ožujka, organizirao Simpozij FORCA 2016: Financijsko Obrazovanje – Razborita Cjeloživotna Aktivnost.

ODJEL ZA EKONOMIJU I POSLOVNU EKONOMIJU Posjet studenata i nastavnici iz Švicarske

Odjel za ekonomiju i poslovnu ekonomiju posjetili su 2. ožujka studenti i nastavnici visoke škole za turizam Graubunden iz St. Moritza u Švicarskoj. Na svojem studijskom proputovanju zemljama središnje i jugoistočne Europe gosti su se obratili Odjelu zamolivši da se prezentiraju rezultati istraživanja objavljeni u okviru rada pod naslovom „Impact of Tourism on the Employment in Croatia” autora Tončija Svilokosa, Ivane Pavlič i Meri Šuman Tolić. Posjetitelji su pozdravili pročelnik Odjela za ekonomiju i poslovnu ekonomiju doc. dr. sc. Nebojša Stojčić i predsjednica studentske udruge Erasmus Student Network Barbara Lakić.

Moderno sveučilište mora surađivati sa industrijom

Kako je istaknuo prof. Dr. Michael Pötzl sa Hochschule Coburg, sveučilišta sa oko 5000 studenata koje već duže vrijeme surađuje sa Regiomed Kliniken, ta im je suradnja iznimno važna jer su studenti u nju uključeni još od preddiplomskih studija na različitim interdisciplinarnim istraživanjima. “Vrlo smo orijentirani na suradnju sa kompanijama i industrijom, ne samo naši znanstvenici, već i studenti. Moderno sveučilište, bilo gdje, mora sve više surađivati sa industrijom, ali i sa cijelom društvenom zajednicom, i mislim da Sveučilište u Splitu može mnogo naučiti iz našeg iskustva”, smatra Pötzl.

X. Mediteranski korijeni filozofije

Hrvatsko filozofsko društvo i Odsjek za filozofiju Filozofskog fakulteta u Splitu 7. do 9. travnja po deseti put organiziraju međunarodni filozofski i interdisciplinarni simpozij Mediteranski korijeni filozofije, a uz potporu MZOS-a, Sveučilišta u Splitu, gradskog Poglavarstva i Turističke zajednice Grada Splita, Splitsko-dalmatinske županije, Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja i Zaklade Alexander von Humboldt.

Mjesto održavanja – pročelje Splitskoga Peristila - savršeno korespondira s duhom i svrhom

Organizacijski odbor

Mislav Kukoč, predsjednik, Marita Brčić Kuljiš, tajnica, Mira Matijević, poslovna voditeljica, Pavo Barišić, Gabrijela Bašić, Borislav Dadić, Josip Guć, Ljudevit Hanžek, Dunja Jutronić, Tonći Kokić, Antonio Kovačević, Emil Kušan, Anita Lunić, Hrvoje Relja i Luka Tomašević

PROGRAM

Tijekom dvodnevna rada na Simpoziju će referenti izlagati ovim redom:

Zdravko Radman, Dirk Lüddecke (Njemačka), Radoimir Videnović (Srbija), Dunja Jutronić, Mislav Kukoč, Pavo Barišić, Miroslav Palameta, Vladimir Jelkić, Lino Veljak, Sulejman Bosto (Bosna i Hercegovina), Marin Beroš, Tonći Kokić, Vladimir Rismondo, Iris Tićac, Enis Zebić, Borislav Dadić, Mislav Ježić, Jasna Jeličić Radonić, Naida Mihal Brandl, Krešimir Čvrljak, Valentina Perišić, Demian Papo, Davor Balić, Jevgenij Paščenko, Marko Vučetić, Marija Knežević, Josip Guć, Vesna Maričić (Srbija), Zrinka Podhraški Čizmek, Ruzmir Šadić (Bosna i Hercegovina), Daniel Bučan, Damir Markov, Slobodan Stamatović, Denis Karanušić, Vani Roščić, Anita Lunić

Na Okruglom stolu povodom 10. obljetnice Mediteranskih korijena filozofije izlagat će:

Mislav Kukoč: o prvih 10 godina Mediteranskih korijena, **Nenad Cambi:** Grci, Etrušćani i Rimljani. Tri različita naroda, tri jezika, a srodne kulture na Apeninskom poluotoku, **Mislav Ježić:** Grčka i indijska filozofija, **Daniel Bučan:** Doprinos arapsko-islamske kulture kulturi Mediterana i Europe, **Joško Božanić:** O dijalektičkom mišljenju u poslovcama otoka Visa kao bitnoj odrednici maritimne kulture i **Pavo Barišić:** Mediteranski korijeni univerzalnih ideja o uređenju ljudske zajednice: demokracija i kozmopolitizam

Bit će predstavljene slijedeće knjige:

- **Tonći Kokić:** Pregled antičke filozofije: sveučilišni udžbenik, Naklada Breza, Zagreb, 2015. Predstavljajući Berislav Žarnić & Tonći Kokić
- **Jasna Jeličić Radonić – Miroslav Katić:** Faros: osnivanje antičkog grada, Književni krug Split – FF, Split, 2015., Predstavljajući: Nenad Cambi, Jasna Jeličić Radonić & Miroslav Katić
- **Mislav Kukoč – Marita Brčić Kuljiš (ur./eds.):** Mediteranski korijeni filozofije, Hrvatsko filozofsko društvo – FF, Zagreb – Split, 2016. Predstavljajući Lino Veljak, Mislav Kukoč & Marita Brčić Kuljiš
- **Henning Ottmann – Pavo Barišić (ur./eds.):** Deliberative Demokratie, Nomos, Baden-Baden, 2015. Predstavljajući: Sulejman Bosto & Pavo Barišić

Učenike zanima kroji li se za cara još jedno novo ruho?

Piše:

MAJA OSMANČEVIĆ

U razredu imam prijateljiću koja je najstarija od devetoro braće i sestara pa je već sa sedamnaest stekla zavidna pedagoška iskustva i znanja. Razgovarajući o kurikulumnoj reformi nismo mogle previdjeti pomalo utopijski ton koji leži u osnovi cijele te reforme. Naime, srž planiranih promjena nisu promjene gradiva, nego promjena svijesti profesora o tome što znači biti mentor i kako bi jedan kvalitetan školski sat trebao izgledati. Kako naš mentalitet i kultura i dalje strogo odvajaju pojmove “igre” i “posla”, novi se program upravo zasniva na tome da te granice zamuti čime je i pogođen smisao i nađen pokretač interesa za obrazovanjem, ali ne bi se smjelo zaboraviti da, mnogi dugogodišnje zaposleni profesori promjene u svojim učionicama ne prihvaćaju lako, a kamoli s entuzijazmom. Zato mi zdravi skepticizam ne dozvoljava da se još počnem veseliti promjenama jer se ne zna dali će i koliko uspjeti zaživjeti bez rigoroznih provjera i obučavanja profesionalaca koji bi ih trebali primijenjivati.

Ipak, reforma donosi mnoge osvježavajuće promjene. Iako me neće sustići, veselim se uvođenju vježbi govorništa na satovima hrvatskog, poput prepričavanja s promjenom gledišta u šestom razredu te vještina grupnog razgovora, kao uvjeravanja i raspravljanja, u sedmom. Retorika je kao umijeće predugo bila zanearena i nužno je poticati djecu od najmlađe dobi da se samouvjereno izražavaju i dijele svoje mišljenje. Imajući to na umu, mislim da je kontroverzno izbacivanje nekih velikih autora s popisa lektire, poput Marulića i Homera, opravdano. Sadašnji program hrvatskog jezika se koncentrira na povijesni prikaz djela i autora, dok je u predviđenoj naglasak na dobivanju praktičnih znanja i poticanju čitalač-

U raspravama o najnovijoj reformi školstva često se naglašava uloga učeničke perspektive u stvaranju novih programa, ali u najvećem broju osvrta nedostaje upravo mišljenje učenika. Tako je bilo i u nedavnim promjenama sustava bodovanja za upis u srednju školu, i pri uvođenja e-dnevnika, pa sada valja stisnuti petlju i usuditi se iskreno odgovoriti bar na mali dio pitanja – Što učenici misle o reformi? Bez obzira zanimaju li odgovori koga...

kih navika. Zato nema smisla upirati prste u pojedine autore ili naslove jer je istaknuto da nisu bitni putevi koji vode do ishoda, koliko ishodi sami. Moramo misliti na prioritete – vrijedi li pročitati “Juditu” ako učenik ne može iščitati umjetničku vrijednost i pouku između redaka?

S obzirom na sve, svejedno mislim da su niži razredi osnovne škole pretjerano pojednostavljeni. U namjeri da se uzme u obzir da su prvašići i dalje djeca, čini se kao da se zanemarilo da ipak nisu samo djeca. Mislim da problem gradiva tih razreda ne leži u samom gradivu, već u njegovom načinu prenošenja. Jedan sedmogodišnjak će teško sjediti na mjestu dva sata u komadu

pa kažnjavanje njihovog “nemira” podsjeća na onu Einsteina – “Svatko je genijalac, ali ako sudite ribu po njezinoj sposobnosti da se penje po stablima, cijeli život će živjeti vjerujući da je glupa.”

Možda mi samo nedostaje neki uvid iz pedagogije ili dječje psihologije, ali kompetitivnost djece te dobi je očita pa zašto ju ne iskoristiti? Sjećam se vlastitog iskustva iz vrtića. Bilo je ono doba godine kada predškolci dobiju svoje zbirke za vježbanje čitanja, pisanja i drugih predznanja korisnih za prvi razred. Ja tada još nisam bila predškolka, ali me toliko rastužilo i naljutilo što je toliko mojih prijatelja dobilo tu zbirku, a ja ne, da sam ju već sljedeći tjedan dr-

žala u rukama i rješavala.

Osim navedenih, drugih kritika nemam. Po mom je mišljenju najveći dio promjene hvalevrijedan osobito što se tiče kurikuluma starijih razreda osnovne i srednje škole. Geografija će se sada učiti u skladu s fizičkim svijetom – od Lijepe Naše “putujući” prema vani – a istraživački rad će biti obveza u svakom razredu. Naglasak na istraživanje u svim prirodnim znanostima vrlo je logičan pomak koji se trebao poduzeti već odavno. Koji je smisao učenja fizike, kemije, biologije... nego shvatiti kako svijet oko nas funkcionira?

Sve u svemu, u Hrvatskoj se već predugo njeguje “kult općeg znanja” a na štetu praktičnih vještina i kritičkog razmišljanja. U stoljeću koji žeda za znanstvenom pismenošću, Hrvatska mora prestati iznevjeravati svoje ljude ne pružajući adekvatne prilike i znanje onima koji moraju postati pokretači budućih promjena. A ne treba zaboraviti ni to da, dok ja sve ovo pišem i dok javnost s interesom i uzbuđenjem prati donošenje novih planova, Vlada smanjuje proračune Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta te Ministarstvu socijalne politike i mladih...

Grupa maturanata splitske I. gimnazije

Nastava akademske izvrsnosti

Ekonomski fakultet u Splitu, u suradnji s *British Council* Hrvatska organizirao je u posljednjem tjednu veljače inovativni tečaj profesionalnog usavršavanja za svoje nastavno osoblje - *ATE (Academic Teaching Excellence)*, namijenjen predavačima na visokoškolskim ustanovama u zemljama u kojima članovi akademske zajednice nisu izvorni govornici engleskoga jezika, a u kojima postoji rastuća potreba za održavanjem nastave na engleskom jeziku.

Imajući u vidu strategiju razvoja Ekonomskog fakulteta u Splitu kao institucije koja se sve snažnije otvara međunarodnoj akademskoj zajednici i koja bilježi rastući broj dolaznih studenata u sklopu programa akademske razmjene Erasmus+, Erasmus CEEPUS i programa izvan-institucionalne mobilnosti, na fakultetu

Polaznici i trener s dr. Connor Snowdenom

je prepoznata potreba da se nastavno osoblje dodatno usavršava u području metodologije prenošenja nastavnih sadržaja polaznicima koji nisu govornici hrvatskoga jezika. *ATE* program razvijen je u suradnji s Odsjekom za unaprjeđenje obrazovanja Sveučilišta u Oxfordu i utemeljen je na naj-

suvremenijim istraživanjima na polju izučavanja engleskoga jezika kao medija prenošenja znanja (*EMI – English as Medium of Instruction*). Tečaj pod vodstvom vrhunskog stručnjaka iz područja obrazovanja i metodike engleskog jezika sa Sveučilišta u Oxfordu odvijao se tijekom pet cjelod-

nevnih radionica na kojima su se izmjenjivali interaktivni timski zadaci i različiti vidovi simulacije nastavnog procesa na engleskom jeziku.

Nakon završetka programa, trinaestero članova nastavnog osoblja primilo od direktora *British Council*-a dr. Connora Snowdena međunarodno priznati certifikat *British Council Certificate of Completion* koji dokazuje osposobljenost za izvođenje nastave na engleskom jeziku. Uspješnim završetkom tečaja, prvoga u nizu planiranih za iduće razdoblje, Ekonomski fakultet u Splitu ostvario je potrebne preduvjete za snažnijom vidljivošću i konkurentnošću na međunarodnoj akademskoj sceni.

Mr. sc. Sanja Radmilo Derado, Ekonomski fakultet Split, viši predavač

PROSLAVA STODVADESETE GODIŠNJICE ROĐENJA JOSIPA ŠTOLCERA SLAVENSKOG

ZAGREBAČKA RELIGIOFONIJA

U povodu 120.obljetnice rođenja velikog hrvatskog skladatelja Josipa Štolcera Slavenskog Muzička akademija Sveučilišta u Zagrebu pod pokroviteljstvom Grada Zagreba organizira jedinstveni umjetničko-znanstveni projekt Religiofonija. Bit će to poseban multimedijalni događaj u kojem će se između stavaka oratorija čitati tekstovi svetih knjiga religija i prikazivati vizualne animacije inspirirane religioznom tematikom. U projektu sudjeluju i studenti Akademije dramskih umjetnosti, Akademije likovnih umjetnosti i Arhitektonskog fakulteta.

Nakon više od trideset godina solisti, zbor i simfonijski orkestar Muzičke akademije u Zagrebu pod ravnanjem maestra Mladena Tarbuka izvest će 9. travnja 2016., u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog, dva velebna djela J.Š.Slavenskog: *Chaos*, za orgulje i orkestar, te *Religiofonija*, oratorij ili suitu za soliste, zbor i orkestar, gdje se predstavljaju religije svijeta. Kao uvod u ovaj posebni događaj Odsjek za muzikologiju Muzičke akademije organizirao je osam besplatnih predavanja u 10 dana prije samog koncerta, sa sljedećim predavačima.

Tea Kulaš i Daniela Perković, studentice 4. godine Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu

Josip Štolcer Slavenski, skladatelj na marginama

Zagrebačka izvedba dviju skladbi Josipa Štolcera Slavenskog, vokalno-instrumentalne *Religiofonije* (*Simfonije Orijenta*) i orkestralne skladbe *Chaos*, izniman je događaj, budući da je za ovdašnju sredinu riječ o rijetko izvođenim i uglavnom samo nominalno poznatim djelima. Polazeći od marginalnog značenja što ga djelo ovoga skladatelja ima danas i ovdje, u okviru ovoga predavanja predstaviti ćemo njegove odjeke u različitim razdobljima i raznim sredinama. (predavanje će se održati 9.4., u 19.30 sati, u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog)

Jasminka Domaš, Židovska vjerska zajednica Bet Israel
Postanak i glazba, stvaranje nakon stvaranja

Što je bilo prije zvuka? Kako je izgledao trenutak prije stvaranja? Razmatra se i teološko-filozofski pojam *Praznina iz koje sve nastaje*. Prvi zvuk postaje kad Gospod izgovori hebrejsko slovo *alef*, po svojem značenju vrlo sličan onom koji hindusi i budisti vezuju uz *om*. Prema židovskoj predaji cijeli svemir ispunjen je glazbom, a stvaranje je najviša duhovna razina kojom je čovjek u dodiru s božanskim savršenstvom. Na predavanju je bilo govora i o šofaru, jednom od najstarijih biblijskih instrumenata te arheološkim nalazima u staroj Palestini koji otkrivaju izgled glazbala. Posebno je naglašena važnost kantora u sinagogalnoj liturgiji, koji predvodi molitvu i svojim pjevanjem duhovno ujedinjuje vjernike u hramu. Tako će židovsko učenje za glazbu reći da je ona duša riječi. (predavanje održano 31.3.)

Jerođakon Jerotej Petrović, Srpska pravoslavna crkva, Eparhija bačka, Manastir Kovilj

Uloga muzike u liturgijskoj tradiciji pravoslavne crkve

Na današnjem predavanju jerođakon Petrović iz Manastira Kovilj u Eparhiji Bačkoj prikazat će cjelinu povijesnog razvoja i uloge muzike u liturgijskoj tradiciji pravoslavne crkve. Uvodno će biti riječi o mjestu i ulozi glazbe u ranokršćanskom bogoslužju u odnosu na poganstvo i starozavjetni judaizam. Slijedi izlaganje povijesnog razvoja glazbe u bogoslužju Istočnog Rimskog Carstva s posebnim osvrtom na značajke i ulogu razdoblja otomanskog ropstva i posljedice toga mnogostoljetnog stanja na razvoj crkvene glazbe. U trećem i završnom dijelu predavanja riječ je o Modernom dobu i njegovim osobitostima u koje spadaju i utjecaji zapadne glazbene tradicije na glazbu Pravoslavne crkve i dugotrajni i sistematski napor u obnavljanju istočnog liturgijskog muzičkog predanja. (predavanje se održava danas, 4.4. u 18 sati)

Mr. sc. k. hfz. Aziz Alili, Islamska zajednica u Hrvatskoj
Melodioznost Kur'ana

Povijest Kur'ana bitno je obilježena trima vidovima njegove recepcije: umijećem recitiranja, umijećem pisanja i umijećem tumačenja Kur'ana. Na taj su način uho, oko i um kur'anskog usporedivi s glazbom, slikarstvom, egzegezom i hermeneutikom u drugim kulturama. Recepcija Kur'ana posredstvom slušne moći čovjeka nesumnjivo je najstarija i seže do u praskozorje islama. Etimološko značenje riječi *Kur'an* je recitiranje; Kur'an je knjiga koja se recitira, tj. knjiga koja se sluša. Čovjekova slušna moć u kur'anskim kazivanjima glorificirana je više negoli ijedno drugo čulo ljudskog bića. U djelima islamskih klasika uho je kralj a oko rob. Mada danas o Kur'anu Časnom mislimo kao o napisanoj knjizi, izvorno se radilo o glasovnoj Objavi, Objavi riječi kroz glasove. (predavanje će se održati u srijedu, 6. 4. u 18 sati)

Petar Milat, Multimedijalni institut, Zagreb
Umjetnost kao postanak čovjeka

Temeljna, a ipak mahom prikrivena i nikad skroz rasvijetljena, provokacija tzv. Biopolitičkog mišljenja jest njegovo izravno dovođenje u vezu života, umjetnosti i postanka čovjeka. U svojem ću izlaganju prvo skicirati što iz takve filozofske perspektive znači svetost života te kakve veze s time ima umjetnička kreativnost, da bih se naposljetku osvrnuo na pitanje postanka ili stvaranja čovjeka kao krajnjeg cilja jedne nove eksperimentalne prakse. To jest, genealogija kao rad na novom čovjeku. (predavanje će se održati u četvrtak, 7.4. u 18 sati)

Dr. sc. Hrvoje Jurić, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Kultura kao kontrola kaosa

Ideja kaosa s jedne i kozmosa s druge strane od pamtivijeka opsjedaju ljudsko mišljenje, djelovanje i stvaralaštvo. Mitovi i religije, umjetnosti, filozofija, psihologija, fizika, matematika i druge znanosti, ekonomija i politika – izraz su te težnje. Stoga bi se cjelokupna ljudska kultura mogla tumačiti kao borba s kaosom, odnosno kao pokušaj kontroliranja kaosa. U razmatranju te teze oslonit ćemo se na teorije u kojima se na različite načine pristupa napetostima između kaosa i determiniranosti, nereda i reda, slučajnosti i nužnosti te disonancije i harmonije, a pritom ćemo se osvrnuti i na ilustrativne primjere iz likovne umjetnosti, književnosti, filma i glazbe te baciti pogled na neke druge kulturne fenomene u kojima se može propitivati (ne) mogućnost kontrole kaosa. (predavanje održano 30. 3.)

Mihajlo Pažanin, Budističko društvo Shechen
Uloga glazbe u duhovnoj tradiciji tibetskog budizma

Budistička tradicija Tibeta se u neprekinutom slijedu razvija već 1300 godina. U toj „civilizaciji duha“ iznimno važno mjesto zauzima sustav usmenog prijenosa svetih tekstova koji putem pjevnih i glazbenih formi u periodu duljem od dvije tisuće godina prenose saznanja, iskustvo i energiju. Od povijesnih događaja iz Buddhinih života pa sve do dubokih istina kodiranih u simboličke mantričke izraze – sve se to može naći u sutrama, tantrama, dharanijama, ritualima i mantrama tibetskog budizma. Iz tog razloga sve do današnjeg dana drevna mudrost Buddhinog učenja ne živi samo kao mrtvo slovo na stranicama starih knjiga, već ju, zahvaljujući moći zvuka, svaka iduća generacija učenika ima priliku upoznati na autentičan i svjež način istovrstan onome u vrijeme njenog nastanka. (predavanje održano 2. 4.)

Dr.sc. Katarina Koprek, Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu,

Uloga glazbe u tradiciji Rimske Crkve

Glazba u životu kršćana zauzima povlašteno i važno mjesto. Življenje kršćanske vjere, sve od svojih najranijih vremena, strukturalno je vezano uz estetsko iskustvo glazbenoga izraza. Rimska Crkva nikada nije zanemarila vrijednost toga iskustva i izraza. Njezinu je potvrdu moguće pronaći u izreci svetoga Augustina: „Tko pjeva, dvostruko moli“. Posebno i važno mjesto glazba je u Rimskoj Crkvi imala u liturgiji. Tako su glazba i liturgija po svojoj prirodi i izražajnoj snazi oduvijek tijesno povezane u međuodnos koji je u vremenu povijesnih i kulturalnih mijena oblikovao poseban estetski prostor i doživljaj. U izlaganju će se, prateći praksu i širu glazbenu kulturu Rimske Crkve, usredotočiti na glazbu za liturgijsku praksu kojoj je prioritetno tzv. gregorijansko pjevanje, o čemu svjedoče tradicija Rimske Crkve, ali i dokumenti Drugoga vatikanskoga sabora (SC, 116). Gregorijansko pjevanje, kao tipičan izraz Rimske Crkve, zapravo je sinteza molitve i glazbe, svojevrсна teologija i duhovnost. (predavanje će se održati 5. 4.)

SjeveR

DANI OTVORENIH VRATA

'Izbor studija – ulaznica u svijet poslova'

Ured za potporu studentima, razvoj karijera (Alumni), i cjeloživotno učenje Sveučilišta Sjever i ove godine organiziralo je 'Dane otvorenih vrata Sveučilišta Sjever' namijenjene maturantima srednjih škola, ali i za sve zainteresirane građane. Događanje je održano u Sveučilišnom centru Koprivnica 15. ožujka i u Sveučilišnom centru Varaždin 17. ožujka. Osim informacija o Sveučilištu, nastavnim programima i načinima izvođenja nastave, moglo se prošetati laboratorijima, kabinetima i upoznati opremu koja se koristi u znanstvenom i nastavnom procesu, a održana su i predavanja bivših studenata na temu 'Izbor studija – ulaznica u svijet poslova'.

PROMOCIJA KNJIGE BORISLAVA GORDIĆA

'Prilagodljivo planiranje i praćenje proizvodnje'

Promocija hrvatskog izdanja knjige 'Prilagodljivo planiranje i praćenje proizvodnje' autora Borislava Gordića, višegodišnjeg suradnika i predavača na studiju logistike Sveučilišta Sjever održana je 22. ožujka u Sveučilišnom centru Varaždin. Ovaj naslov je originalno, na engleskom jeziku, pod nazivom 'Adaptable planning and production control', u listopadu 2015. godine izdao njemački izdavač LAP LAMBERT Academic Publishing iz Saarbruckena. Knjigu su predstavili Predrag Čosić i Živko Kondić.

IZLOŽBA STUDENTSKIH RADOVA

'Ovo je tek početak'

Od 1. do 19. ožujka u Čitaonici i Galeriji VN u Zagrebu bili su izloženi radovi studenata Odjela medijskog dizajna Sveučilišta Sjever pod nazivom 'Ovo je tek početak'. Radovi su nastali na kolegiju 'Umjetnička i medijska fotografija' pod mentorskim vodstvom mentora Ive-Matije Bitange i Igora Kuduza, koji su i postavili koncept izložbe. Radove izlažu Toni Batić, Iva-Matija Bitanga, Ivan Evačić, Matija Franov, Paolo Patrick Hrga, Magdalena Krištofić, Brigita Krog, Igor Kuduz, Lea Kukmanović, Eva Milković, Monika Matak, Stela Pernarić, Saša Radenović, Nikola Sinković, Vanja Šok, Matea Topolovac i Domagoj Vicković. Izloženi radovi profesora mentora Ive-Matije Bitange i Igora Kuduza samostalni su radovi pridruženi kontekstu predstavljene teme istraživanja fotografskih medija.

UZ DODJELU NAJPRESTIŽNIJE UREDNIČKE NAGRADE ANI MARUŠIĆ

'Komuniciranje' re je dio istraživačkog

Piše:

VJEKO PERIŠIĆ

Prof. dr. sc. Ana Marušić s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu dobitnica je Council of Science Editors' 2016 Meritorious Achievement Award za 2016. godinu. Riječ je o najprestižnijoj nagradi koju svake godine daje najstarija udruga znanstvenih urednika osobi ili organizaciji u znanosti koja se ističe u promicanju znanstvene komunikacije i visokih standarda uredničkog rada. U povodu važnog priznanja, razgovaramo s prof. Anom Marušić.

Što Vam znači dobivena nagrada?

– Osobno mi je to vrhunac moje uredničke karijere i 25 godina rada u časopisima i za časopise. Nagrada je iznimna čast jer sam u društvu velikih imena, od Marthe Angel, bivše urednice časopisa New England Journal of Medicine, i Douga Altmana, znanstvenika koji je jedno od najvećih imena kliničke epidemiologije i odgovornog izvješćivanja o rezultatima kliničkih ispitivanja, do organizacija kao što su Committee on Publication Ethics (COPE) i CrossRef, koji znamo po promociji sustava DOI u znanstvenim publikacijama.

Koji su oblici i naglasci Vašeg angažmana unutar CSE-a?

– Bila sam član CSE-a do 2011. godine, kad sam zbog obujma posla na osnivanju novog časopisa, Journal of Global Health, morala reducirati svoje aktivnosti u društvu. Aktivno sam sudjelovala u vođenju CSE-a od 2004. do 2010., a 2007.–2008. bila sam njegova predsjednica. Moj je cilj tijekom tih godina aktivnog upravljačkog rada u CSE-u bio osnažiti znanstvenu podlogu uredničkog rada i pretvoriti naše godišnje sastanke ne samo u radni sastanak profesionalne udruge, nego u forum za razmjenu istraživačkih rezultata iz istraživačkih područja koja se neposredno odnose na znanstveno izdavaštvo i komunikaciju znanosti u širem smislu te aktivnosti.

Što su, prema Vašemu mišljenju, glavni izazovi znanstvenog izdavaštva današnjice?

– Mislim da su isti kao i prije 350 godina, kad su objavljivi prvi znanstveni časopisi – kako publicirati dobru znanost. Danas je znanost vidljivija i dostupnija svima, a ne samo nekolicini znanstvenika u nekom istraživačkom području. Upravo je ta vidljivost izazov jer je lakše procijeniti, provjeriti i primijeniti rezultate. Posebice je to važno u medicini i zato je uloga urednika medicinskih časopisa posebna – ono što objavljujemo, a

'Smatram da izobrazba u znanstvenoj metodologiji, kritičkom razmišljanju i pisanju znanstvenog rada mora biti temelj svakoga sveučilišnog nastavnog programa'

mi biramo što ćemo objaviti, može neposredno utjecati na zdravlje ljudi. Urednici medicinskih časopisa zato posebnu pažnju posvećuju odgovornom publiciranju i ozbiljno shvaćaju odgovornost urednika za kvalitetu i ispravnost objavljenih članaka. S druge strane, danas se znanstveno izdavaštvo vrlo brzo razvija u digitalnom svijetu, pa urednici moraju stalno držati korak s novostima u tom području.

Je li pisanje znanstvenih članaka vještina koju svaki znanstvenik treba znati, ili danas unutar timova može postojati osoba specijalizirana za njihovo pisanje?

“

Pojednostavljenjem na jedan univerzalni broj poput čimbenika odjeka časopisa, koji bi trebao pokriti sve časopise i sva područja znanosti, nismo napravili veliku uslugu ni časopisima ni znanosti

– Ne može se pisanje znanstvenih članaka gledati odvojeno od istraživačkog rada jer je ono njegov sastavni dio! Tek kad uspijete nekomu tko nije upoznat s vašim istraživanjima objasniti što ste otkrili, tek tada možete reći da ste znanstvenik (ovdje parafraziram filozofa znanosti Karla Poppera). Zato svaki član tima mora znati prenijeti drugima rezultate istraživanja, jer pisanje članka (ili drugih vrsta izvješća u znanosti) izvire iz znanja znanstvene metodologije i analize rezultata. Neki znanstvenici su darovitiji za pisanje, ali pisanje znanstvenog članka je vještina koju svaki znanstvenik može i mora naučiti i uspješno razvijati. Kad me studenti ili autori pitaju koji bih savjet dala o pisanju članaka, obično kažem da je savjet jednak za znanstvenike i pisce – što više čitate znanstvenih članaka to će vaše znanje biti veće, a vještina pisanja viša. Dopustite mi da naglasim da pisanje, tj. komunikacija informacija, nije posao samo za znanstvenike, nego i za

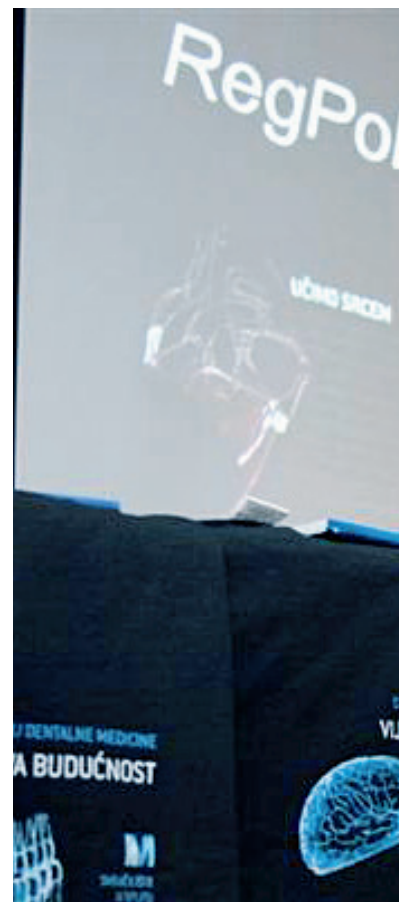
svaku profesiju, jer uključuje jasan prijenos informacija o nekom pitanju. Studenti preddiplomskih i diplomskih studija pišu seminarske i završne radove, tako da je znanstveni pristup, odnosno ono što zovemo kritičkom procjenom, važan dio svake struke. Zato smatram da izobrazba u znanstvenoj metodologiji, kritičkom razmišljanju i pisanju znanstvenog rada mora biti temelj svakog sveučilišnoga nastavnoga programa.

Ima li mjesta za profesionalce u znanstvenom izdavaštvu, ili urednici znanstvenih časopisa moraju i mogu biti samo znanstvenici, odnosno osobe s osobnim iskustvom rada u znanosti?

– U većini malih akademskih časopisa (koji čine i najveći udio časopisa u svijetu) urednici su znanstvenici koji svoj posao u časopisu rade ili dragovoljno ili uz nekunknadu. Većina velikih časopisa, kao što su Nature, Science, Lancet, JAMA i drugi, ima profesionalne urednike, kojima je to jedini posao. Ali i oni dolaze iz znanstvenoga svijeta, jer bez poznavanja odgovarajućeg istraživačkog područja ne možete dobro voditi časopis koji cilja izvrsnosti. Takvi se urednici najčešće ponovno vraćaju znanosti kad im istekne ugovor. Međutim, u znanstvenom časopisu radi multidisciplinarni tim profesionalaca koji su svi jednako važni za uspjeh: od jezičnih i tehničkih urednika koji se brinu za kvalitetu sadržaja, izgleda, vidljivosti i dostupnosti časopisa, do tajnika, tj. rukovoditelja koji se brinu za postupak zaprimanja i uredničke i recenzijske obrade članaka.

Kakvom procjenjujete kvalitetu hrvatskih znanstvenih časopisa? Koliko je velik problem samoobjavljivanje, ili međusobno objavljivanje nedovoljno relevantnih članaka u svrhu znanstvenog napredovanja?

– Hrvatska znanstvena zajednica ima problem koji imaju mnoge druge zemlje, i velike i male – pojavu tzv. znanstvenog srođivanja (engleski "scientific inbreeding"). Znanstveno srođivanje definira se brojem doktora znanosti koji ostaju raditi na sveučilištu na kojemu su doktorirali. Budući da je Hrvatska mala zemlja, a njezina znanstvena zajednica još manja, nije moguć primjeren protok znanstvenika, koji je jedan od uvjeta izvrsnosti. No, od tog problema pate

Ana Marušić

i veće zemlje, pa je tako postotak doktora znanosti koji rade na fakultetima na kojima su doktorirali u Portugalu i Španjolskoj oko 80 posto, dok je u Njemačkoj i Velikoj Britaniji takvih tek 1-5 posto. Istraživanja pokazuju da su posljedice toga znanstvenog srođivanja velika zatvorenost sredine, tj. slabija suradnja s drugim znanstvenicima u svijetu, i samodostatnost, tj. manji broj objavljenih članaka i njihovo objavljivanje pretežno u lokalnim časopisima. Tu leži odgovor na vaše pitanje: dok hrvatski znanstveni časopisi ostaju izolirani od globalne znanstvene zajednice (a znanost je po definiciji globalna) i dovoljni sami sebi kao (gotovo) jedini način akademskog napredovanja, nemamo šanse za veći razvoj. Moj suprug, prof. Matko Marušić, i ja, dok smo bili urednici časopisa Croatian Medical Journal, nazvali

“

U medicini pristup izvornim podacima kliničkih istraživanja sve više postaje zakonska norma, pa će tako od ove godine znanstvenici imati pristup izvornim, pojedinačnim podacima za ispitivanja koja se prijavljuju u europski registar

Rezultata neodvojivog rada

smo to začaranim krugom malih časopisa. Moguće je izići iz toga kruga, ali za to je potrebno mijenjati sustav i navike ljudi. Možda bi nam bila korisna iskustva iz Njemačke gdje je zakonom definirano da voditelj znanstvene ili akademske ustanova ili jedinice mora doći izvana, iz druge ustanove.

Što držite budućnošću znanstvenog izdavaštva, napose digitalnoga?

– Teško je predvidjeti budućnost u digitalnom izdavaštvu koje se razvija velikom brzinom! Što se tiče medicine, tu pristup izvornim podacima kliničkih istraživanja sve više postaje zakonska norma, pa će tako od ove godine znanstvenici imati pristup izvornim, pojedinačnim podacima za ispitivanja koja se prijavljuju u europski registar; to će biti preduvjet izdavanja dozvola za lijek. To je revolucionaran pomak u medicini, koji će dovesti do kvalitetnijih sinteza različitih istraživanja i tako dati bolje naputke za kliničku praksu (i time zdravlje ljudi!). Neki znanstvenici već predviđaju da će medicinski časopisi time izgubiti primat objave rezultata jer su rezultati kliničkih ispitivanja već dostupni u javnim registrima. U SAD-u je zakonska obveza registrirati sumarne rezultate kliničkih istraživanja u nacionalnoj bazi ClinicalTrials.gov, a od ove godine se u Europskoj uniji uvodi obveza registracije i cijeloga izvješća kliničkog istraživanja u europskom registru. Časopisi bi tako mogli postati mjesto koje će komentirati i ko-

municirati glavne poruke istraživanja (koje će, uz golemu količinu podataka, biti pohranjene u registrima), a ne se natjecati tko će prvi objaviti rezultate. Kako bilo, budućnost je zanimljiva, jer potpuna javnost rezultata istraživanja posljedično nosi i nove izazove.

Možemo li se, prigodom mjerenja kvalitete časopisa, oslanjati samo na čimbenik odjeka ili bi trebalo uvesti i druge kriterije?

– Počet ću analogijom – od usmenih ispita znanja studenata na kraju kolegija razvili smo novi, bolonjski pristup, kojim se ocjenjuje sintetsko znanje različitim vrstama provjere znanja i vještina u tijeku i na kraju nastave. Tako je i s časopisima. Pojednostavljenjem na jedan univerzalni broj poput čimbenika odjeka časopisa, koji bi trebao pokriti sve časopise i sva područja znanosti, nismo napravili veliku uslugu ni časopisima ni znanosti. Najbolje bi bilo ocjenjivati različitim metodama, ali uvijek uzimati u obzir specifičnosti znanstvenoga područja i znanstvene sredine u kojoj se istraživanje provodi. S druge strane, vrlo je važno što je cilj časopisa. Ako gledamo shrvatskogamotrišta, jednako su nam važni i nacionalni i međunarodni časopisi. Ti potonji imaju tešku zadaću da se kvalitetom mogu mjeriti s drugim časopisima iz svojega područja, i to iz cijeloga svijeta. Nacionalni časopisi su jednako važni, posebice oni koji proučavaju i predstavljaju kulturno blago Hrvatske. I u medicini su nacionalni časopisi na mate-

Kakvo je Vaše mišljenje o o inicijativi Rektor-skog zbora RH koji predlaže Google Scholar kao alat vrednovanja znanstvenog rada?

– Mislim da je to prijedlog u duhu znanosti otvorenog pristupa, no jedan broj (čimbenik odjeka) ne možemo samo zamijeniti jednim drugim brojem. Google Scholar nije dovoljno precizan jer “prikuplja” iste članke iz različitih baza podataka i nije dovoljno (nimalo) znanstveno-istraživački selektivan. Naravno da bi bilo najbolje kad bi stručnjaci iz tog područja pročitali i procijenili članke svojega kolege u postupku akademskog ili znanstvenog napredovanja. Bojim se da to ne bi bilo moguće kvalitetno napraviti u hrvatskoj znanosti. Možda na ETH Zürich ili drugim prestižnim ustanovama, gdje se napreduje na osnovi procjene pet članaka koje znanstvenik smatra svojim najboljim radovima. U Hrvatskoj bi to bilo teško objektivno napraviti upravo zbog fenomena znanstvenog srođivanja koje sam već opisala. Čini mi se bolje držati se nekih mjera, bio to čimbenik odjeka, h-indeks ili neki drugi broj (ili još bolje – kombinacije mjera specifičnih za istraživačko područje), koji će osiguravati da se hrvatski znanstvenici mjere međunarodnim kriterijima. Što god uzeli, to mora biti međunarodno mjerilo, zato što je znanost globalna ljudska aktivnost.

Iz biografije

Ana Marušić je redovita profesorica anatomije i pročelnica Katedre za istraživanja u biomedicini i zdravstvu. Od 2012. godine počasna je profesorica na Sveučilištu u Edinburgu, u Velikoj Britaniji. Prof. Marušić je glavna urednica časopisa Journal of Global Health. Bila je predsjednica međunarodnih udruga World Association of Medical Editors (WAME) i Council of Science Editors (CSE), te članica skupine International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE). Potpredsjednica je udruge European Association of Science Editors. Jedan je od osnivača Hrvatskog ogranka Cochrane kolaboracije i tvorac hrvatskog registra kliničkih ispitivanja (RegPok.hr). Bila je članica radne skupine Svjetske zdravstvene organizacije, Guidelines Review Committee. Članica je Upravljačkog odbora organizacije EQUATORNetwork, međunarodne inicijative koja se bavi promicanjem transparentnog i točnog izvješćivanja o istraživanjima u zdravstvu.

rinskom jeziku iznimno važni, no njihova primarna uloga nije objavljivanje izvornih znanstvenoistraživačkih rezultata, nego biti prijenosnik globalnog znanja u konkretnu medicinsku praksu. Još važnije, potrebni su radi održavanja medicinskoga nazivlja na materinskom jeziku; upotrijebit ću izreku jednog od bivših urednika velikog časopisa JAMA: “Jezik znanosti je engleski, ali jezik medicine je jezik kojim govore pacijenti.”

Dugo godina ste bili glavna suurednica časopisa Croatian Medical Journal (CMJ). Koji su Vam sadašnji urednički planovi i poslovi?

– Dvadeset godina rada u časopisu toliko općini čovjeka da uvijek ostaje blizu časopisa i izdavaštva. I moja znanstvena aktivnost ovih je dana primarno usmjerena na istraživačka pitanja komunikacije informacije u znanosti, posebice prijenos medicinskih otkrića u praksu. Trenutno moja istraživačka skupina intenzivno radi na velikom projektu Hrvatske zaklade za znanost i na dva europska istraživačka projekta, a svi su zapravo na tragu središnje teme Obzo-

ra 2020 – odgovornost znanosti prema društvu. I, naravno, urednica sam časopisa. Nakon što sam odlučila okončati svoj urednički rad u časopisu CMJ, koji smo moj suprug i ja stvorili i doveli do vrhunca uspjeha koji može postići jedan mali općemedicinski časopis iz male zemlje, s kolegama iz Velike Britanije sam pokrenula novi časopis iz područja globalnoga zdravlja – Journal of Global Health. Kao i u CMJ-u, vjerujem u timski rad, pa tako časopis ima tri suurednika, kolege Igora Rudana i Harryja Campbella sa Sveučilišta u Edinburghu, gdje sam i počasn profesor. Izvršno surađujemo i uživamo u izazovima, kako uredničkim, tako i znanstvenim. Nakon pet godina izlaženja, naš je časopis uvršten (indeksiran) u prestižne baze podataka, uključujući i Medline i Web of Science. Govoreći u pojmovima koji se obično rabe za procjenu časopisa, naš je čimbenik odjeka blizu 5, a na Google Scholaru naši najcitiraniji članci imaju više citata od renomiranih časopisa iz globalnog zdravlja, kao što je Lancet Global Health.

SVEUČILIŠTE U SPLITU MEDICINSKI FAKULTET objavljuje

I. PONIŠTENJE DIJELA NATJEČAJA

Poništava se dio natječaja objavljenog u “Universitasu” br. 76. od 29. veljače 2016. i to točka I.2. koja se odnosi na zapošljavanje jednog suradnika u suradničkom zvanju i na radnom mjestu asistenta na određeno vrijeme od godine dana za znanstveno područje biomedicine i zdravstva, polje temeljne medicinske znanosti, grana fiziologija u Katedri za fiziologiju.

II. NATJEČAJ ZA IZBOR

jednog nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju i na radnom mjestu redovitog profesora u trajnom zvanju s nepunim radnim vremenom za područje biomedicine i zdravstva, polje kliničkih medicinskih znanosti, grana fizikalna medicina i rehabilitacija u Katedri za fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu, jednog nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju i na radnom mjestu redovitog profesora u trajnom zvanju s nepunim radnim vremenom za područje biomedicine i zdravstva, polje kliničkih medicinskih znanosti, grana sudska medicina u Katedri za sudsku medicinu, jednog nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju i na radnom mjestu redovitog profesora u trajnom zvanju s nepunim radnim vremenom za područje biomedicine i zdravstva, polje javnog zdravstva i zdravstvene zaštite, grana epidemiologija u Katedri za javno zdravstvo, jednog nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju i na radnom mjestu docenta za područje biomedicine i zdravstva, polje javnog zdravstva i zdravstvene zaštite, grana obiteljska medicina u Katedri za kliničke vještine, jednog suradnika u suradničkom zvanju i na radnom mjestu asistenta na određeno vrijeme (zamjena za bolovanje i porodni dopust) za područje biomedicine i zdravstva, polje farmacija, grana farmacija u Katedri za farmaciju. Pristupnici trebaju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15) te Pravilnikom o uvjetima i postupku izbora u zvanja Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu (veljača 2014.). Potrebna dokumentacija i dokazi koje je potrebno priložiti za izbor u određeno zvanje objavljeni su na mrežnoj adresi Povjerenstva za kadrove (<http://www.mefst.hr/kadrovi>). Rok natječaja je 30 dana od dana objave u „Narodnim novinama“ broj 24 od 18. ožujka 2016. Na oglašeni natječaj mogu se javiti osobe oba spola. Prijave se podnose poštom na adresu: MEDICINSKI FAKULTET U SPLITU, Šoltanska 2, 21000 Split

SVEUČILIŠTE U SPLITU FAKULTET ELEKTROTEHNIKE, STROJARSTVA I BRODOGRADNJE, objavljuje NATJEČAJ

Za izbor:

- izbor jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje redoviti profesor za znanstveno područje prirodnih znanosti, polje fizika, grana fizika elementarnih čestica i polja i odgovarajuće radno mjesto;

Pristupnici moraju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (N.N. 123./03., 198./03., 105/04., 174./04., 02./07. 46./07., 45./09., 63./11., 94./13., 139./13., 101./14. i 60./15.).

Natječaj traje 30 dana od dana objave u Narodnim novinama.

Na natječaj se mogu javiti osobe oba spola sukladno čl. 13. st. 2. Zakona o ravnopravnosti spolova N.N. 82/08.

Sve informacije mogu se dobiti u Službi za upravno-pravne poslove Fakulteta.

Prijave s dokazima o ispunjavanju uvjeta natječaja dostavljaju se na adresu: Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu, Ruđera Boškovića 32., 21000 Split.

Nepravovremene prijave i prijave bez dokaza o ispunjavanju uvjeta neće se razmatrati.

O rezultatima natječaja pristupnici će biti obaviješteni u zakonskom roku.

SOCIJALNI DIJALOG U ZNANOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU

Bez dijaloga svih dionika hrvatske znanosti i visokoga obrazovanja neće uspjeti ni sektorske ni društvene reforme

Damir Boras: Zajednički naponi su nužni

Drago mi je da su ovdje danas došli svi važni sudionici u socijalnom dijalogu i to, prvi put, u organizaciji Sveučilišta u Zagrebu. Socijalni dijalog izrazito je bitan u području znanosti i visokog obrazovanja jer ta područja predstavljaju vrhunac onog što imamo u društvu. Važno je osvještavanje svih partnera u ovom dijalogu kako bi se mogla naći prava mjera financiranja na svim razinama obrazovanja. Sveučilište nudi svu suradnju Ministarstvu i visoko cijeni ulogu sindikata u socijalnom dijalogu. Svi se slažemo da je 85-90% sredstava koja idu za plaće previsok udio za funkcioniranje ovakvih sustava, posebno sveučili-

lišta, ali to ne znači da treba smanjivati plaće, nego treba povećati ukupno izdvajanje za znanost i visoko obrazovanje. Socijalni dijalog trebao bi uroditi time da najbolji ostanu u sustavu i da se napravi mjesta za mlade. Nadam se da će i ovaj okrugli stol pokazati da je dijalog uvijek moguć, a ovaj je samo prvi u nizu sličnih skupova koje planiramo organizirati.

U okviru projekta 'Jačanje socijalnog dijaloga u sektoru znanosti i visokog obrazovanja' u Rektoratu Sveučilišta u Zagrebu, 1. ožujka održan je okrugli stol 'Uloga socijalnog dijaloga u sustavu visokog obrazovanja i znanosti', prvi koji su zajednički organizirali Nezavisni sindikat znanosti i visokog obrazovanja i Sveučilište u Zagrebu

PRIREDIO: IVAN PERKOV

Projekt Jačanje socijalnog dijaloga u sektoru znanosti i visokoga obrazovanja započeo je rujna 2015. a financira se sredstvima Europskoga socijalnoga fonda (ESF). Uz istraživanje o radnim odnosima i kvaliteti rada u sustavu visokoga obrazovanja te analizu potrebnih aktivnosti na području socijalnog dijaloga i kolektivnog pregovaranja, u okviru projekta provest će se niz aktivnosti koje su usmjerene na jačanje administrativnih i stručnih kapaciteta Sindikata u svrhu poboljšanja kvalitete socijalnog dijaloga.

Miloš Judaš: Znanost bez časopisa kao tvornica bez struje

Sindikati i sveučilište trebaju zauzeti jasan stav i prema situacijama u kojima nisu potrebna povećanja izdvajanja nego tek minimalne preraspodjele sredstava unutar sustava. Jedna od njih je pravo i mogućnost na pristup informacijama. Ono što su industriji energenti to je sveučilištima informacija. Izdvajanja za znanstvene časopise i pristup međunarodnim bazama podataka su nedopustivo niski. Znanstvenici u Hrvatskoj danas su prisiljeni graditi te pristupe individualnim ad-hoc akcijama, što je moguće jer smo povezani sa svojim kolegama u inozemstvu, ali to nije sustavno rješenje problema i država si to ne smije dopustiti. Već na diplomskim studijima studenti moraju čitati stranu literaturu da bi mogli napisati seminare, a o doktorandima da i ne govorimo.

Molim sindikat da zajedno s nama zagovara pravo da naši studenti i nastavnici mogu čitati. Tih 30 milijuna kuna mora se moći pronaći u okvirima našeg proračuna. Drugi problem u kojemu trebamo podršku sindikata je porezna politika u znanosti. Na primjer, ako danas prijavite časopis u fizičkom obliku, porez na njega je 5%, kao i na novine, no ako ga prijavite u online izdanju, on se vodi kao usluga i obračunava se po poreznoj stopi od 25%, što je potpuno sumanuto. Uostalom, kako je moguće da se za ulaganje u različite humanitarne i civilne organizacije dobiva porezna

U okviru ovog u našim prilikama pionirskog Projekta, održan je Okrugli stol na kojem su uz rektora Damira Borasa i predsjednika Velikoga vijeća NSZVO-a Vilima Ribića, sudjelovali pomoćnik ministra Krešo Zadro i novinarka Jasmina Popović.

Skup je moderirao prorektor Miljenko Šimpraga, a uvodno je izlagao predsjednik sindikata Igor Radeka.

Sudionici skupa istaknuli su kako je poticanje dijaloga preduvjet razvoja sustava znanosti i visokoga obrazovanja. Zajedničkim djelovanjem sindikata, sveučilišta i Ministarstva moguće je predlagati najefikasnije mjere za razvoj znanosti, time i cijelog društva. ulaganja u znanost i visoko obrazovanje predugo su smatrana troškom, nije se shvaćala njihova razvojna uloga i zanemarivao se stvarni i mogući doprinos znanosti izlasku iz krize.

Jačanje suradnje s gospodarstvom koja se može stimulirati poreznim olakšicama, uključivanje akademske zajednice u strateške projekte, jačanje administrativnih kapaciteta koji su preduvjet za povlačenje EU sredstava te ukupni porast ulaganja u sustav kako Hrvatska ne bi bila na začelju EU-a, neki su od prijedloga s Okruglog stola.

Vilim Ribić: Novca za znanost mora biti

Htio bih iskoristiti ovu prigodu da još jednom istaknem da naš sindikat ne štiti neradnike kao što se često može čuti u javnosti, a takav stav nažalost imaju i pojedini ljudi na sveučilištima i fakultetima, posebno kad dođu na pozicije moći. Kad bismo mi u ovom sustavu štitili neradnike, istog trena bismo propali jer većina naših članova su vrijedni radnici kakvi kraj sebe ne mogu podnijeti neradnike. Veliki je problem da naši dekani često, bez obzira na njihove sjajne intelektualne kapacitete, nisu dovoljno kvalitetni menadžeri za ovaj sustav i zato je dijalog važan. Možda je potrebno da Ministarstvo i sveučilišta u suradnji organiziraju seminare na kojima se uči o upravljačkim i pravnim mehanizmima kao što to, recimo,

radi Hrvatska udruga poslodavaca. Također, mi bismo jako voljeli da sveučilište još glasnije i bez kompleksa traži povećanje izdvajanja sredstava za znanost. Mene uhvati depresija kad čujem znanstvenika ili nekog drugog člana akademske zajednice kada kaže „nema novca“. Novca uvijek ima, samo je pitanje za koga. Zemlja mora imati strategiju i prioritete i za ovaj sustav mora biti novca. Jedan primjer – nepotrebna studija za monetizaciju autocesta koštala je otprilike koliko nedostaje Zakladi za znanost da bi pomogla ovom društvu.

Igor Radeka: Tripartitni dijalog

Sveučilište nije monolitna organizacija, kako su se mijenjala društva, tako su se mijenjala i sveučilišta. Prvim sveučilištima temeljna uloga bila je poučavanje, a već prva moderna sveučilišta u 16. i 17. stoljeću svoju misiju okreću prema društvima i društvenim potrebama. Razvoj se nastavlja Humboldtovim sveučilištem koje kao misiju vidi poučavanje, istraživanje, ali i akademske slobode u tom poučavanju i istraživanju. U postmodernoj eri sveučilišta imaju i snažnu misiju internacionalizacije, pa tako danas u Europi imamo europski prostor visokog obrazovanja i europski istraživački prostor čiji su glavni ciljevi ekspanzija visokog obrazovanja i što veća obrazovanost stanovništva. Hrvatska se danas nalazi u paradoksalnoj situaciji. Naime, u razvijenom svijetu i Europskoj uniji kojoj pripadamo izdvajanja za sveučilišta se povećavaju, a u Hrvatskoj se ta sredstva uporno smanjuju. Mi smo danas

na kritičnoj točki na kojoj sustav jedva može funkcionirati. Do sada je dijalog u našem sustavu išao u dva smjera: sindikat je s Ministarstvom pregovarao uglavnom o radnim pravima, a sveučilišta i fakulteti s Ministarstvom su pregovarali uglavnom o financiranju tzv. hladnog pogona. Između sindikata i sveučilišta nije postojalo aktivnog i sustavnog dijaloga, nego je on uglavnom ovisio o sindikalnim podružnicama. Naša je želja da uspostavimo aktivni tripartitni dijalog u interesu svih dionika. Jedino tako možemo doći do održivih i kvalitetnih rješenja. U tom kontekstu napravili smo i veliko istraživanje sa zaposlenicima u sustavu čije ćemo rezultate uskoro predstaviti.

Jasmina Popović, HRT: Potrebni su stav, akcija i komunikacija

Sindikati su, što je i logično, medijima najinteresantniji u ekstremnim situacijama kao što su štrajkovi. Svaki medij ima svoje interese i svoju uređivačku politiku i sukladno tome se zauzimaju pozicije u situacijama štrajka. Kada se radi o socijalnom dijalogu imamo medijsku sliku koja je prilično realna, a to je da ne postoji pravi socijalni dijalog. U dvadeset i pet godina nije se uspjela u svijest građana ugraditi misao da je dijalog nužan. Percepcija javnosti nakon uspostavljanja države uspjela se značajno usmjeriti protiv sindikata kao relikta socijalizma, a činjenica da su sindikati postojali i prije i da su nužni danas, se zanemarila. Sindikati se moraju moći miješati u poslovanje javnih institucija i imati osnovne informacije kako bi mogli ispunjavati svoje ciljeve. Za sindikate danas važne su tri stvari – stav, akcija i komunikacija. Morate uvijek imati jasan stav za što se borite. Kada se taj stav iskristalizira radi se plan akcija, a kada se te akcije dobro iskomuniciraju, dobiva se i podrška javnosti i podrška medija.

Kakav je vaš stav glede smanjivanja sredstava za znanost u proračunu za 158 milijuna kuna?

– Proračun se mora rezati i onda je normalno da se reže svima pomalo. Treba li svima rezati jednako? Mislim da ne. No, važnije je pitanje što je to srezano. I tu dolazimo do problema. Nisam nigdje pročitala da se ova država odlučila kakva joj znanost treba i kako podržati tu i takvu znanost. Moramo li i kako, u kom opsegu, ulagati u vrhunsku znanost – imamo li snage za takva ulaganja i što od njih očekujemo? Primjerice, naglašava se važnost STEM područja, ona se svesrdno i podupiru iz državnog proračuna. Super! Ali ako se ti mladi ljudi ne mogu zaposliti, zapravo radimo izvoz za Zapad. Bez jasne strategije razvoja države nema smisla govoriti o strategiji razvoja, smislenosti i efikasnosti ulaganja u znanost i visoko obrazovanje. Jer kad govorimo o znanosti i obrazovanju kao dugoročnim ulaganjima, osnovna je pretpostavka da znamo kakvu državu i gospodarstvo želimo za pet, sedam ili deset godina i da sve što imamo stavimo u funkciju tog cilja.

Ključ je u sinergiji Sveučilišta i fakulteta

RAZGOVARAO:
VJEKO PERIŠIĆ

Početkom ožujka na čelo splitskog Ekonomskog fakulteta izabrana je Maja Fredotović, kao prva dekanica u 41-godišnjoj povijesti fakulteta. O prioritetima njezina dekanskog mandata, kao i drugim temama važnima za splitsku Ekonomiju, s novom dekanicom razgovarali smo za Universitas.

Što smatrate glavnim zadaćama fakulteta unutar Vašeg dekanskog mandata?

– Sve glavne zadaće definirane su dokumentom “Strategija Ekonomskog fakulteta u Splitu 2013.–2020.” i, daka-ko, Strategijom razvoja Sveučilišta u Splitu. Osim toga, pred Fakultetom su reakreditacije znanstvenog rada, poslijediplomskih sveučilišnih studija, kao i studijskih programa preddiplomskih i diplomskih studija. Na razini svih ekonomskih fakulteta u zemlji traje veliki projekt ECONQUAL koji se bavi ujednačavanjem standarda kvalifikacija u visokoškolskom obrazovanju u području ekonomije. Drugim riječima, potrebno je definirati osnovne kompetencije koje magistar ekonomije mora steći. Taj je projekt u tijeku, a mi smo sad na početku reorganizacije studijskih programa kako bismo mogli isporučiti ono što će se od nas rezultatima tog projekta tražiti.

Što to znači za studijske programe?

– Struktura studija će se promijeniti – sve vodi k tome da neće više biti velikih specijalizacija na razini preddiplomskih studija, pogotovo sveučilišnih, nego će se svladavati opća znanja, a specijalizirat će se na razini diplomskih studija. Naglasak će, među ostalim, biti na stručnoj praksi i studijima slučaja iz prakse. Razvija se i sustav stipendiranja studenata u suradnji sa zainteresiranim poduzećima, koji, osim same stipendije, podrazumijeva i prvo zaposlenje studenta u

‘U obrazovnom su procesu ključni mentori, ljudi iz prakse, pogotovo oni koji su svoj posao izgradili, koji znaju što je porođajna muka poduzeća, koji znaju koje vrste opasnosti čekaju, koji znaju što početnik previdi’

dotičnom poduzeću odmah nakon završetka studija. Također, radimo na razradi programa znanstvenoistraživačkog rada, kako bismo postigli veću institucionalnu efikasnost znanstvenog rada. Posebna pažnja bit će posvećena povezivanju s gospodarstvom i praksom, znanstvena istraživanja moraju biti prije svega u funkciji razvoja gospodarstva. Treći zadatak je rad na većoj međunarodnoj vidljivosti i povezivanju Fakulteta, kako kroz projekte, tako i visoku znanstvenu razinu našeg međunarodnog znanstvenog skupa “Izazovi Europe”, koji, nakon profesora Stiglitzza prošle godine, u 2017. godini kao uvodničare dovodi dobitnika Nobelove nagrade 2014. godine, profesora Jean Tirola, profesora A. Rodriguez-Posea, vodećeg regionalnog ekonomista i predsjednika Svjetske federacije regionalnih ekonomista, te profesora Dražena Preleca, trenutno vodećega hrvatskog ekonomista u svijetu. Četvrto, ali jednako važno, jest razvijanje modaliteta uključivanja studenata u istraživački rad, kao i niz izvannastavnih aktivnosti gdje će se razvijati njihove specifične osobne vještine i kompetencije.

Bi li Ekonomski fakultet, više od ostalih, trebao biti usmjeren na izgrađivanje poduzetničkog duha svojih studenata?

– Mi već godinama provodimo anketu među studentima o njihovim poduzetničkim sklonostima. One su još uvijek, nažalost, dastani-ske i obično o samozapošljavanju, pokretanju i razvoju posla razmišljaju prije svega oni koji već u obitelji imaju neki biznis i vide se kao nastavak tog biznisa. Osta-

li nisu baš tako skloni samozapošljavanju i pokretanju vlastita posla, što, s obzirom na krizu i okruženje, nije ni čudno. Prema Lisabonskoj deklaraciji, odnosno zahtjevima Europske unije, postoje tzv. horizontalne kompetencije koje morate graditi u studentu, bez obzira koji studij upisao. Jedna od njih je poduzetništvo. Poduzetnički način razmišljanja trebao bi biti ugrađen u sve studije – medicinu, umjetnost, građevinarstvo, ekonomiju itd.

Koja je uloga Fakulteta u tome?

– Ekonomski fakultet, kao i svaki drugi, mora svojim studentima otvoriti perspektive i konkretne mogućnosti na tržištu rada. Na primjer, ako završiš marketing, možeš osnovati marketinšku tvrtku, a ne samo gledati gdje ćeš se zaposliti u marketingu. Mi studente, mimo redovne nastave, nastojimo dodatno motivirati kroz Poduzetnički centar, Akademiju i Inkubator. U projektu Studentski poduzetnički inkubator, financiranom od strane ESF-a, a koji traje još pola godine, imamo 60-ak “inkubiranih” studenata i očekujem osnivanje tričetiri start-up poduzeća. Mi smo Inkubator zamislili kao mjesto gdje studenti neće biti samo “pušteni u svijet”, već kao mjesto gdje su im mentori poput roditelja – tri godine start-up razdoblja mi smo tu za njih da imaju podršku dok ne dođu u fazu razvoja posla, a nadamo se da će doći. Jer nije važno samo koliko će biti start-upova, nego koliko će njih preživjeti i doživjeti razvijanje posla. Mislim da je dodana vrijednost upravo u suradnji Sveučilišta i različitih fakulteta te da će sinergijski efekti svega što se događa na Sveučilištu postići određeni cilj. Su-

stavni rezultati ne mogu se očekivati nakon godinu-dvije, nego prije nakon pet-šest godina. Treba biti strpljiv, uporan, učiti na pogreškama. Mislim da su u čitavom procesu ključni mentori, odnosno da je najveći problem kontakt s ljudima iz prakse, pogotovo s onima koji su svoj posao izgradili, koji znaju što je porođajna muka poduzeća, koji znaju koje vrste opasnosti čekaju, koji znaju što početnik previdi.

Kako, u tom kontekstu, ocjenjujete orijentaciju uprave Sveučilišta na razvijanje poduzetničkih vještina kroz ljetnu školu samozapošljavanja?

– Mislim da je to vrlo vrijedan projekt i iskorak Sveučilišta. Mi smo, kao Fakultet, dali podršku u osmišljavanju i izvođenju programa. Upravo se radi na intenziviranju rada studenata polaznika, pomalo im gradeći zadatke tijekom godine. Osim toga, Sveučilište je, u suradnji s Fakultetom, dobilo i ERASMUS+ projekt SeBA, gdje se, u partnerstvu s inozemnim institucijama, razvija nastavni program orijentiran razvoju poduzetničkih vještina. Nakon završetka projekta, planira se objediniti rezultate i dobre prakse razvijene tijekom oba projekta i time dodatno osnažiti program postakademskog zapošljavanja (učenje na daljinu, stalni kontakt s mentorima i kolegama iz drugih timova, međunarodno umrežavanje s inozemnim studentskim poduzetničkim centrima).

Što biste voljeli ostaviti iza sebe na kraju dekanskog mandata?

– Realiziran izborni program; uz razvijenu suradnju s drugim fakultetima i Sveučilištem, a posebno gospodarstvom. Ne zato što sam ja bila dekan, nego zato što smo zajedno u tome uspjeli. A po čemu bih voljela da me pamte kao dekanicu, kao osobu imenom i prezimenom? Po svemu onome zbog čega su me kolege i izabrali – otvorenost, dijalog i orijentacija prema mladima.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
KEMIJSKO-TEHNOLOŠKI FAKULTET
raspisuje

NATJEČAJ m/ž

za izbor:
Ad1.) - jednog izvršitelja na radno mjesto I. vrste u znanstveno-nastavnom zvanju docent iz znanstvenog područja: Prirodne znanosti, znanstvenog polja: Kemija, na neodređeno vrijeme u punom radnom vremenu, u Zavodu za analitičku kemiju,
Ad2.) - jednog izvršitelja na radno mjesto I. vrste u nastavnom zvanju viši predavač iz znanstvenog područja: Prirodne znanosti, znanstvenog polja: Matematika, na neodređeno vrijeme u punom radnom vremenu, na Katedri za matematiku,
Ad3.) - jednog izvršitelja na radno mjesto I. vrste u suradničkom zvanju - asistent iz znanstvenog područja: Prirodne znanosti, znanstvenog polja: Kemija, na određeno vrijeme u punom radnom vremenu, u Zavodu za organsku kemiju,
Ad4.) - jednog izvršitelja na radno mjesto I. vrste u suradničkom zvanju - asistent, u znanstvenom području: Biotehničke znanosti, znanstvenom polju: Prehrambena tehnologija na određeno vrijeme u punom radnom vremenu u Zavodu za prehrambenu tehnologiju i biotehnologiju do povratka na posao privremeno nenazočne zaposlenice,
Ad5.) - jednog izvršitelja na radno mjesto I. vrste u suradničkom zvanju - asistent, u znanstvenom području: Tehničke znanosti, znanstvenom polju: Kemijsko inženjerstvo na određeno vrijeme u punom radnom vremenu u Zavodu za organsku tehnologiju do povratka na posao privremeno nenazočne zaposlenice.
Pristupnici trebaju ispunjavati uvjete utvrđene odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju. Svi pristupnici uz prijavu prilažu: životopis; strani državljani dokaz o poznavanju hrvatskog jezika (C2-napredno znanje); presliku diplome o stečenoj odgovarajućoj stručnoj spremi i prijepis ocjena s prosjekom
Pristupnici pod ad1., ad2. uz navedeno prilažu i: prikaz znanstvene, nastavne odnosno stručne djelatnosti; popis radova; radove, odnosno separate radova relevantnih za izbor te drugu odgovarajuću dokumentaciju o ispunjavanju uvjeta za izbor, presliku dokaza o državljanstvu i dokaz o stečenom radnom iskustvu.
Prijavu s dokazima podnijeti u roku od trideset dana od objave Natječaja u NN, poštom na adresu Kemijsko-tehnološkog fakulteta u Splitu, Ruđera Boškovića 33, 21000 Split. Zakašnjele i nepotpune prijave neće se razmatrati.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKI FAKULTET
Split, Ruđera Boškovića 33

NATJEČAJ

za upis u akademsku godinu 2015/2016 na poslijediplomski sveučilišni studij, „Istraživanje u edukaciji u području prirodnih i tehničkih znanosti” za usmjerenja Biologija, Informatika, Kemija i Tehnika za stjecanje akademskog stupnja doktor/ica znanosti
1.UVJETI ZA UPIS
Na Natječaj se mogu prijaviti pristupnici iz sljedećih skupina:
Skupina I.: pristupnici koji su završili:
- sveučilišni dodiplomski ili diplomski jednopredmetni ili dvopredmetni studij nastavnčkog smjera odgovarajuće struke,
- sveučilišni dodiplomski ili diplomski studij inženjerskog ili istraživačkog smjera (dipl. ing. struke nakon četverogodišnjeg studija ili magistar struke nakon studija po Bolonjskom sustavu 3+2 ili integrirani studij 0+5), uz stečene pedagoške kompetencije u iznosu od 60 ECTS bodova.
Skupina II.: pristupnici koji su stekli akademski stupanj magistra znanosti završetkom poslijediplomskog studija didaktike prirodnih znanosti.
Minimalna prosječna ocjena završenih studija mora biti 4,0., a Povjerenstvo iznimno može odobriti upis i kandidatima s manjom prosječnom ocjenom ali ne ispod 3,5.
Pristupnik mora poznavati engleski jezik razine B2).u mjeri koja osigurava neometano praćenje znanstvene literature
Pristupnik koji ispunjava uvjete bit će pozvan na razgovor radi utvrđivanja motiva i interesa za odabrano usmjerenje, uz mogućnost provjere kompetencija. Odluku o upisu pristupnika donosi Povjerenstvo poslijediplomskog studija.

2.BROJ PRISTUPNIKA, ŠKOLARINA I TRAJANJE STUDIJUA
Upisna kvota je 20 studenata.
Školarina u prvoj godini studija iznosi 15.000 kuna.
Studij traje 3 godine i nosi 180 ECTS bodova.
Uz prijavu na Natječaj pristupnik prilaže sljedeću dokumentaciju: ovjerenu presliku diplome dodiplomskog odnosno diplomskog studija, prijepis i prosjek ocjena dodiplomskog odnosno diplomskog studija; uvjerenje o stečenoj pedagoškoj kompetenciji u iznosu od 60 ECTS bodova; ovjerenu presliku diplome magistra znanosti; prijepis i prosjek ocjena magistarskog studija; dokaz o znanju engleskog jezika, a s kandidatima bez formalnog dokaza razgovor će se obaviti na engleskom; životopis s popisom objavljenih znanstvenih ili stručnih radova; rodni list; domovnica ili dokaz o državljanstvu za strane državljane; izjava pristupnika o načinu plaćanja studija (cjelokupni iznos ili semestralni obroci); preporuku/e profesora i/ili potencijalnog mentora
Obrazac za prijavu (PMFSTDRS_1) nalazi se na službenim mrežnim stranicama Fakulteta.
Prijave s potrebnom dokumentacijom podnose se 4.4.-4.5. 2016. u tajništvu Fakulteta 9 – 15h, ili poštom na adresu: Sveučilište u Splitu, Prirodoslovno-matematički fakultet, Ruđera Boškovića 33, 21000 Split.

Sveučilište u Splitu globalni partner

Boris Trogrlić, Alen Soldo, Šimun Andelinović, Jasminka Havranek, Sven Gotovac, Dragan Primorac i Michael Adewumi

Globalni iskorak Sveučilišta u Splitu

Institucionalna suradnja Splitskog sveučilišta s Penn Stateom počela je još 2011., kada su čelnici Sveučilišta u Splitu i američkog Penn Statea lipnja te godine potpisali najprije Pismo namjere, a u studenom i petogodišnji ugovor. Ušavši ovom suradnjom u prestižnu globalnu mrežu izvrsnosti GEN (Global Engagement Network) koju je osnovalo sveučilište Penn State, splitsko se Sveučilište našlo uz bok svjetski prestižnih sveučilišta iz New Delhija, Pekinga, južnoafričkog Cape Towna te njemačkog Freiburga.

Programski ciljevi suradnje

Ugovorom je predviđena razmjena studenata, razmjena među studijima, pokretanje zajedničkih istraživačkih projekata i obrazovnih programa kao i razmjena znanstvenih materijala, publikacija i informacija. Nova je uprava na istim programskim ciljevima intenzivirala suradnju pa je jeseni 2014. Sveučilište u Splitu posjetio Michael Adewumi, prorektor za globalne programe Penn Statea, a jeseni 2015. prof. Mitchell Holland i prof. Martin Trethewey, kada je i dogovoren uzvratni posjet splitske delegacije koji je realiziran početkom ožujka ove godine. Tada je u jednodnevnoj posjeti Penn Stateu boravila delegacija Sveučilišta u Splitu u čijem sastavu bili: rektor prof. Šimun Andelinović, prorektor prof. Alen Soldo, dekan FGAG-a prof. Boris Trogrlić i dekan FESB-a prof. Sven Gotovac. S delegacijom splitskog Sveučilišta u posjet Penn Statetu otputovala je i ravnateljica AZVO-a prof. Jasminka Havranek, a u Americi im se pridružio i Dragan Primorac, profesor obaju sveučilišta, inicijator i najzauzetiji zagovornik suradnje dvaju sveučilišta. Prof. Primorac upravo je za vrijeme boravka splitske delegacije, kao prva osoba u povijesti Penn Statea, proglašen njegovim globalnim ambasadorom.

Razgovori o suradnji temeljili su se na strateškim odrednicama Penn Statea o globalnom djelovanju za razvoj u kojima se polazi od uvi-

da da - za razliku od uobičajene akademske suradnje profesionalnim vezama individualne prirode - institucionalna suradnja, bez koje nema dugoročno održivog razvoja, traži izgradnju cjelovitog sklopa zajedničkih aktivnosti zainteresiranih institucija.

Globalna dimenzija dogovaranja

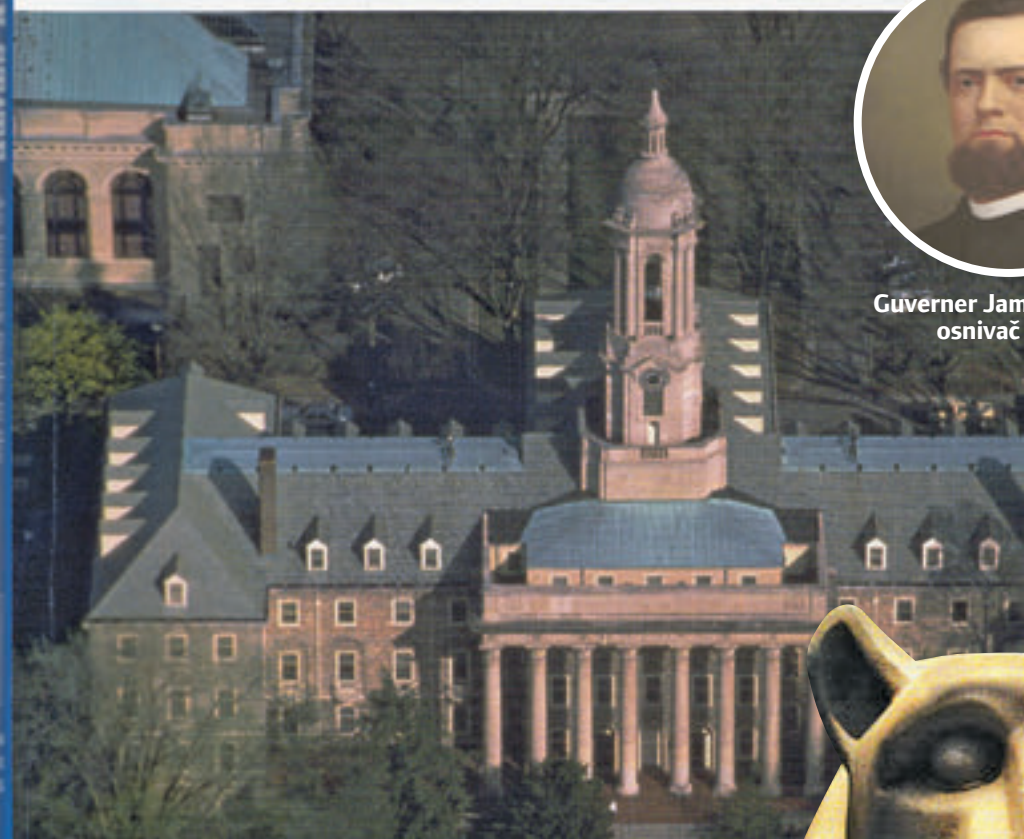
U tu je svrhu potrebno proaktivno djelovanje ne samo kolega iz srodnih područja, nego i sveučilišnih uprava i administracija kako bi se mogućnosti i načini suradnje mogli cjelovito identificirati, zajednički poticati i kvalitetno organizirati. Sveučilište u Splitu s tim će ciljevima uskladiti i vlastitu Strategiju koja je do sada tematizirala europsku, no izrijekom ne i globalnu suradnju, koja je sporazumom o globalnom stateškom partnerstvu sada postala činjenicom. Splitska delegacija sreća se i s poznatim profesorima Penn Statea koji već surađuju s Hrvatskom. Suradnja, koja se do sada odvijala na biomedicinskom i STEM području, sada je proširena i na društvene i humanističke znanosti. U tom je kontekstu Filozofski fakultet organizirao gostovanje profesora s Penn Statea Linde L. Caldwell, Ph.D., i Edwarda A. Smith, DrPH., koji će 4. travnja predavati O značaju dokolice u kontekstu prevencije rizika i razvoja zdravlja te predstaviti PSY centar "The Bennett-Pierce Prevention Research Center for the Promotion of Human Development".

Lipanjaska konferencija u Splitu

Najvažniji naredni korak u suradnji je zajednička Konferencija lipnja 2016. u Splitu na kojoj će se razmatrati tri ključne teme: prvo, svestrano unaprjeđenje nastavnog procesa, drugo, mogućnost zajedničkih projekata, i treće, različitosti i komplementarnosti visokoobrazovnih sustava dviju zemalja u znanstveno-istraživačkoj i u obrazovnoj dimenziji, a u cilju da se na najbolji način iskorist i sličnosti i razlike.

THIS IS PENN ST

Guverner Jam, osnivač

Američko javno sveučilište Pennsylvania State University, osnovano 1855. godine, ubraja se u 10-tak najvećih američkih sveučilišta. Penn State se drži javnim sveučilištem čija je razina kvalitete obrazovanja usporediva sa onom Ivy League (osam elitnih sveučilišta sa istočne obale SAD). Na 24 kampusa smještena u Pensilvaniji studira više od 100 tisuća studenata na preko 160 preddiplomskih studija, 90 associate degree studija (dvogodišnji studij, viša škola) i 160 diplomskih studija, uključujući doktorske te sveučilišne i stručne diplomske studije. Studentima iz čak 140 država širom svijeta predaje više od 17 tisuća nastavnog osoblja. Online Word Campus sveučilišta Penn State nudi preko 125 certificiranih programa na raznim razinama studiranja. Klinički bolnički centar sveučilišta liječi više od milijun pacijenata godišnje.

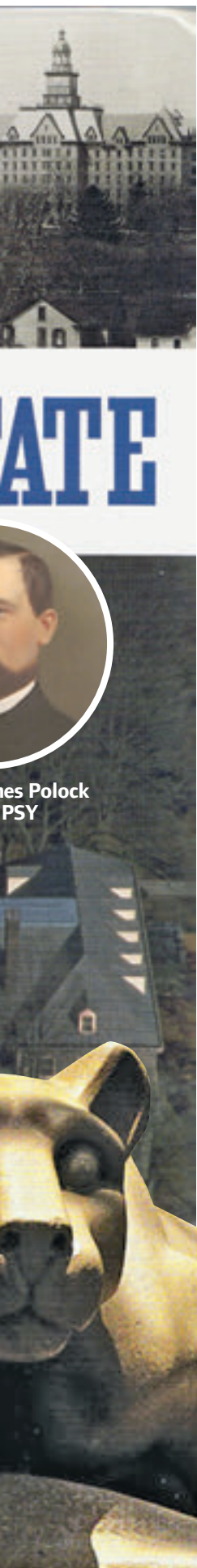
Let's party: sto tisuća studenata na 24 kampusa - koliko partyja?

Treći po veličini na svijetu: stadion PSU Beaver prima 106.572 gledatelja

God Penn
lijar
više
star
vanj
rasp
tivn
dena
više
član
Nob
vi an
gres
hovn
nici
brat
ne ta
pred
Rodn
Sveu

Pensilvanskog Penn State sveučilišta

Među jedan posto najboljih svjetskih sveučilišta. Prema svim relevantnim rangiranjima, Penn State spada među jedan posto najboljih sveučilišta u svijetu.

National Science Foundation stavlja ga na drugo mjesto u SAD po ukupnim izdacima za znanstvena istraživanja po područjima.

Times Higher Education World University dodijelio mu je 58. mjesto na ljestvici 100 najboljih svjetskih sveučilišta za 2014.

Center for World University, koji vrednuje nacionalna i međunarodna učilišta, dodijelio mu je 46. mjesto za 2014. godinu (u odnosu na 50. mjesto 2013.).

Institut za međunarodno obrazovanje *“Open Doors”*, prema godišnjem izvješću iz 2012./’13., rangira Penn State 10. sveučilištem u SAD-u i 1. sveučilištem u Pensilvaniji već dvije godine za redom.

Prema *Šangajskoj listi*, Penn State je na 60. mjestu među svim svjetskim sveučilištima.

Nittany Lion

Iako je na državnom sveučilištu Penn State University odavno uvedena **Politika akademskog integriteta**, od nedavno je uvedena obveza da na svakom nastavnom planu svih kolegija na svim Fakultetima i Odjelima Sveučilišta stoji izjava da se svi pravilnici Penn State-a koji se odnose na etiku i čast primjenjuju i na navedeni kolegij. Među kršenja politike akademskog integriteta ubrojeni su primjerice: prepisivanje (od drugih studenata, izmjena testova i sl.); predstavljanje tuđeg rada kao svojega kao i nepropisno citiranje, odnosno plagiranje; krađa, kopiranje i prodavanje ispita; polaganje ispita pod tuđim imenom; izmjene na ispitu nakon predavanja samog ispita nastavniku na ocjenu; olakšavanje djela kršenja akademskog integriteta drugim osobama (poput dopuštanja prepisivanja, rješavanje zadaća drugim studentima, dijeljenje podataka o ispitu studentima koji nisu izašli na ispit i sl.); predavanje iste zadaće, koje je autorsko djelo samog studenta, na više različitih kolegija; zajednički rad studenata na nekom zadatku bez prethodnog odobrenja nastavnika te nedopušteno korištenje studentskih pomagala (elektroničkih pomagala, bilješki, literature i sl.). Kazne se, ovisno o težini prekršaja, kreću u rasponu od smanjenja ocjene na pojedinoj zadaći ili samom ispitu, preko neprolazne ocjene za kolegij (takva neprolazna ocjena upisuje se kao XF, što je znak akademske nečestitosti) do udaljšavanja sa institucije.

Ranking pojedinih studija Prema U.S. News & World Report, među najbolje studije u svijetu za 2016. spada ju i brojni sa Penn State Sveučilišta:

Poslovanje
Logistika/ nabavni lanac..... 5.

Obrazovanje
Tehničko obrazovanje 1.
Administracija i supervizija..... 7.
Edukacijska psihologija 10.

Inženjerstvo
Nuklearno inženjerstvo..... 5.

Zdravstveni studiji
Klinička psihologija (doktorat).. 18.
Rehabilitacija
(diplomski/doktorski)..... 6.

Društvene i humanističke znanosti
Kriminologija..... 5.
Sociologija 17.
Ekonomija 27.
Političke znanosti..... 28.
Engleski..... 26.
Psihologija..... 30.
Razvojna psihologija 5.

Prirodne znanosti
Geologija 1.
Znanosti o okolišu..... 2.
Geokemija 2.
Znanosti o Zemlji
(Earth Sciences)..... 6.
Paleontologija..... 8.
Kozmologija/Relativnost/
Gravitacija..... 10.
Statistika..... 20.
Kemija..... 21.
Fizika..... 23.
Matematika..... 28.
Kompjuterska znanost..... 29.
Biološke znanosti..... 42.

Privatna i javna sveučilišta: privatna sveučilišta u Americi su ona sveučilišta kojima ne upravlja država, premda mnoga primaju porezne olakšice, studentske zajmove i stipendije. Većina sveučilišta su neprofitne organizacije. Na privatnim sveučilištima u studira oko 20 % studenata SAD-a. Državna sveučilišta su financirana javnim sredstvima preko nacionalnih ili podnacionalnih vlada.

Prvi budžet Sveučilišta
u State iznosi oko 34 milijarde kuna, nekoliko puta od budžeta našeg Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta. Penn State dolazi i s najvećom akcijom mrežom bivših studenata u SAD-u (Alumni), s preko 170 tisuća aktivnih članova, a čine je dobitnici Nobelove nagrade, članovi američkog Senata i Kongresa, guverneri, suci Vrhovnog suda SAD-a, te čelnici brojnih država. I otac i bivše američke državne tajnice i kandidatkinje za predsjednicu SAD-a, *Hillary Clinton*, završili su učilište Penn State.

Pavilion Theatre, 1914., Central Campus

Ženski paradoks Hrvatske tradicionalnosti i modernosti

Piše:
PROF. **VJERAN**
KATUNARIĆ

Od mnogih istraživačkih radova o modernizaciji, društvima u tranziciji i društvenom položaju žena, nijedan rad ne analizira svijest žena u suvremenoj Hrvatskoj tako pomno kao Inga Tomić-Koludrović u svojoj knjizi Pomak prema modernosti. Žene u Hrvatskoj u razdoblju zrele tranzicije.

Statističkom analizom protiv popularnih stereotipa

Brojne potankosti u analizi sa čak 89 statističkih tablica i 18 slika (grafičkih prikaza i zemljopisnih karata u čijim je izradama sudjelovala Željka Zdravković) mogu u prvi mah odvratiti pažnju čitatelja nevičnih takvom opisu činjenica. Međutim, bez tako podrobne analize nije moguće izvesti dokaze za jednu dosta smionu tvrdnju kada je riječ o ugledu žena u Hrvatskoj. Kvantitativna analiza njihovih stavova, koja se provlači gotovo kroz čitavu knjigu, predstavlja obrambeni štit koji znanstvenu istinu i način argumentacije štiti od široko rasprostranjenih i utjecajnih predrasuda. Jednu je tradicionalna predrasuda o ženi kao čuvarici ognjišta. Žena bi se trebala kretati isključivo u trokutu *djeca-kuhinja-crkva*, a muškarcima prepustiti javni i sve druge vanjske prostore. Druga se predrasuda plasira kroz medijsku sliku Hrvatske kao društva koje je jedva dočekalo 1991. godinu da bi otvorilo velika vrata za povratak tradicionalizma i konzervativizma, vrijednosne orijentacije koje su, prema takvom uvjerenju, bile duboko potisnute u vrijeme socijalizma. U toj konstrukciji ima mjesta istini koliko i u dogmi. Ovdje se radi esencijalističkom shvaćanju o konzervativnosti hrvatskog naroda (samo)programiranog mitom o ekskluzivnoj državi, a tko nije takav nije „pravi“ Hrvat ili Hrvatica. Takvo se shvaćanje kosi s brojnim činjenicama. Na primjer, hrvatskoj kulturi – barem kao zajedničkom prostoru koji potpada pod nadležnost istih institucija, u kojem djeluju različiti novinari, publicisti, umjetnici ili znanstvenici – pripada i satira *Feral Tribuna* ili Miljenka Smoje i smrknuto domoljublje *Hrvatskog slova* ili M. P. Thompsona, hrvatskoj politici pripadaju i Maček i Tito, ženskom aktivizmu Željka Markić i Sanja Sarnavka... Narod u demokratskim svjetonazorima nije gomila ili masa, mehanička cjelina, i manji ili veći broj pristalice jedne političke opcije ili svjetonazora ne znači da su „manje“ i „više“ Hrvati. Demokracija se ne može svesti na brojke. Slično je sa zloupotrebom statistike u neznanstvene svrhe. Tako, na primjer, činjenica da ženske konzervativne organizacije imaju brojnije članstvo od feminističkih ne znači da većina žena nije sklona emancipaciji.

Kritika klasičnog poimanja modernizacije

Statistika nije jedino racionalno oruđe (društvene) znanosti. U jednakoj mjeri je to pojmovno-teorijski okvir. Informiraniji čitatelji knjige Inge Tomić-Koludrović uočiti će da osim široko popularnih, postoji i akademski stereotip o modernosti i modernizaciji, donedavno kanoniziran o sociološkoj literatu-

Uz knjigu Inge Tomić-Koludrović “Pomak prema modernosti: Žene u Hrvatskoj u razdoblju zrele tranzicije”, Zagreb, Naklada Jesenski i Turk, Hrvatsko sociološko društvo, kolovoz 2015.

Inga Tomić
Koludrović

zasluga za otkriće najvećeg paradoksa modernizacije u hrvatskom društvu kada je riječ o ženama. U jednom od prvih longitudinalnih istraživanja (autora Duška Sekulića) na temu modernizacijskih procesa u Hrvatskoj, objavljenom kao studija 2012. godine, pokazalo se da u čitavom postsocijalističkom razdoblju rastu religioznost, nacionalna isključivost i (politički i kulturni) konzervativizam, odnosno autoritarnost – osim u jednoj dimenziji, a to je rodni konzervativizam. Rodni konzervativizam, koji se odnosi na diskriminirajuće stavove, suprotno mnogim očekivanjima, opada! Sekulić tu pojavu objašnjava kao posljedicu zainteresiranosti političke ideologije za druga pitanja. Jezikom analize to znači da „u onim dimenzijama koje su nešto udaljenije od tog ideološkog centra imamo... jasan trend prema modernijim stavovima“.

Kako pad rodnog konzervativizma u Hrvatskoj objašnjava Tomić-Koludrović? Ona se, prije svega, oslanja na teoriju strukturacije, budući da „otvara pitanje mogućnosti, odnosno poteškoća žena da se kao refleksivne akterice aktivno uključuju u proces proizvodnje i reprodukcije društvenog svijeta, te da na taj način pridonose strukturalnim transformacijama roda u hrvatskom društvu“ (str. 20). Pad rodnog konzervativizma stoga je moguće objasniti kroz vjerojatnost da žena ili neke žene mogu odlučivati o uvjetima svog života, privatnog i radno-profesionalnog, da bi bile slobodna i izgrađivale istinski demokratsko društvo za razliku od „demokracije“ koja isključuje žene iz političke i javne scene. Ali, neke žene ne prihvaćaju modernost ili nove društvene mogućnosti primaju sa sumnjom.

(u broju 78. od 2. svibnja: *Tipovi žena u Hrvatskoj - prema potpunijem objašnjenju ženskog paradoksa modernizacije*)

ri. Taj stereotip potječe iz devetnaestog stoljeća, razdoblja širenja imperijalizma i kolonijalizma, u kojem je stvorena slika o pravocrtnom kretanju iz niže u višu fazu razvoja društva i društvene svijesti, u kojem Zapad, u biti zapadni bijeli muškarac, stječe nenadoknadivu prednost pred ostalima. Autorica se s tim konceptom modernosti hvata u koštac na više mjesta u knjizi te, pozivajući se na najutjecajnije kritičare klasičnog koncepta modernizacije - Tourainea, Becka, Giddensa, Ingleharta, Eisenstadta - prikazuje modernizaciju kao, u najvećem broju slučajeva, krivudavi *tranzicijski* proces s donekle neizvjesnim završetkom. Pri tom upotrebljava i nekoliko specifičnijih termina (usput pohvala autorici i izdavaču na

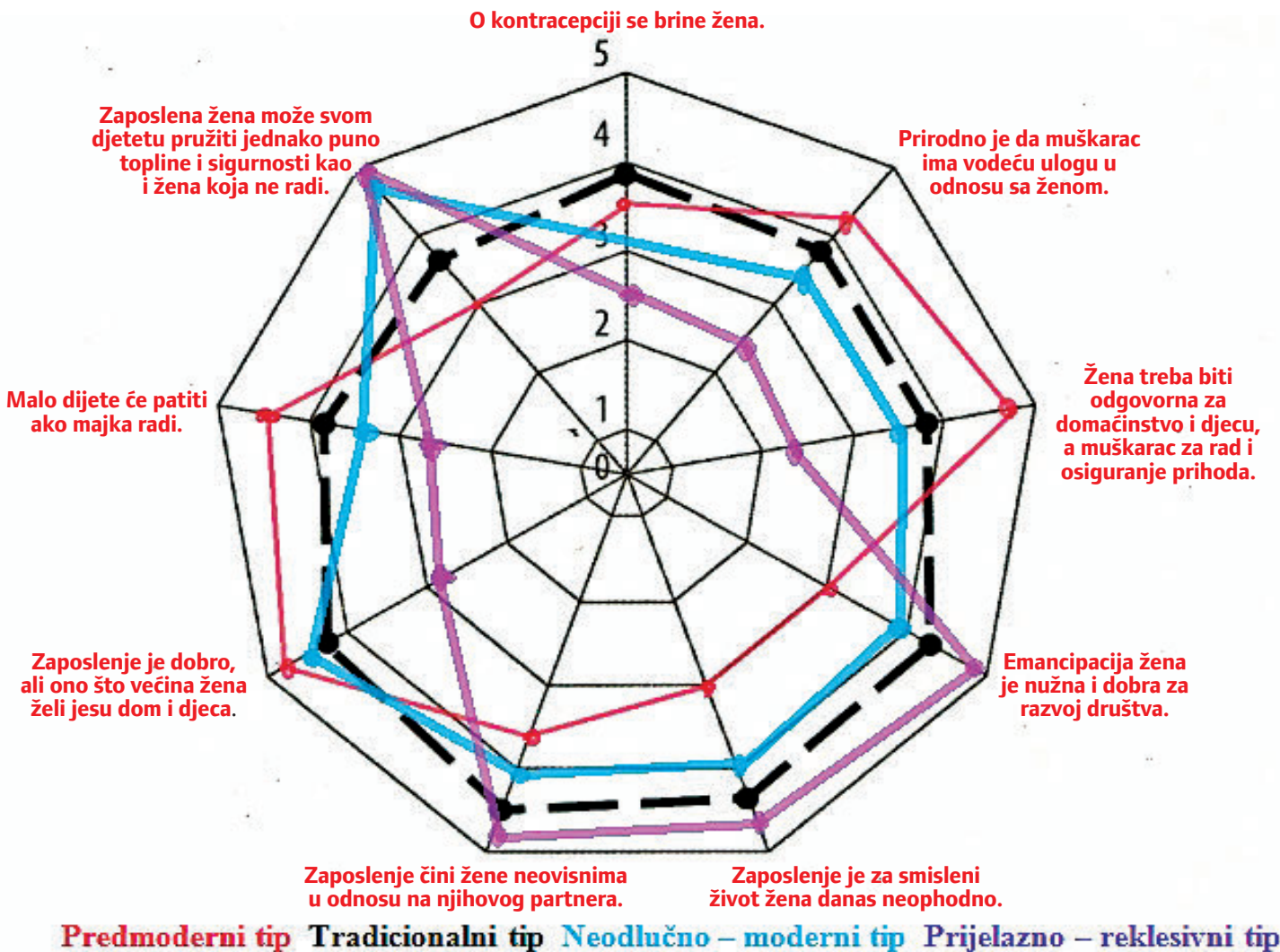
kazalu pojmova koje se još uvijek relativno rijetko izrađuje u domaćoj znanstvenoj publicistici). To su *prva* i *druga (refleksivna) modernost*, *višestruka* i *paralelna modernost*, *rana* i *zrela tranzicija*. Iako vodi računa o modernizaciji kao procesu zamašnjih, strukturalnih promjena, koji se manifestira pomakom u socioekonomskim položajima žena i institucionalnom okviru društva (ustavom i zakonima zajamčena ravnopravnost koja bi se morala potvrditi u praksi), Tomić-Koludrović daje prednost analizi društvene svijesti žena, utoliko što svijest dobiva prvorazrednu važnost u višem stadiju modernizacije koju autorica, po uzoru na Becka, označava kao *refleksivnu modernost*. U tom stadiju modernizaci-

je žene postaju svjesne mogućnosti da praktično mijenjaju uvjete svog života.

Paradoks modernizacije suvremenog hrvatskog društva

U analizi stavova žena autorica najprije upozorava na središnji paradoks modernizacije, koji dovodi u pitanje dobar dio dosadašnjih shvaćanja o procesima modernizacije. Ne samo da modernizacija nije pravocrtan proces, nego ni kompaktan. Modernizacija u jednom dijelu društva nužno ne povlači za sobom druge dijelove društva. I obrnuto, retradicionalizacija nekih dijelova društva ne mora zahvatiti druge dijelove društva.

Teško je sa sigurnošću reći kojoj istraživačici ili istraživaču pripada

Prosječne vrijednosti odgovora na tvrdnje o rodnoj ravnopravnosti u sva četiri klastera (1 - uopće se ne slažem, 5 - u potpunosti se slažem)

UZ DAN SVEUČILIŠTA U ZADRU

Sveučilište u Zadru organiziralo je brojna događanja povodom obilježavanja Dana Sveučilišta.

U srijedu, 30. ožujka, na koncertu „Sveučilište Zadrugu gradu“, u kapeli sv. Dimitrija, nastupili su studenti i profesori Sveučilišta u Zadru: Akademski pjevački zbor Sveučilišta u Zadru uz dirigenta Tomislava Koštu, mezzosopranistica Ivana Rukavina i gitarist Tvrtko Sarić, sveučilišna *a cappella* skupina A.K.A. Crescendo i studentska klapa Študijska.

U četvrtak, 31. ožujka, u

kapeli sv. Dimitrija zadarski nadbiskup mons. dr. Željko Puljić održao je misu u povodu Dana Sveučilišta, a u Svečanoj dvorani održana je svečana sjednica na kojoj je rektorica Dijana Vican uručila godišnje nagrade zaslužnoj ustanovi, studentima za izvrsne sportske uspjehe, zaslužnim djelatnicima i studentima za izvanredne uspjehe postignute tijekom studija u prošloj akademskoj godini.

Počasni doktorat Sveučilišta u Zadru dodijeljen je

Koradu Korleviću, prof., voditelju zvezdarnice Višnjani i Znanstveno-edukacijskog centra Višnjani, za izuzetan doprinos promicanju astronomije i znanosti kroz znanstveno-popularna predavanja, izradom astronomskih instrumenata, razvojem metoda kreativnog mišljenja i njihovoj primjeni u edukaciji te projektima zaštite prirode i baštine.

Istoga dana, u Svečanoj dvorani, u suorganizaciji Sveučilišta i Alumni kluba Sveučilišta u Zadru, akademik Luko Paljetak održao

je predavanje „Marin Držić: Tko su Njarnjasi i tko je sedmi muž?“.

Predstavljeno je novo izdanje Sveučilišta u Zadru, zbornik radova „Franjo Tuđman i stvaranje suvremene hrvatske države (1990. – 1999.)“.

Zbornik je rezultat znanstvenog skupa istoga imena, koji je u suorganizaciji Sveučilišta u Zadru, Hrvatskog instituta za povijest iz Zagreba te Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru, održan 10. prosinca 2012. godine na Sveučilištu u Zadru.

40. godišnjica osnutka Odjela za sociologiju

Dana 20. travnja 2016. godine, Odjel za sociologiju Sveučilišta u Zadru obilježava 40. godišnjicu osnutka i 40 godina djelovanja. Obilježavanje obljetnice će trajati nekoliko dana.

Na svečanom dijelu proslave ugostit će se bivše pročelnice i pročelnike te djelatnike i prisjetiti se povijesti, zajedno s upravom Sveučilišta.

Nakon toga će se održa-

ti znanstveni skup na kojemu će se problematizirati i raspravljati o položaju sociologije u suvremenom hrvatskom društvu i onome što sociologija danas može konceptualizirati, istražiti te tvrditi o suvremenom društvu.

Razmatrat će se kako sociologija može tumačiti hrvatsko društvo i što to hrvatsko društvo želi ili može prihvatiti od sociologije

kao znanstvene i akademske discipline.

Na skupu će govoriti: Vjeran Katunarić, o odnosu sociologije i zdravog razuma, tj. svakodnevnog promišljanja društva; Inge Tomić Koludrović, o mogućnosti sociologije da interpretira društvo; Jadranka Čačić Kumpes, o tome kako se sociologija poučava u srednjim školama da nauči učenike da razumiju društvo.

Siniša Zrinščak govorit će o financiranju znanstvenih socioloških časopisa u Hrvatskoj, a Jadranka Švarc i Jasminka Lažnjak o financiranju znanosti, poglavito društvenih i humanističkih u Hrvatskoj.

Organizacijski odbor djeluje u sastavu: Valerija Barada, Jadranka Čačić Kumpes, Nensi Segarić i Mirko Petrić, a pročelnik Odjela je Saša Božić.

‘Što se može napraviti kako bi se stvorili novi poslovi u Hrvatskoj?’

Centar za interdisciplinarno istraživanje mora i podmorja organizirao je dva predavanja Roberta Wildera, Fulbrightova stipendista iz San Diega. Prvo je održano 11. ožujka u Rektoratu na temu ‘The Law of the Sea, the Tidelands Debate, and Early Ocean Regimes’, a drugo 16. ožujka u Gradskoj knjižnici s

temom ‘Što se može napraviti kako bi se stvorili novi poslovi u Hrvatskoj?’.

Svoje iskustvo podijelio je s polaznicima koji su imali priliku raspravljati o poduzetničkim pothvatima te razmijeniti ideje o start-up planovima i srodnim financijskim strukturama i strategijama.

12. Irski dani

Od 16. do 18. ožujka na Sveučilištu u Zadru održani su 12. po redu Irski dani, tradicionalna manifestacija na Odjelu za anglistiku. Ovogodišnji program, održan u prostorijama Studentskog kluba ‘Božo Lerotić’, uključivao je predavanja, radionice i degustaciju irske kave, izložbu, glazbu i kviz.

Rijeka

POSJET PREDSJEDNICE RH

Pušteno u rad superračunalo ‘Bura’

Predsjednica RH Kolinda Grabar Kitarović, 26. veljače prvi put je službeno posjetila Sveučilište u Rijeci. Nakon prijama na Rektoratu i kratkog sastanka s rektorom Lučinom, posjetila je Kampus i svečano pustila u rad superračunalo ‘Bura’. Predstavljen je projekt ‘Razvoj istraživačke infrastrukture na Kampusu Sveučilišta u Rijeci’ te otvoren međunarodni skup ‘Otvoreni dani ICT-HPC Sveučilišta u Rijeci’. ‘Nadam se će ovo superračunalo dati poseban, novi zamah razvoju znanosti na Sveučilištu u Rijeci, ali i razvoju gospodarstva. Rijeka je uvijek bila povezana sa svijetom morem, a danas se uključuje u umrežene digitalne svjetske trendove te sve više postaje središte znanosti i istraživanja’, zaključila je Predsjednica.

CENTAR ZA ŽENSKÉ STUDIJÉ

Ženom se nerada, ženom se postaje

Centar za napredne studije jugoistočne Europe Sveučilišta u Rijeci (CAS SEE) i Centar za ženske studije Filozofskog fakulteta Rijeka predstavili su 17. ožujka prvi hrvatski prijevod knjige ‘Drugi spol’ autorice Simone de Beauvoir, u izdanju Naklade ‘Ljevak’. Razgovorom o knjizi također je obilježeno osnivanje Centra za ženske studije Filozofskog fakulteta, prvoga takve vrste u sklopu hrvatskog akademskog sustava. Moderatorice razgovora bile su voditeljica i izvršna direktorica Centra za napredne studije, Brigita Miloš i Sanja Milutinović Bojanić. U raspravi su još sudjelovale prevoditeljica Mima Šimat, urednica Nives Tomašević i posebna gošća Mira Furlan.

ŠKOLA FIZIKE

Zašto učiti fiziku?

Četvrta riječka škola fizike pod nazivom ‘Zašto učiti fiziku?’ održana je 22. i 23. ožujka u organizaciji Odjela za fiziku, a u suradnji s Centrom za mikro i nano znanosti i tehnologije te Agencijom za odgoj i obrazovanje. Škola je namijenjena učenicima srednjih škola s izraženim zanimanjem za prirodne znanosti te nastavnicima fizike kao stručni skup za usavršavanje. Uz radionice i predavanja, sudionici su imali priliku posjetiti Astronomski centar Rijeka. Novost manifestacije je prezentacija završnih i diplomskih radova sadašnjih i bivših studenata.

URED ZA MOBILNOST

Dobrodošlica za Erasmus studente

Ured za mobilnost organizirao je 3. ožujka informativni dan za dolazne studentice i studente u okviru programa Erasmus. Raniji rukovoditelj Službe za međunarodnu suradnju Darko Štefan i voditeljica Ureda za mobilnost Maša Šašinka zaželjeli su im uspješan i zabavan boravak. Voditeljica Riječke kroatističke škole Željka Macan studentima je predstavila mogućnost upisa na tečajeve hrvatskog jezika. Nakon službenog dijela, članovi ESN-a Rijeka odveli su ih na turističko razgledanje Rijeke i Opatije. U akademskoj godini 2015./2016. u Rijeci sveukupno studira 139 dolaznih studentica i studenata.

Izdavačka djelatnost splitskog Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije u 2015.

Vrsta knjige/
Kategorija:
Monografija/
Znanstvena

Naslov: Arhi-

tektonski natječaji u Splitu 2006.-2010.

Autor: Darovan Tušek

Izdavači: Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije

Društvo arhitekata Splita

Godina izdanja: 2015.

Nakladnička cjelina: Biblioteka Društva arhitekata Splita; knj. 9

ISBN: 978-953-6116-63-8

Vrsta knjige/Kategorija: Udžbenici i skripta/Stručna

Naslov: Nasute građevine

Autorica: Tanja Roje-Bonacci

Izdavač: Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije

Godina izdanja: 2015.

Nakladnička cjelina: Udžbenici Sveučilišta u Splitu

Manualia

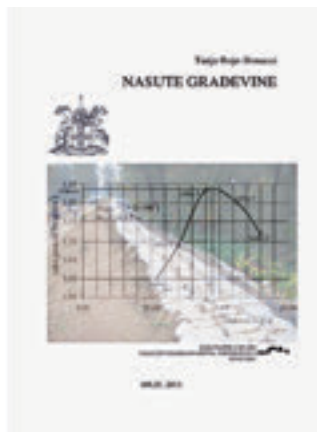
Universitatis

studiorum

Spalatensis

ISBN: 978-

953-6116-67-6

Vrsta knjige/Kategorija: Udžbenici i skripta/Stručna

Naslov: Inženjerska mehanika stijena

Autor: Predrag Mišćević

Izdavač: Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije

Godina izdanja: 2015.

Nakladnička cjelina: Udžbenici Sveučilišta u Splitu

Manualia

Universitatis

studiorum

Spalatensis

ISBN: 978-

953-6116-

68-3

Vrsta knjige/
Kategorija:

Monografija/
Znanstvena

Naslov: Karst

Aquifer-Char-

acterization

and Engineer-

ing

Urednik: Ste-

vanović, Zo-

ran

Chapter 5

Surface Wa-

ters and Gro-

undwater in

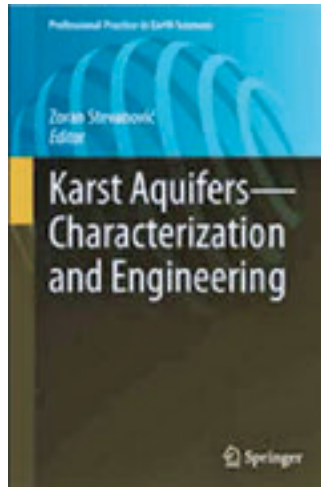
Karst

Autor: Bonacci, Ognjen

Izdavač: Springer-Verlag, Berlin/heidelberg

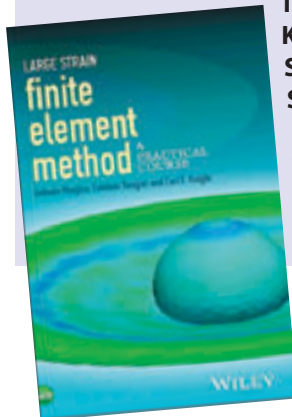
Godina izdanja: 2015.

ISBN: 978-3-319-12849-8

Izdavačka djelatnost Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije u Splitu vezana je uz same početke njegovog djelovanja. Od 1971. godine djelovao kao Odjel Građevinskog fakulteta Zagreb u Splitu, a zatim je 1977. godine osnovan Fakultet građevinskih znanosti integracijom Odjela Građevinskog fakulteta Zagreb u Splitu i Zavoda Instituta građevinarstva Hrvatske (IGH) u Splitu.

Vjerojatno najstarije izdanje uz koje se može vezati ime Fakulteta, odnosno Instituta, tiskano je 1976. godine (Karakteristike cementa PC-450 sa i bez dodataka i karakteristike betona spravljenog iz tih cemenata), u izdanju Dalmacija cementa gdje na naslovnoj stranici piše da je: „Prospekt izrađen u suradnji sa Institutom građevinarstva SR Hrvatske, Zavod Split“ (Fakultet i Institut su djelovali kao jedna cjelina sve do razdvajanja 1991. godine):

Naslov: Large Strain Finite Ele-

ment Method: A Practical Course

Autori: Antonio Munjiza, Esteban Rougier,

Earl E. Knight

Izdavač: WILEY

Godina izdanja: 2015.

ISBN: 978-1-118-40530-7

Vrsta knjige/Kategorija: Monografija/Znanstvena

Naslov: Inequalities of Opial and Jensen

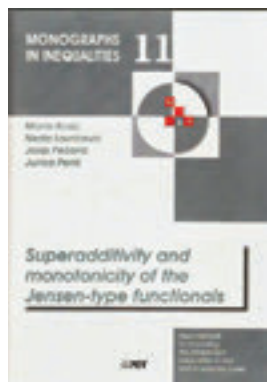
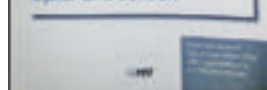
Autori: Maja Andrić, Josip Pečarić, Ivan Perić

Izdavač: Element

Godina izdanja: 2015.

Nakladnička cjelina: Monographs in inequalities (10)

ISBN: 978-953-197-598-8

Vrsta knjige/Kate-

gorija: Monografi-

ja/Znanstvena

Naslov: Superaddi-

tivity and monoto-

nicity of the Jensen-

type functionals

Autori: Mario Kr-

nić, Neda Lovriče-

vić, Josip Pečarić,

Jurica Perić

Izdavač: Element

Godina izdanja: 2015.

Nakladnička cjeli-

na: Monographs in inequalities (10)

ISBN: 978-953-197-599-5

Vrsta knjige/Kategorija: Monografija/Znanstvena

Naslov: Povijest

industrije cemen-

ta u Dalmaciji:

150 godina suži-

vota

Autor: Dujmo Ži-

žić

Izdavač: Fakult-

et građevinar-

stva, arhitek-

ture i geodezije

Godina izda-

nja: 2015.

ISBN: 978-953-

6116-66-9

Vrsta knjige/Kate-

gorija: Mono-

grafija/Znan-

stvena

Naslov: U

znaku rada i grada:

(autobio-

grafske bi-

ljeske)

Autor:

Jakša Miličić

Izdavač: Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije

Godina izdanja: 2015.

ISBN: 978-953-6116-64-5

Vrsta knjige/
Kategorija:

Monografi-

ja/Stručna

Naslov: U

znaku ra-

da i grada:

(autobio-

grafske bi-

ljeske)

Autor:

Jakša Miličić

Izdavač: Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije

Godina izdanja: 2015.

ISBN: 978-953-6116-64-5

Vrsta knjige/Kate-

gorija: Mono-

grafija/Znan-

stvena

Naslov: Water,

Pople and Co-

operation

50 years of wa-

ter programme

for sustainable

development at

UNESCO

Urednici: Irina

Bokova i Da-

vid Korenfeld

Federman

CHAPTER 1

AN INTRO-

DUCTION BY

FORMER CHAIRPERSONS OF THE IHP CO-UNCIL AND IHP SECRETARIES; A Croatian Perspective: The Importance of IHP for Global Water Management

Autor: Bonacci, Ognjen

Izdavač: UNESCO, Paris

Godina izdanja: 2015.

ISBN: 978-92-3-100128-4

Vrsta knjige/Kate-

gorija: Zbornik

sažetaka/Znan-

stvena

Naslov: ASMO-

SIA XI: abstracts/

XI International

Conference, Asso-

ciation for the

Study of Marble

& Other Stones in

Antiquity, Split,

18-22 May 2015.

Urednica: Katja

Marasović

Izdavač: Fakultet

građevinarstva, arhitekture i geodezije

Godina izdanja: 2015.

ISBN: 978-953-6116-60-7

Vrsta knjige/Kategorija: Monografija/Znanstvena

Naslov: Arhi-

tekt Frano Go-

tovac

Autor: Vesna

Perković Jović

Izdavač: Fa-

kultet građe-

vinarstva, ar-

hitekture i ge-

odezije

Godina izda-

nja: 2015.

ISBN: 978-

953-6116-51-5

Vrsta knjige/Kate-

gorija: Zbor-

nik sažetaka/

Znanstvena

Naslov: Zbornik

sažetaka: pr-

va "pico" konfe-

rencija iz STEM

područja Sveu-

čilišta u Splitu

(science, tech-

nology, engi-

neering, mathe-

matics): Split, 8.

srpnja 2015.

Urednici: Dea-

na Breški, Ivo

Andrić, Neno Torić, Boris Trogrlić

Izdavač: Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije

Godina izdanja: 2015.

ISBN: 978-953-6116-65-2

Vrsta knjige/Kategorija: Katalog izložbe/Stručna

Naslov: Mayday! Majdan! Mayday!: revitalization of ex marlstone quarry = revitalizacija

napuštenog tupinoloma: 4.3. - 8.4.2015.

Uredništvo: Anto-

nija Eremut, Hr-

voje Bartulović,

Dujmo Žižić

Fotografije: Mari-

jo Bašić, Hrvoje

Bartulović, Zbir-

ka Marka Matije-

vića

Izdavač: Grad So-

lin

Godina izdanja: 2015.

ISBN: 978-953-

58517-0-7 (tisak)

978-953-58517-1-4

(pdf)

Kategorija časopisa:

Znanstveni

Naslov: Internati-

onal Journal for

EngineeringMo-

delling

Broj: Vol. 27 (2014),

No. 3-4

Glavni urednici:

Ante Mihanović,

Pavao Marović

Izdavači: Faculty

of Civil Enginee-

ring, Architectu-

re and Geodesy

Faculty of Electrical En-

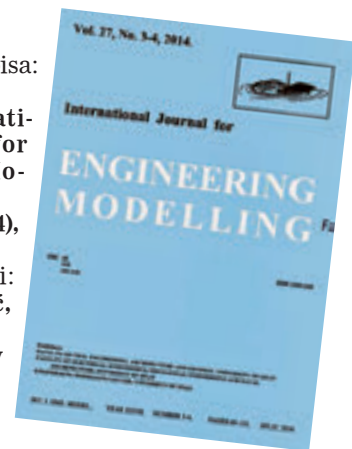
gineering, Mechanical Engineering and Naval

Architecture

EngineeringModelling Centre

Godina izdanja: 2015.

ISSN: 1330-1365

Vrsta knjige/Kategorija: Udžbenici i skripta/Pregledna

Naslov: Ravni kotari: Poljoprivredna, prehrambena i veterinarska škola Stan-ka Ožanića /

Studij arhitekture, Radionica arhitektonskog projektiranja III, 2014./2015.

Autori (studenti): Jelena Babić, Barbara Bilić, Dora Čičmir Vestić, Luka Čakić, Karla Čalušić, Stjepan Dragoja, Kristina Eleršek, Anđelo Hajdić, Helena Hudika, Mirta Husak, Vendi Jelača, Diana Jukić, Ana Knežević, Lucian Kovačević, Mia Kozina, Petar Laus, Roko Marušić, Nikola Mihaljević, Josip Mioč, Samantha Vanessa Pavić, Mirna Peović, Ivan Petričević, Marija Petričević, Jelena Podrug, Nina Radun, Ivan Repušić, Ivana Stić, Dora Stupalo, Mia Šantić, Dino Šaruga, Martino Škara, Andrija Vrdoljak, Domagoj Vučinović,

Katarina Vuletić, Sandro Žuljević
Voditelji radionice: Idis Turato, Iva Letilović, Dinko Peračić, Bruna Kovačević
Izdavač: Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije
Godina izdanja: 2015.

Kategorija časopisa: Znanstveni
Naslov: International Journal for EngineeringModelling

Broj: Vol. 28 (2015), No. 1-4
Urednici: Alen Harapin, Mirela Galić, Boris Trogrlić, Dragan Poljak, Frane Vlak, Vedrana Cvitanić
Počasni urednici: Ante Mihanović, Pavao Marović

Izdavači: Faculty of Civil Engineering, Architecture and Geodesy, Faculty of Electrical Engineering, Mechanical Engineering and Naval Architecture EngineeringModelling Centre
Godina izdanja: 2015.
ISSN: 1330-1365

Kategorija časopisa: Stručni
Naslov: Godišnjak 2013./2014./Sveučilište u Splitu, Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije, Sveučilišni studij arhitekture
Broj: 2013/2014

Urednik: Robert Plejić
Izvršna urednica: Dunja Babić
Grafičko oblikovanje: Ana Kuzmanić
Izdavač: Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije
Godina izdanja: 2015.
ISSN: 1847-9391

Kategorija časopisa: Stručni
Naslov: Godišnjak 2014./2015./Sveučilište u Splitu, Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije, Sveučilišni studij arhitekture
Broj: 2014/2015

Uredništvo: Hrvoje Bartulović, Ana Grgić, Sanja Matijević Barčot, Darovan Tušek, Dujmo Žižić
Izvršne urednice: Ana Grgić, Sanja Matijević Barčot
Grafičko oblikovanje i priprema za tisak: Ana Kuzmanić
Izdavač: Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije

Godina izdanja: 2015.
ISSN: 1847-9391

Godina izdanja: 2015.
ISSN: 1847-9391

Inovacijama u poslu do učinkovitijeg javnog sektora

Piše:
IVAN PERKOV

Globalna financijska kriza, konsolidacija i jačanje državnog kapitalizma u strateški važnim djelatnostima te ekspanzija javnih poduzeća u zemljama u razvoju potaknuli su državnu intervenciju i ponudili novo shvaćanje uloge javnog sektora. Suočena s inovacijskim imperativom, ali i sve jasnijim financijskim očekivanjima, javna poduzeća širom svijeta povećavaju svoju efikasnost i postaju međunarodno konkurentna privatnim kompanijama. Takvi globalni trendovi pružaju veliku priliku i za hrvatska javna poduzeća. Slijedom toga, Hrvatska zaklada za znanost odobrila je u lipnju 2015. godine financiranje uspostavnog istraživačkog projekta “Poticanje inovativnog ponašanja zaposlenika u javnom sektoru primjenom intervencija u dizajnu posla” (skraćeni naziv INPUBWORK), voditelja Tomislava Hernausa, docenta na Katedri za organizaciju i menadžment Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Inovativno ponašanje zaposlenika

Istraživački tim sastavljen od šest znanstvenika iz Hrvatske (Nina Pološki Vokić, Ana Aleksić, Maja Tadić), Slovenije (Matej Černe) i Norveške (Miha Škerlavaj) smatra da brojna javna poduzeća u Republici Hrvatskoj imaju svoju vrijednost i inovacijski potencijal te da državno vlasništvo može biti u istoj mjeri učinkovito kao i privatno. Umjesto nastavka rasprodaje “nacionalnog blaga” radi privremenog rješavanja problema državnog duga, oni predlažu revitalizaciju javnih poduzeća kako bi ona postala generatori budućeg rasta i razvoja nacionalnoga gospodarstva.

Ako žele optimizirati svoje poslovne sustave i učiniti ih inovativnima, a samim time i konkurentnima (što će im u duljem roku osigurati i pozitivne poslovne rezultate), prema mišljenju spomenutog tima znanstvenika, direktori javnih poduzeća, među ostalim, trebaju uvesti i novu organizaciju posla te potaknuti inovativno ponašanje zaposlenika. Riječ je o ponašanju koje izravno i neizravno potiče razvoj i uvođenje inovacija na radnome mjestu. Zasniva se na ideji da pojedinci mogu biti inovativni na poslu kroz pronalazak drukčijih načina obavljanja posla, utvrđivanje novih procedura i kreiranje inovativnih ideja, i/ili promjenom poznatih načina rada i poslovanja.

Proučiti najmanje četiri javna poduzeća

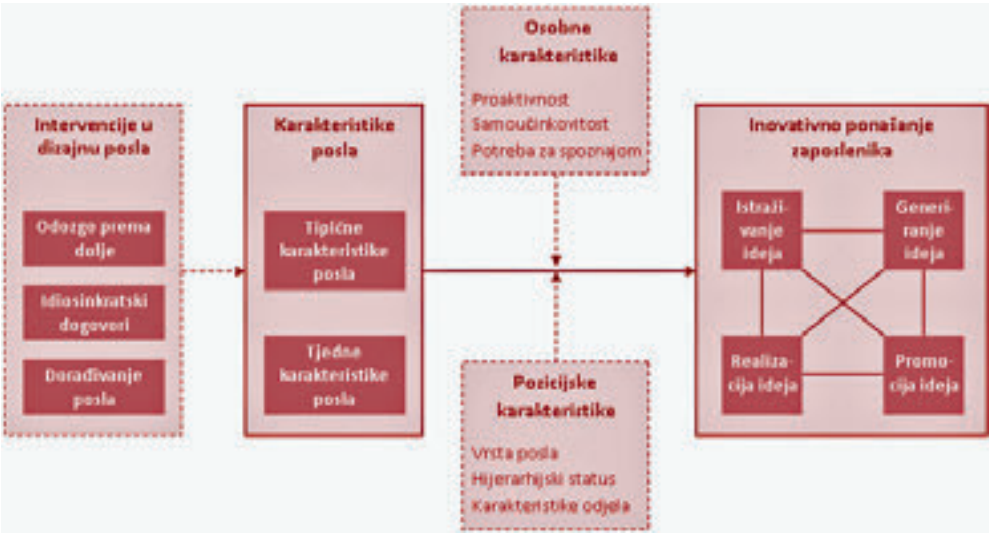
Dosadašnja istraživanja u svijetu potvrdila su da je takvo ponašanje moguće potaknuti primjenom dizajna ili oblikovanja posla – nematerijalne strategije motiviranja kojom se utvrđuju sadržaj i organizacija posla, uloga i odgovornosti zaposlenika te socijalni odnosi na poslu. Riječ je o korisnom alatu upravljanja ljudskim potencijalima kojim se može značajno utjecati na motivaciju (osjećaj korisnosti i smislenosti), ponašanje (proaktivnost i produktivnost) te emocionalne i kognitivne sposobnosti pojedinca.

Drugim riječima, upravo unaprjeđenjem postojeće organizacije posla moguće je potaknuti ljude na veći angažman i pružanje doprinosa poslodavcu, što vrijedi i za zaposlenike u javnom sektoru. Takav pristup ujedno je i odgovor na sve izraženije zahtjeve i potrebe za inovacijama, koji trebaju biti

Brojna javna poduzeća u Republici Hrvatskoj imaju svoju vrijednost i inovacijski potencijal, a revitalizacijom javnih poduzeća i državno vlasništvo može biti u istoj mjeri učinkovito kao i privatno

Tomislav Hernaus, voditelj projekta

Ilustracija HRZZ modela

prepoznati i u hrvatskom javnom sektoru.

Iako u svijetu već postoje određene spoznaje o ulozi različitih zahtjeva posla, resursa posla, ograničenja i izazova posla u inovacijskom procesu, one su još uvijek nedostatne. Nedostaju nam odgovori na brojna pitanja. Primjerice, hoće li zaposlenici možda biti kreativniji ako na svojem radnom mjestu imaju priliku obavljati cjelovite i značajne zadatke, tj. ako će njihov posao zahtijevati posjedovanje različitih vještina? Pridonosi li veća interakcija s kolegama i društvena podrška, zajedno s izraženošću međuzavisnošću obavljanja zadataka, uspješnijoj implementaciji ideja? U kojoj mjeri se dizajn posla treba razlikovati ako želimo potaknuti kreativnost (sposobnost generiranja ideja) i/ili inovativnost zaposlenika (realizaciju predloženih ideja)? Od iznimne je važnosti utvrditi koja obilježja posla (npr. autonomija posla, raznolikost i složenost zadataka, vremenski pritisak) potiču ili ograničavaju inovativnost zaposlenika u pojedinim fazama njihova inovativnog ponašanja.

Dodatno, nameće se korisnim prepoznati i u kojoj su mjeri intervencije u dizajn posla (provedene od strane menadžera, samih zaposlenika ili zajedničkim naporom) primjenjive i korisne za poboljšanje intrinzične motivacije zaposlenika u javnim poduzećima.

Slijedom navedenog, glavni cilj projekta INPUBWORK jest istražiti i potaknuti inovacije na razini posla. Istraživački tim planira provesti dubinsko istraživanje dizajna posla u Republici Hrvatskoj prigodom kojeg će analizirati radne prakse u nekoliko strateški važnih javnih poduzeća. Dodatno, bit će testirano na koji način diferencirani pristup dizajnu posla i povezane intervencije u dizajnu posla pridonose inovativnom ponašanju zaposlenika i radnoj uspješnosti današnje, sve raznovrsnije, radne snage. Nalazi istraživanja pružit će konkretna rješenja jer će planirane intervencije unutar javnih poduzeća pojasniti inovacijski proces i omogućiti inovacije na promatranim radnim mjestima.

Koristeći longitudinalno istraživanje i metodu dnevnika do svibnja 2018. godine

istražit će se vremenska dinamika odnosa između obilježja posla i inovativnog ponašanja zaposlenika. Točnije, bit će provedeno participativno akcijsko istraživanje na uzorku od najmanje četiri javna poduzeća. Takav oblik istraživanja odabran je zbog činjenice da zaposlenici, koji su uključeni u participativne organizacijske intervencije, mogu steći nove perspektive i poglede na svoj radni život te naučiti kolektivno preispitati postojeće radne procedure i “dorađivati” svoj posao.

Zamke i izazovi inovacijskog procesa

Očekivani ishodi i doprinos projekta su višestruki. Odabrani nacrt istraživanja pružit će bolji uvid u razloge inovativnosti koji proizlaze iz organizacije posla. Shvaćajući inovativno ponašanje zaposlenika kao višefazni proces, bit će moguće razlučiti između tipičnih i tjednih obilježja posla te utvrditi zamke i izazove različitih faza inovacijskog procesa. Osim unaprjeđenja radne prakse i poslovnih procesa, odnosno više razine inovativnosti zaposlenika (npr. veći broj novih ideja, viša stopa implementiranih ideja) u promatranim javnim poduzećima, praktičan doprinos projekta bit će vidljiv i kroz diseminaciju znanja o tehnikama i mogućnostima dizajna posla. Održavanjem stručnih seminara, menadžeri, stručnjaci za ljudske potencijale, kao i sami zaposlenici, dobit će smjernice za povećanje inovativne uspješnosti kroz preoblikovanje posla.

Dodatno, provođenjem prilagođenih intervencija unutar samih organizacija potencijalno će doći do razvoja stimulativnog radnog okruženja, povećanja inovacijskog angažmana zaposlenika u javnom sektoru i poboljšanja kvalitete njihova radnog života. U konačnici, istraživači vjeruju da takav pristup može revitalizirati promatrana javna poduzeća i rezultirati značajnim prelijevanjem iste prakse i na druga javna poduzeća, od čega bi cijelo društvo trebalo imati koristi.

Detaljnije o samom projektu i projektnim aktivnostima, kao i mogućnosti uključivanja, može se naći na efzg.unizg.hr/inpwork.

Ponovno obnovljeni i potpuno funkcionalni elektronski mikroskop Zeiss (Opton) 10C nalazi se u Laboratoriju za elektronsku mikroskopiju IRB-a od 1986. g.

Siemens Elmiskop I. mikroskop je nabavljen 1964. g. na Medicinskom fakultetu u Zagrebu. Na tom su instrumentu radili i stručnjaci Instituta Ruđer Bošković, a snimljene vrhunske fotografije mogle su se naći u tadašnjim svjetskim udžbenicima

Tema diplomskog rada: izrada elektronskog mikroskopa. Zvuči jednostavno... Ovaj je mikroskop u sklopu svojega diplomskog rada izradio 1953./54. g. Duško Košuta, tada mladi suradnik na Institutu Ruđer Bošković u Zagrebu. Danas se mikroskop nalazi na Fakultetu elektrotehnike i računarstva, Sveučilišta u Zagrebu.

Prvi elektronski mikroskop u Hrvatskoj - Trüb, Täuber & Co., katodni mikroskop KM 4, nabavljen 1953. g. u Institutu Ruđer Bošković u Zagrebu. Danas se nalazi u Tehničkom muzeju u Zagrebu.

Elektronska mikroskopija – važan a nedovoljno zastupljen dio nastave

PIŠE:
**DANIJELA
POLJUHA**

„Seeing is Believing“ ili u slobodnom prijevodu „Vidjeti znači vjerovati“ rečenica je kojom Manfred von Heimen-dahl počinje svoju knjigu o elektronskoj mikroskopiji materijala, jezgrovito opisujući vrijednost ove znanstvene metode koja danas nalazi primjenu gotovo u svim područjima svakodnevnog života. Specijalizirani elektronski mikroskopi, koji umjesto svjetlosti na kojoj se bazira rad svjetlosnih mikroskopa, koriste snop elektrona, danas su nezaobilazni u različitim industrijskim granama. Vrlo se uspješno se koriste u rješavanju različitih kriminalističkih slučajeva, a omogućavaju nam i da pratimo procese koji se događaju u živim stanicama, da istražujemo molekularne mehanizme bolesti, vizualiziramo 3D arhitekturu tkiva i stanica te promatramo viruse i makromolekularne komplekse u njihovom prirodnom biološkom okruženju.

Možemo slobodno reći da su nam upravo ovi mikroskopi u tehnološkom smislu odškrinuli vrata budućnosti, omogućivši nam dublje razumijevanje odnosa strukture, svojstava i funkcije širokog raspona materijala i procesa, rezultirajući kvalitetnijim, jačim i sigurnijim modernim materijalima te otvaranjem jednog sasvim novog polja – nanotehnologije, s uzbudljivim potencijalom za potpuno preoblikovanje naših života. To sasvim sigurno nije pretjerano reći, jer što može ostati skriveno „oku“ današnjih elektronskih mikroskopa koji mogu razlučiti strukture na udaljenosti manjoj od po-

lumjera jednog atoma vodika i postići povećanja od 10 milijuna puta?!

No, gdje i kako započinje ova priča? Malobrojnima je poznato, no jedan njezin dječak započinje baš u Hrvatskoj, polovinom prošlog stoljeća, tzv. zagrebačkom školom elektronske mikroskopije i to, sasvim slučajno, rekli bismo, greškom.

Započelo je igrom slučaja

Davne 1953. godine, nedugo nakon proizvodnje prvog komercijalnog elektronskog mikroskopa (1939.), a svega dvadesetak godina nakon što ga je izumio i konstruirao njemački fizičar Ernst Ruska (za što je 1986. godine dobio Nobelovu nagradu), u Zagreb je stigao prvi elektronski mikroskop KM4, instrument švicarske proizvodnje, prvi u Hrvatskoj i cijeloj tadašnjoj Jugoslaviji. Nije to bio rezultat planskog i ciljanog ulaganja u razvoj novih znanstvenih metoda koje su se tih godina počele primjenjivati u Europi. Bilo je to, kao što najčešće s dobrim stvarima biva, sasvim slučajno.

Tvrtka Balzers je, naime, 1953. g. trebala Institutu Ruđer Bošković (IRB) isporučiti vakuumsku opremu za novi ciklotron. Kako Balzers nije mogao do kraja godine isporučiti opremu, a sredstva su se morala utrošiti, u zamjenu je, na prijedlog Balzera, kupljen elektronski mikroskop koji je tada trebalo osposobiti za rad i koristiti, što je zahtijevalo beskrajnu strpljivost i upornost. No, rezultiralo je za ondašnje uvjete gotovo nevjerojatnom kvalitetom slika dobivenih pomoću ovog mikroskopa i njegovog nasljednika, od kojih su se mnoge našle u vrhunskim svjetskim udžbenicima.

U isto vrijeme (1953.-1954. godine) pod vodstvom prof. Vatroslava Lopašića, mladi suradnik IRB-a, inženjer Duško Košuta, izrađuje elektronski mikroskop u sklopu svojega diplomskog rada! Ovaj je fascinantni produkt hrvatske

Radionice elektronske mikroskopije organiziraju se na poslijediplomskim studijima na Zagrebačkom, od ove godine i na Riječkom sveučilištu, a u pripremi je i izdavanje stručne preporuke HMD-a o sadržajima iz mikroskopije koji bi trebali biti obuhvaćeni kurikulumima studija biologije, fizike, geologije, medicine i dr., s naglaskom na praktičan rad na instrumentima

Mercedes Wrischer i Vladimir Devidé, pioniri elektronske mikroskopije u Hrvatskoj.

ingenioznosti funkcionirao i na njemu su nastale neke od tada vrhunskih fotografija različitih materijala.

Puno dobrih mikroskopa, malo dobrih mikroskopičara

Elektronska je mikroskopija s vremenom zauzela svoje mjesto kako u biomedicini, tako i u znanosti o materijalima te je danas prisutna u cijeloj Hrvatskoj u kojoj je trenutno u funkciji petnaestak elektronskih mikroskopa. Elektronski mikroskopičari organizirani su u Hrvatsko mikroskopijsko društvo (HMD) sa 108 aktivnih članova, a elektronska mikroskopija je važan, no još uvijek nedovoljno zastupljen dio dodiplomske i poslijediplomske nastave, u sklopu pojedinih kolegija na prirodoslovnim studijima. U hrvatskom gospodarstvu elektronska mikroskopija se primjenjuje u kemskoj i farmaceutskoj industriji, metalurgiji i geologiji, a policija je koristi u obradi kriminalističkih slučajeva. Novi tren-

dovi u izradi nanomaterijala i primjena kriomikroskopije u biomedicini ponovno ukazuju na nove primjene elektronske mikroskopije kao osnovnog alata za uvid u nanosvijet. Stoga je ona stup, ne samo znanstvenih istraživanja i obrazovanja novih stručnjaka, nego i nužnost u industrijskoj proizvodnji i gospodarskom razvoju Republike Hrvatske.

Ovo lijepo zvuči, no u stvarnosti za sobom povlači niz gotovo nerješivih problema s kojima se mikroskopičari suočavaju. Navedimo samo neke. Investirati u kvalitetan elektronski mikroskop, čija se cijene kreću u rasponu od milijun kuna do tridesetak milijuna dolara, predstavlja gotovo najlakši dio posla, kod nas najčešće financiran iz EU fondova. Daleko je teže, barem u hrvatskim uvjetima, mikroskope trajno i kvalitetno koristiti i održavati. Ulaganja u edukaciju i osposobljavanje kvalitetnih mikroskopičara gotovo i nema, a redoviti servisi mi-

kroskopa godišnja su vrtoglava budžetna stavka od nekoliko desetaka tisuća eura, što često predstavlja nepremostivu prepreku, kako laboratorijima u sustavu znanosti, tako i onima u industriji.

Mikroskopi se više ne mogu (i ne smiju!) samostalno postavljati i sastavljati, što znači da ste ovisni o serviserima čija je kvaliteta usluge često upitna, a cijena, bez iznimke, vrtoglavo visoka. Znanstvenici se najčešće snalaze na način da svoje uzorke šalju na analizu kolegama iz inozemnih institucija ili u rjeđim slučajevima u sklopu projektne suradnje sami odlaze u inozemstvo gdje se educiraju i analiziraju svoje uzorke.

Usavršavanje mladih mikroskopičara

Ovo su kompleksni problemi koji nisu ograničeni samo na područje mikroskopije i čije rješavanje zahtijeva duboke zahvate u sadašnje sustave financiranja na nacio-

nalnoj razini. HMD, ipak iz svojih ograničenih izvora uspijeva financijski podupirati usavršavanje mladih mikroskopičara i njihovo sudjelovanje na svjetskim simpozijima, uključuje se u svjetska strukovna tijela i organizacije, a povezivanjem stručnjaka u čvrstu i dobro informiranu mrežu gorući se problemi nastoje konstruktivno rješavati. Tako se npr. odnedavno organiziraju radionice elektronske mikroskopije na poslijediplomskim studijima na zagrebačkom, a od ove godine i na riječkom sveučilištu, a u pripremi je i izdavanje stručne preporuke HMD-a o sadržajima iz mikroskopije koji bi trebali biti obuhvaćeni kurikulumima studenata biologije, fizike, geologije, medicine i dr., s naglaskom na praktičan rad na instrumentima. U Hrvatskoj se o ovim moćnim tehnikama i njihovim mogućnostima još uvijek jako malo zna te je opća edukacija šire nastavne zajednice nužan korak ukoliko se želimo dalje razvijati u korak sa svijetom.

U Laboratoriju za elektronsku mikroskopiju IRB-a danas aktivno djeluje 22 stručnjaka, a jedan od „legendarnih“ starih mikroskopa nedavno je doživio svoju renesansu. S minimalnom financijskom podrškom nakon godinu dana ulaganja vlastitog slobodnog vremena u rad na ovom projektu, grupa fizičara i biologa s IRB-a je, potaknuta isključivo vlastitim entuzijazmom i intelektualnim i tehničkim izazovom, uspjele ponovno osposobiti stari rashodovani Zeiss-ov transmisijski elektronski mikroskop. Vještini improvizacijama i ingenioznim rješenjima, uz korištenje svih dostupnih pomagala i sredstava, mikroskop je doveden u operativno stanje. Danas je on dostupan javnosti i služi mladim generacijama za učenje i vježbu, otkrivajući nove svjetove budućim znanstvenicima koji će možda jednoga dana, u ne tako dalekoj budućnosti, mijenjati svijet.

LISA Pathfinder - priprema terena za budućnost gravitacijske astronomije

RAZGOVARAO:

TOMISLAV ČIZMIĆ MAROVIĆ

Kao što je Universitas pisao u prošlom broju, Europska Svemirska agencija je nedavno lansirala svemirsku sondu LISA Pathfinder čiji je cilj testirati tehnologiju koja će se koristiti u izgradnji svemirskog opservatorija gravitacijskih valova eLISA. Za razliku od LIGO opservatorija koji se proslavio detekcijom prvih gravitacijskih valova prije dva mjeseca i koji je osjetljiv na valove frekvencije od 10 Hz do 10 kHz, osjetljivost eLISA-e će biti u području znatno nižih frekvencija, od 0,03 mHz do 0,1 Hz, što je važno jer se znatno veća populacija izvora gravitacijskih valova nalazi na ovim nižim frekvencijama. LIGO 'vidi' gravitacijske valove koji nastaju djeleć sekunde prije sudara dva masivna tijela, a eLISA bi trebala detektirati valove nastale i nekoliko mjeseci prije sudara, kada se mase sporije rotiraju, pa je frekvencija gravitacijskih valova niža, u području milihertza.

Na projektu LISA Pathfinder radi i hrvatski elektroničar Davor Mance sa ETH instituta u Zurichu, a koji je doktorirao na splitskom FESB-u, i sa kojim ovom prilikom razgovaramo za Universitas.

U kakvom su odnosu projekti LISA Pathfinder i eLISA?

Cilj LISA Pathfinder je provjera tehnologije za projekt eLISA, koji je planiran za 2034. godinu, a čiji je cilj detekcija gravitacijskih valova, i to onih mnogo nižih frekvencija nego što su detektirani u opservatoriju LIGO. Završetak osnovne misije LPF je do sredine ljeta ove godine, a postoji mogućnost produženja misije za nekoliko mjeseci, do kraja godine. Gravitacijski valovi su posljedica gubitka energije dvaju kozmičkih tijela velikih masa, recimo dvije crne rupe ili zvijezde i crne rupe, koje međusobno rotiraju do konačnog sudara. Razlika u masi novog tijela, nastalog sudarom, i njihovih početnih masa proporcionalna je otpuštenoj energiji u vidu gravitacijskih valova (masa je energija). Oni putuju svemirom brzinom svjetlosti i prolaze kroz materiju na svom putu. Pritom, oni izobličuju prostor tako da u jednoj periodi vala istegnu, a zatim stisnu prostor. Detekcija gravitacijskih valova svodi se na mjerenje promjene prostora. Te su promjene ekstremno male - jedan etalonski metar se relativno poveća ili umani za faktor 10^{-21} , ili 0.000 000 000 000 000 000 001 metra. Jasno je da moramo mjeriti puno veće udaljenosti od jednog metra kako bismo izmjerili tako

Na projektu LISA Pathfinder, prethodnici svemirskog opservatorija gravitacijskih valova eLISA, radi i hrvatski elektroničar Davor Mance sa ETH instituta u Zuerichu, koji je doktorirao na splitskom FESB-u

Davor Mance

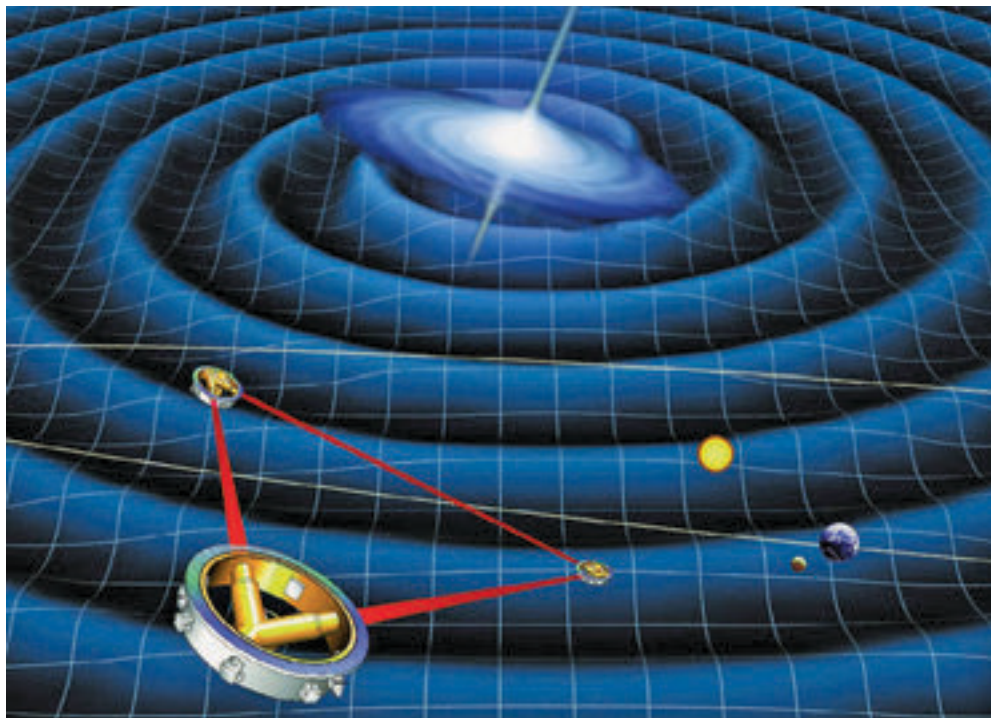
male razlike.

eLISA će mjeriti promjenu udaljenosti svoja 3 satelita u konstelaciji trokuta, koji su međusobno udaljeni milijun kilometara. To znači da će relativna promjena biti milijardu puta veća nego za slučaj mjerenja jednog metra, tj. jedan pikometar (1 pm = milijarditi dio milimetra). Praktično, moramo izmjeriti udaljenost između dva satelita koji se nalaze na milijun kilometra na nepojmljivu preciznost od djelića atoma (dijametar atoma je 100 - 500 pm).

Kako se postiže preciznost tog stupnja?

U svakom satelitu nalaziti će se jedno referentno tijelo u obliku kockice strane 2.5 cm koje će biti u slobodnom „padu“, što znači da prati prostor u kojem se nalazi. (Mala digresija: Einstein je prvi uveo novu paradigmu da gravitacija nije sila privlačenja između dviju masa već deformacija prostora kojeg te mase generiraju oko sebe. U prisustvu velike mase (recimo zemlje) okolni prostor je izobličen u obliku ogromne „rupe“ u inače ravnom prostornom kontinuumu, te sva okolna tijela padaju u tu rupu, što je ekvivalentno sili privlačenja.) Promjene udaljenosti između tih referentnih kockica mjerit će interferencijski laser. Jedina stvar koja ostaje neproizmijenjena pri prolasku gravitacijskog vala je brzina svjetlosti, pa tako i brzina laserskog zraka. Mjerenje vremena potrebnog da laserski zrak prijeđe udaljenost između kockica omogućuje mjerenje njihove udaljenosti.

eLISA je pojednostavljena varijanta onoga što je trebalo biti LISA, a osnovna razlika je u udaljenosti između konstelacije tri satelita, tj. milijun kilometara

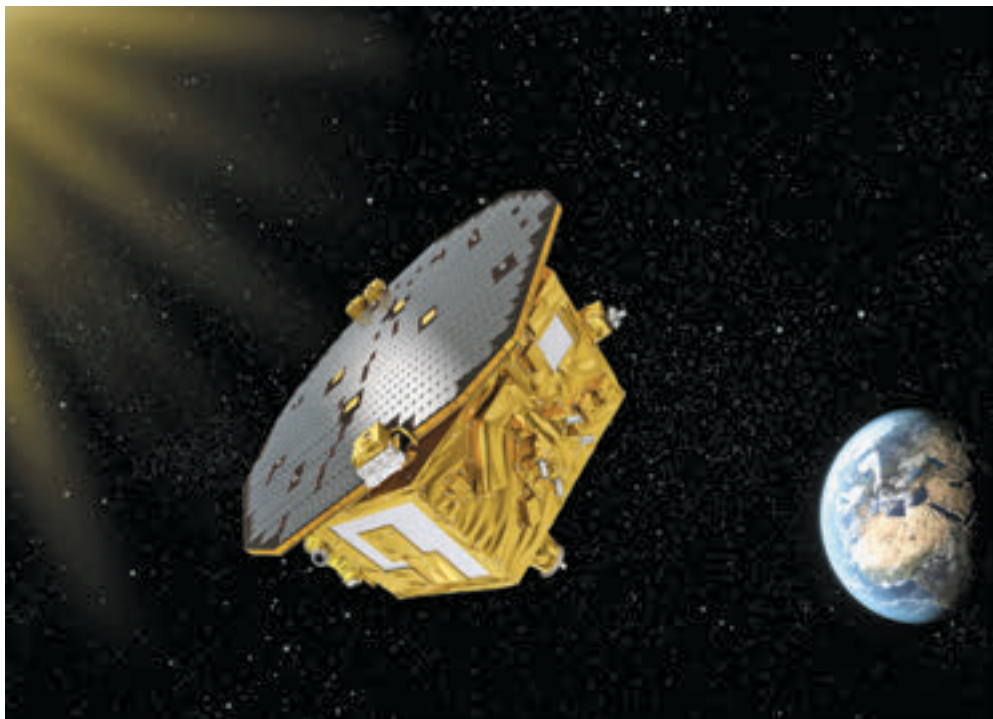

eLISA će mjeriti promjenu udaljenosti svoja 3 satelita u konstelaciji trokuta, koji su međusobno udaljeni milijun kilometara

ra u eLISA-i i pet milijuna kilometara u LISA-i, što se odražava na manju preciznost detekcije gravitacijskih valova.

Na koji način LISA Pathfinder testira tehnologiju za eLISA-u?

LPF predstavlja varijantu dva eLISA satelita u jednom - dvije se kockice nalaze u istom satelitu i njihov razmak je samo 38 centimetara, umjesto milijun kilometara. Kao i u eLISA, laser mjeri udaljenost između njih. Jasno je da zbog tako male udaljenosti nije moguće mjeriti promjene prostora, ali to nije niti cilj LPF. Osnovni cilj je potvrditi potrebnu stabilnost udaljenosti između kockica tj. ekstremno malu međusobnu akceleraciju. Satelit, odnosno njegovi uređaji stvaraju nepoželjne električne, temperaturne i magnetne poremećaje koji su mogući uzročnik otklona kockice od slobodnog pada (ili od predviđene putanje koja osigurava uvijek istu uda-

LISA Pathfinder predstavlja varijantu dva eLISA satelita u jednom - dvije se kockice nalaze u istom satelitu i njihov razmak je samo 38 centimetara, umjesto milijun kilometara

ljenost kockica u eLISA-i), i cilj Pathfinder je izmjeriti taj utjecaj, odnosno akceleraciju. Kako bi mogli razlučiti prolazak gravitacijskog vala, međusobno pomicanje (akceleracija) kockica mora biti tako mala da je reda veličine 10^{-14} m/s² ili 15 redova veličina manja od zemljine gravitacije (9.81 m/s²), tj. opet jako mali broj koji ima 14 nula iza decimalne točke. Okruženje za takvo mjerenje mora imati praktično nultu gravitaciju, tj. daleko od Sunca, Zemlje i Mjeseca. Kako bi se smanjili troškovi misije, LPF nije lansiran daleko od zemlje ali se zato nalazi na posebno „mirnom“ mjestu, na jednoj od Lagrangeovih točaka gdje se gotovo poništavaju gravitacijske sile zemlje i sunca.

Koje sve inženjerske izazove ovaj projekt sobom nosi?

Uređaji na satelitu su pomno gravitacijski izbalansirani jer i oni sami kreiraju iskrivljenje prostora oko sebe i tako mogu neže-

ljeno utjecati na kockice, za koje je potrebno u svakom trenutku osigurati da ostanu u centru svojih kućišta. To je glavni zadatak senzorske elektronike - mjerenje položaja kockica u svim prostornim koordinatama na nanometarsku preciznost (milijunti dio milimetra). Drugi zadatak te elektronike je upravljanje položajem kockica elektrostatičkim putem što podrazumijeva dovođenje signala na elektrode raspoređene oko kockica. Nivo elektroničkog šuma na upravljačkim signalima prouzrokuje sile na kockicama tj. nepoželjnu akceleraciju koja mora biti manja od ranije spomenute akceleracije od 10^{-14} m/s². Pošto je satelit konstantno „bombardiran“ od strane sunčevog vjetra (nabijene čestice koje sunce izbacuje) i zbog toga se lagano pomiče, potrebno je precizno upravljati položajem satelita u mikrometarskoj preciznosti, i na taj način održavati kockice u centru njihovih

kućišta. Senzorska elektronika daje podatke glavnom računalu satelita koji potom upravlja mikro-propulzijskim sustavom satelita. Dakle, bilo je potrebno u toku pripremnog perioda provjeriti ispravnost propulzije satelita, preciznost i stabilnost senzorske elektronike, preciznost laserskog sustava te kao skupnu performansu, minimalnu akceleraciju kockica.

Što je Vaš konkretni zadatak u ovom projektu?

Razvoj senzorske elektronike i nadgledanje njene proizvodnje, učešće u testiranju na svim nivoima kao i integracija senzora bili su moji glavni zadaci. Tehnički izazovi su postizanje potrebne preciznosti elektronike, ali i dovoljno nizak nivo šuma i stabilnost elektroničkih signala. Pod stabilnošću mislim na periode od više sati, pa i dana, jer eLISA mjeri gravitacijske valove niskih frekvencija, reda 0.1 milihertza, tj. sa periodom od 10 tisuća sekundi (oko 3 sata). Senzorska elektronika je zapravo senzor promjene kapaciteta koji čine kockica i okolne elektrode u kućištu. Slični senzori koriste se u mnogim uređajima, pa recimo i u seizmometru ili senzoru potresa. Budući da radim na Institutu za Geofiziku, pri ETH Zuerich, seizmometri i potresi su naša osnovna preokupacija. Slične zahtjeve za preciznošću i stabilnošću elektronike imaju i širokopojasni seizmometri (do 1 milihertza) koji se često koriste u zemaljskim seizmološkim stanicama za mjerenja sporih oscilacija (disanja) zemlje pod utjecajem mjeseca, kao što i more ima svoje plime i oseke. Razvijamo također i seizmometre za planetarna istraživanja, pa tako i za sljedeću misiju na Mars u 2018. godini (misija InSight).

Zagreb

Dražen Balen
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitoga profesora – trajno u području prirodnih znanosti, polje geologija, grana mineralogija i petrologija

Ružica Beljo Lučić
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području biotehničkih znanosti, polje drvna tehnologija, grana drveno tehnološki procesi

Jasminka Butorac
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području biotehničkih znanosti, polje poljoprivreda

Jura Čalović
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitoga profesora – trajno u području biotehničkih znanosti, polje šumarstvo, grana uređivanje šuma

Ivana Čuković-Bagić
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području biomedicine i zdravstva, polje dentalna medicina, grana dječja i preventivna dentalna medicina

Ana Vukelić
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području biomedicine i zdravstva, polje dentalna medicina, grana dječja i preventivna dentalna medicina

Marilena Idžojić
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području biotehničkih znanosti, polje šumarstvo, grana ekologija i uzgajanje šuma

Davorin Kajba
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitoga profesora – trajno u području biotehničkih znanosti, polje šumarstvo, grana genetika i oplemenjivanje šumskog drveća

Aljoša Matejčić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitoga profesora – trajno u području biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana kirurgija

Vesna Medved
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana psihijatrija

Nada Oršolić
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području prirodnih znanosti, polje biologija, grana opća biologija

Josip Pasini
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitoga profesora – trajno u području biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana urologija

Stjepan Risović
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitoga profesora – trajno u području biotehničkih znanosti, polje drvna tehnologija, grana drveno tehnološki procesi

Anton Šmalcelj
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitoga profesora – trajno u području biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana interna medicina

Frano Dulbić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitoga profesora na pet godina, humanističke znanosti, polje povijest umjetnosti, grana povijest i teorija likovnih umjetnosti, arhitekture, urbanizma i vizualnih komunikacija

Klaudio Pap
izabran je za redovitog profesora za znanstveno područje tehničkih znanosti, znanstveno polje grafička tehnologija.

Zlatko Mihaljević
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitoga profesora na vrijeme od pet godina u području prirodnih znanosti, polje biologija, grana zoologija i ekologija

Milan Mesić
izabran je u naslovno znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora na vrijeme od pet godina u interdisciplinarnom području, polje biotehnologija u biomedicini

Novi redovni profesori hrvatskih sveučilišta

Goran Milas
izabran je u naslovno znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora na vrijeme od pet godina u području društvenih znanosti, polje psihologija, grana opća psihologija

Rijeka

Nada Bodiřoga-Vukobrat
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno, društvene znanosti, polje pravo, grana europsko javno pravo

Edita Čulinović-Herc
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno, društvene znanosti, polje pravo, grana trgovačko pravo i pravo društava

Tea Baldigara
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno, društvene znanosti, polje ekonomija, grana kvantitativna ekonomija

Nevenka Blažević
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno, humanističke znanosti, polje filologija, grana germanistika

Predrag Dominis Prester
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora na vrijeme od pet godina, prirodne znanosti, polje fizika

Vesna ErakovićHaber
izabrana je u naslovno znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno, biomedicina i zdravstvo, polje temeljne medicinske znanosti

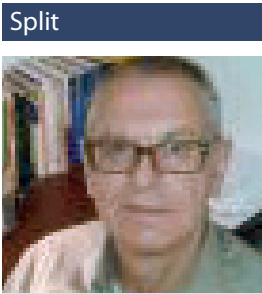

Dragan Primorac
izabran je u naslovno znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno, biomedicina i zdravstvo, polje kliničke medicinske znanosti

Split

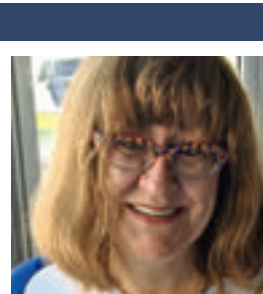
Ivo Piantanida
izabran je u naslovno znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora na vrijeme od pet godina u području prirodnih znanosti, polje kemija

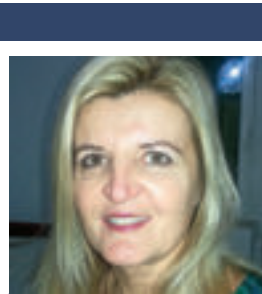
Damir Aviani
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području društvenih znanosti, polje pravo, grana upravno pravo i uprava

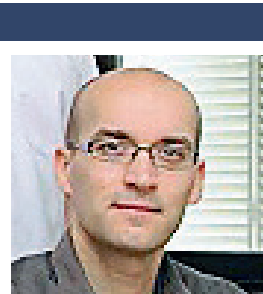
Elis Sutlović
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području tehničkih znanosti, polje elektrotehnika, grana elektroenergetika

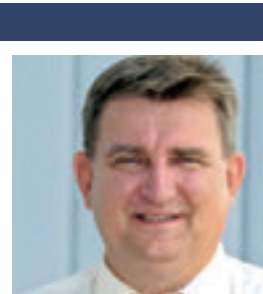
Snježana Tomić
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana patologija

Tatijana Zemunik
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području biomedicine i zdravstva, polje temeljne medicinske znanosti, grana genetika, genomika i proteomika čovjeka

Mario Čagalj
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – prvi izbor u području tehničkih znanosti, polje računarstvo, grana informacijski sustavi

Branko Klarin
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – prvi izbor u području tehničkih znanosti, polje strojarstvo, grana procesno energetsko strojarstvo

Marijana Ivanov

izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice - trajno u području društvenih znanosti, polje ekonomija, grana financije

Denis Jelačić

izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitoga profesora - trajno u području biotehničkih znanosti, polje drvna tehnologija, grana organizacija proizvodnje

Ksenija Vlahović

izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice - trajno u području biomedicine i zdravstva, polje veterinarska medicina, grana temeljne i pretkliničke veterinarske znanosti

Dunja Aljinović

izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice na vrijeme od pet godina u području prirodnih znanosti, polje geologija, grana mineralogija i petrologija

Joško Krolo

izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitoga profesora na vrijeme od pet godina u području tehničkih znanosti, polje temeljne tehničke znanosti, grana tehnička mehanika (mekanika krutih i deformabilnih tijela)

Nina Štrimer

izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice na vrijeme od pet godina u području tehničkih znanosti, polje temeljne tehničke znanosti, grana materijali

Radan Spaventi

izabran je u naslovno znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora - trajno, biomedicina i zdravstvo, polje temeljne medicinske znanosti

Tihomir Balog

izabran je u naslovno znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora na pet godina u interdisciplinarnom području, biotehnologija u biomedicini

Davorin Rudolf

izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora - prvi izbor u području društvenih znanosti, polje pravo, grana međunarodno pravo

Elis Deghenghi Olujić

izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice - trajno u području humanističkih znanosti, polje filologija, grana teorija i povijest književnosti

Najbolji doktori trebaju u gospodarstvo!

RAZGOVARAO:
MATE TERZE

Na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, u okviru Simpozija studenata doktorskih studija PMF-a, 26. veljače održan je okrugli stol pod nazivom "Doktori znanosti: ključni faktor bržega gospodarskoga rasta?". Cilj je okrugloga stola bilo poticanje rasprave o mogućnostima poboljšavanja suradnje između PMF-a i gospodarstva te o načinima na koje doktori prirodnih znanosti mogu postati nositelji transfere tehnologije u području prirodoslovja, matematike i biomedicine. Uz prorektora za inovacije, transfer tehnologije i komunikacije Sveučilišta u Zagrebu Miljenka Šimpragu, na okruglom stolu sudjelovali su voditelji doktorskih studija PMF-a, te predstavnici tvrtki koje ostvaruju neformalnu suradnju s PMF-om. Rasprava je završena isticanjem triju glavnih smjernica za buduće konkretne korake: formalizacija suradnje između PMF-a i pojedinih tvrtki, imenovanje osobe ili povjerenstva za praćenje realizacije spomenute suradnje te imenovanje pomoćnika dekana za inovacije i transfer tehnologije na PMF-u. Tim smo povodom razgovarali sa Dubravkom Hranilović, prodekanicom za znanost i doktorske studije Prirodoslovno-matematičkoga fakulteta.

Koliki postotak doktorskih studenata zagrebačkog PMF-a otpada na kadar sa sveučilišta, na zaposlene u javnom te zaposlene u privatnom sektoru?

Oko 50% studenata čine znanstveni novaci zaposleni na Sveučilištu ili suradnim institutima koji se kroz doktorski studij pripremaju za znanstvenu ili znanstveno-nastavnu karijeru, a 40% doktoranada su stručnjaci prirodoslovnih struka zaposleni u javnom sektoru, kojima stjecanje doktorata omogućava napredovanje u matičnim institucijama. Tek oko 10% doktoranada dolazi iz privatnog sektora s ciljem unapređenja djelatnosti tvrtke. Taj bi omjer svakako trebao promijeniti kako bi bio što više u skladu s onim u europskim, a osobito u američkim sveučilištima, gdje se najveći postotak doktora znanosti zapošljava u gospodarstvu, a tek manji dio dalje razvija akademsku karijeru.

Na koji način povećati postotak doktora iz privatnog sektora?

To je bio i glavni motiv sazivanja okruglog stola na kojem su voditelji doktorskih studija i predstavnici tvrtki razmijenili

Dubravka
Hranilović

Koja je uloga Ureda za transfer tehnologije Sveučilišta: inicijativa ili potpora?

Ured za transfer tehnologije Sveučilišta pokušava razviti poduzetničku klimu već na preddiplomskoj i diplomskoj razini studija kroz poticanje studenata na inovativnost, otvaranje ljetnih škola poduzetništva ili osnivanja tehnološkog parka u okviru kojeg će, pod povoljnim uvjetima osnivati studentske tvrtke. Također, potiče se i poduzetništvo zaposlenika na akademskim institucijama, no tu je djelovanje Ureda prvenstveno usmjereno na „zreliju“ fazu suradnje s gospodarstvom (patenti, inovacije, spin-off tvrtke), a ne na njezino uspostavljanje. U skoroj budućnosti očekuje se povlačenje sredstava iz strukturnih fondova, koja bi bila usmjerena na razvojne projekte između znanosti i gospodarstava, a uloga Ureda bi bila umjeravanje gospodarstvenika na istraživačke grupe koje tvrtki mogu pružiti tražene usluge. Jako nam je drago što se prorektor za inovacije, transfer tehnologije i komunikacije Sveučilišta u Zagrebu, Miljenko Šimpraga spremno odazvao na naš okrugli stol i ponudio administrativnu podršku Ureda pri formalizaciji suradnje između PMF-a i tvrtki, koja će nam biti od velike pomoći.

li mišljenja i pokušali odgovoriti na pitanja: kako poboljšati suradnju između doktorskih studija PMF-a i hrvatskih tvrtki, na koji način doktori prirodnih znanosti mogu postati nositelji transfere tehnologije u području prirodoslovja, matematike i biomedicine, te kako prilagoditi doktorsku izobrazbu potrebama gospodarstva?

Uvjereni da moramo bitno promijeniti koncept naše doktorske izobrazbe, ova smo pitanja postavili predstavnicima tvrtki, no dobili smo odgovor koji nas je ugodno iznenadio. Složili su se da nema smisla prilagođavati doktorsku izobrazbu potrebama gospodarstva jer se one stalno mijenjaju i istaknuli da je upravo znanstvena usmjerenost doktorskih studija na PMF-u njihova najveća kvaliteta. Dobra znanstvena potkovanost doktora znanosti je ono što treba gospodarstvu, a tvrtke će takve pojedince onda znati dodatno specijalizirati i prilagoditi svojim potrebama. Napomenuli su da, umjesto programa, treba mijenjati ustaljeno poimanje da

najbolji doktorandi ostanu na Sveučilištu, a da se oni manje dobri okreću prema industriji.

Možemo li zainteresirane zaposlenike tvrtki uključiti u provedbu dokorskog studija?

Na PMF-u smatramo da bi to bio veliki korak u suradnji s gospodarstvom, a predstavnici velikih tvrtki, poput INA-e i Plive su za to već pokazale interes. Pri tome, zbog postojećih zakona i pravilnika, zaposlenici tvrtki ne bi mogli sudjelovati u formalnoj nastavi, nego bi se uključili kroz održavanje radionica i seminara putem kojih bi naši doktorandi stjecali vještine potrebne za rad u gospodarstvu, a koje im mi ne znamo dati.

Kako potaknuti stipendiranje doktoranada od strane zainteresiranih tvrtki?

Na okruglom stolu su sudjelovali predstavnici velikih državnih poduzeća i malih privatnih tvrtki i baš svi su se složili da mladi ljudi koji su doktorirali na PMF-u predstavljaju veliki potencijal za hrvatsko gospodarstvo, koji je nažalost slabo

prepoznat, za razliku od potencijala fakulteta iz tehničkog i biotehničkog područja, koje gospodarstvo već koristi. Smatraju da bi, u tom smislu, PMF trebao pokazati bolju inicijativu prema gospodarstvu - bolje „reklamirati“ i ponuditi svoje „proizvode“ jer mnogi koji bi trebali njihove intelektualne usluge, ne znaju da one postoje.

U određenoj mjeri prisutno je financiranje zajedničkih projekata, a tvrtke smatraju fondove kojima bi stipendirale doktorande putem natječaja dobrom idejom, no teško izvedivom u praksi ukoliko se ne pojednostave postojeća administracija i uvedu olakšice na ulaganja u znanost i obazovanje. Izlaz se vidi u trokutu suradnje: tvrtka - Sveučilište - nacionalni/EU fondovi i zajedničkom financiranju.

Kad govorimo o formalizaciji suradnje između PMF-a i pojedinih tvrtki, na što se točno misli?

Najbolji primjer naše suradnje s gospodarstvom je projekt Met4Pharm koji PMF ima s Plivom i u sklopu kojeg su zaposlenici Plive upisali doktorski studij Kemije te izrađuju svoje doktorske radove. Ostala suradnja je sporadična i uglavnom počiva na osobnim kontaktima.

To najčešće znači da tvrtke svojim zaposlenicima stipendiraju doktorski studij na PMF-u (npr. Genos, Mireo, Elektroprojekt), dok u manjem broju zaposlenici tvrtki pohađaju radionice u okviru dokorskog studija PMF-a u sklopu cjeloživotnog obrazovanja (npr. INA) ili sudjeluju u izvođenju dokorskih studija (npr. INA, Fidelita, Pliva). Formalizirati suradnju značilo bi najprije potpisati ugovor između PMF-a i određene tvrtke, koji bi propisivao način uključivanja zaposlenika tvrtke u nastavu na dokorskostudiju, oblike stipendiranja doktoranada, kasnije obaveze doktoranda prema dotičnoj tvrtki, i sl., a zatim osnovati povjerenstvo, sastavljeno od nekoliko nastavnika na dokorskostudiju i zaposlenika tvrtke, koje će biti odgovorno za provedbu ugovorenih stavki. Pokušat ćemo prve formalizacije ostvariti u sljedećoj akademskoj godini.

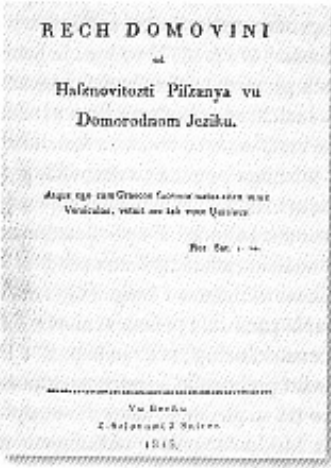
Povijesno kulturni identitet hrva

U više smo prilika na ovim stranicama tvrdili da je briga za očuvanje, standardizaciju i razvoj hrvatskog jezika među najvažnijim i najprečim programskim zadaćama Univerziteta. Ozbiljni su razgovori o takvoj zadaći vođeni s krugom najuglednijih naših jezikoslovaca. U prošlom smo broju iz pera jednoga od njih, akademika Mislava Ježića, započeli objavljivanje opsežanog prikaza knjige *Hrvatski jezik* akademika Radoslava Katičića. U narednom, 78. broju od 2. svibnja, uz završni ćemo dio prikaza Katičićeve knjige objaviti i razgovor s akademikom Ježićem fokusiran na ulogu, dosadašnju sudbinu i moguću perspektivu *Vijeća za normu hrvatskoga standardnoga jezika* kojemu je posljednji predsjedao upravo Radoslav Katičić.

Piše: AKADEMIK MISLAV JEŽIĆ

Tijekom Narodnog preporoda štokavskoj se stilizaciji književnoga jezika priključilo i posljednje, ali ključno, preostalo područje žive neštokavske pismenosti, civilna Hrvatska sa zagrebačkom, varaždinskom i križevačkom županijom u kojoj se rabila kajkavska stilizacija književnoga jezika.

Antun Mihanović, *Reč Domovini* 1815.

Narodni preporod

Može se uzeti da je preporod otpočeo prijedlogom pravopisa koji je Ljudevit Gaj objavio u Budimu 1830. *Kratka osnova horvatsko-slavenskoga pravopisanja*, kojim se je, nakon stoljeća i četvrt zaborava, nadovezao na Vitezovićeve jezična nastojanja. Potom je Gaj 1835. pokrenuo *Novine hrvatske* i *Danicu ilirsku* (sprva *Danicu horvatsku, slavonsku i dalmatinsku*). A već je 1831. Pavao Štoos spjevao na hrvatskome (kajkavske stilizacije) svoju tužbalicu o zaboravu hrvatskoga jezika. A 1832. je Ivan Derkos sastavio na latinskome knjižicu *Genius patriae*, u kojoj se zalaže za sjedinjenje Trojedne Kraljevine i za sjedinjenje hrvatskih narječja i razvoj hrvatskoga jezika „ne pučkoga, već izobraženoga, književnoga“. Šafaričkim je riječima potkrijepio sudove o srodnosti dalmatinskoga i slavonskoga narječja s onim u vojnoj Hrvatskoj, pa i u Srbiji, a narječja u civilnoj Hrvatskoj sa slovenskima, ali se pita: „Sama dakle Hrvatska razdvaja se u dvoje. Tko će to

Ljudevit Gaj, *Kratka osnova hrvatsko-slavenskoga pravopisanja* 1830.

dopustiti?“ i odgovara: „Nitko od Hrvata.“ - pa tumači da nas iz triju županija civilne Hrvatske „bratska i neka tajanstvena vezilja ljubav“ spaja sa Slavoncima i Dalmatincima, a spaja nas i država koja postoji barem još od kralja Petra Krešimira! Time najjasnije opisuje onu dvojnost između kajkavskoga i štokavskoga područja koja je preostala iz prethodnih stoljeća, a onda se u književnome jeziku dokinula u hrvatskome narodnom preporodu.

Dokidanje kajkavsko štokavske dvojnosti

Od drugoga godišta *Novine* i *Danica* prešli su na štokavsku stilizaciju književnoga jezika, a uglavnom zbog ugleda dubrovačke književnosti odlučili su se i za jekavsku. (To je ujedno bilo u skladu i s Karadžićevim izborom jekavice, koja je poslije u srpskome napuštena.) Većega otpora odabiru jekavskoga govora branitelji kajkavske stilizacije nisu pružili, no jesu branitelji novoštokavske, ali ikavske stilizacije književnoga jezika, koja se u 17. i 18. st. raširila od Dalmacije do Slavonije, a takvi su bili Ante Kuzmanić u Zadru i Andrija Torkvat Brlić iz Slavonskoga broda, okupljeni oko *Zore dalmatinske* i zadarskoga jezično-književnoga kruga u 1840-im godinama.

Ipak, na kraju se probio zagrebački pravopis i odabir jekavske stilizacije. Politički je dio preporodnoga programa upotunio Josip Kušević svojom latinskom knjižicom o pravima i povlasticama Kraljevstava Dalmacije, Hrvatske i Slavonije 1830., a 1832. grof Janko Drašković svojim spisom *Disertacija iliti razgovor darovan gospodi poklisarom... za buduću Dietu Ungarsku odaslanem*, a pisao ju je već štokavskom stilizacijom.

3. 10. prosinca 1835.

Preporodni jezikoslovci

Među jezikoslovcima hrvatskoga narodnog preporoda treba istaći pisce gramatika Vjekoslava Babukića i Antuna Mažuranića, a pojavilo se i više rječnika kojima su sastavljali bili Ivan Mažuranić i Jakov Užarević i drugi. Hrvatski narodni preporod, u kojem su se istakli i drugi znatni sudionici kao Dragutin Rakovac, Bogoslav Šulek, Ivan Kukuljević Sakcinski i ostali, dosegao je vrhunac u prevratnoj 1848. godini za banovanja Josipa Jelačića, a onda je doživio udarac 1849. uvođenjem Bachova apsolutizma. Ipak, Austrijsko se je Carstvo i za apsolutizma brinulo za jezike svojih naroda, samo ih je podređivalo njemačkomu, pa je odmah okupilo stručnjake koji će izraditi rječnik pravnoga i političkoga nazivlja za slavonske jezike Austrije, koji je i izašao u Beču 1853. g.

Bogoslav Šulek, *Rječnik znanstvenoga nazivlja*, 1875.

Na njem su radili Ivan Mažuranić i Dimitrija Demeter za Hrvate, Božidar Petranović za Srbe, a Matej Cigale za Slovence. Pokazalo se da Slovenci neće prihvatiti hrvatsko pravno nazivlje, a niti Srbi u kojih su se uhodali mnogi „crkveni i ruski“, kako kaže Demeter, pravni nazivi, pa su se već tada nazivlja na trima književnim jezicima razdvojila.

Ipak je pri početku toga rada 1850. organiziran sastanak hrvatskih književnika Ivana Kukuljevića, Ivana Mažuranića, Dimitrije Demetra, Vinka Pacela i Stjepana Pejakovića sa srpskima Vukom Stefanovićem Karadžićem i Đurom Daničićem i slovenskim bečkim profesorom Francom Miklošičem, koji su objavili neka jezična i pravopisna načela oko kojih su se dogovarali, i to u *Narodnim novinama*, a potom i u *Političko-pravnome nazivlju*, u Demetrovu predgovoru. Ona su se ticala jedinstvenoga jezika i pravopisa, ali nijedna ga se strana nije doslovno poslije pridržavala.

I zagrebačka, i riječka, i zadarska filološka škola

Nakon toga, u drugoj polovici 19. stoljeća u Hrvatskoj se je razvila zagrebačka filološka škola oko ravnatelja državne klasične gimnazije Adolfa Vebera Tkalčevića uz kojega su stajali istaknuti profesori, gramatičari Vjekoslav Babukić i Antun Mažuranić, te izuzetno zaslužni leksikograf za hrvatsko znanstveno nazivlje Bogoslav Šulek. Šulek najbolje oprimjeruje osviještenost zagrebačke škole o pravoj naravi književnoga jezika i potrebi da se on razvija i da se u njem stalno razvija nazivlje. Koliko je književno-jezična stilizacija koju je zagrebačka škola zastupala bila uspješna i bogata izražajnošću možda najjasnije pokazuju djela književnika, u ranijem razdoblju Stanka Vraza, Ivana Mažuranića, Dimitrije Demetra, Antuna Nemčića i Petra Preradovića, a u kasnijem Augusta Šenoe.

U nekim se pitanjima standardizacije, kao što su oblik genitiva množine, čuvanje nekih starih oblika svojstvenih čakavskomu, zagrebačkoj školi i prežestoko suprotstavljao vrlo nadareni i originalni stilist Fran Kurelac sa svojim učenicima koje nazivlju riječkom filološkom školom, ali je brzo ostao usamljen.

5. Đuro Daničić, Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika, 1882.

No bitnije je to da su se i riječka i zagrebačka škola u načelu slagale s uvođenjem štokavske jekavske stilizacije na područja kajkavskoga i čakavskoga, a i zadarski se je jezično-književnu stilizaciju s općim prihvaćanjem novoštokavske stilizacije, samo je birao ikavsku, i više pučku, a manje pisanoknjiževnu stilizaciju. Sve su tri filološke škole, dakle, u biti jednako radile na ujedinjenju jezika u novoštokavskoj stilizaciji, a razlike su im znatno manje no podudarnosti.

Austrougarska jezična politika

O odnosu kontinuiteta i inovacija u jeziku na primjeru hrvatske državopravne terminologije rječito govore rezultati vlastita istraživanja Radoslava Katičića za Austrijsku akademiju: izdvojio je 322 riječi koje se odnose na vlast i državu iz djela Dragutina Rakovca i Bogoslava Šuleka s početka 1840-ih godina; pokazalo se da samo za 70 riječi nema starijih potvrda, a da 252 riječi pripadaju tradicionalnomu rječniku, od toga 63 još praslavenskomu, 71 srednjovjekovnomu, 51 otprilike renesansnomu, 41 baroknomu, a 26 prosvjetitelstvu. Taj rezultat vrlo poučno govori kako o znatnosti jezične tradicije, tako i o ritmu terminoloških inovacija tijekom dugoga razdoblja. (str. 173-174) Pojavila se, međutim, i četvrta filološka škola. Početkom 19. st.

Slovenac Jernej Kopitar, knjižničar u bečkoj dvorskoj knjižnici i cenzor tiskovina na slavenskim i balkanskim jezicima, osmislio je austrijsku jezičnu politiku za južnoslavenski prostor. Poticao je Vuka Stefanovića Karadžića na rad na sakupljanju srpskoga usmenojezičnoga nasljeđa i na jezikoslovni rad i pomagao mu pri izradi srpske gramatike i rječnika. Zamisao je bila Srbe na osnovi narodnoga govora približiti Hrvatima, osobito štokavcima i onima koji su prihvatili štokavsku stilizaciju književnoga jezika, a time i Austriji, a udaljiti od slave-nosrpskoga i ruskoga crkvenoslovenskoga, a time i Rusije. Kopitar je mislio i na izdvajanje kajkavaca i pridruženje Slovincima.

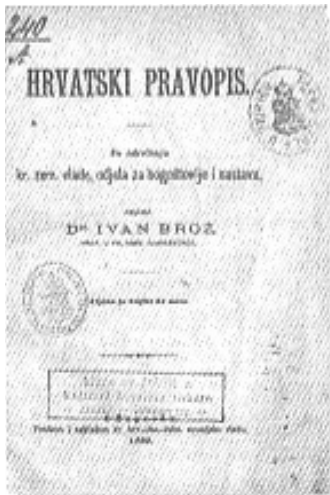
Jezik u službi 'prodora na istok'

Jezičnoj se reformi Karadžićevoj, koja je za Srbe bila i socijalno revolucionarna, u 1840-im godinama pridružio Đuro Daničić (Đorđe Popović) koji je surađivao s Karadžićem na prijevodu Biblije. Trebalo je vremena da njihova „borba za srpski jezik i pravopis“ izvojuje pobjedu u Srbiji. To se dogodilo tek 1868. godine. Tada pak Hrvatska pod vlašću mađarona sklapa Hrvatsko-ugarsku nagodbu. Četiri godine prije toga, 1864., umro je Karadžić. A već 1866. Daničić je pozvan u Zagreb i postaje glavnim tajnikom Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, a 1877. zasniva rad na *Rječniku hrvatskoga ili srpskoga jezika* koji je počeo izlaziti 1880., a dovršen je 1976. Tu mu bliskim suradnikom na Rječniku postaje Tomo Maretić i nasljeđuje ga u tome radu. Približava se vrijeme pobjede austrijske, a sada i mađarske, jezične politike u Hrvatskoj koja geostrateški služi „prodoru na Istok“, na prostore Turskoga Carstva koje se raspada: došao je red da se Hrvati približe novomu srpskomu jezičnomu standardu.

Standardizacija hrvatskoga ili srpskoga jezika

Novi je fonološki hrvatski pravopis Ivana Broza objavljen 1892., nova je gramatika hrvatskoga ili srpskoga jezika Tome Maretića objavljena 1899., a novi je rječnik Broza i Ivekovića objavljen 1901., dok je Maretićev *Jezični savjetnik* izašao poslije, tek 1923. Ban Khuen-Héderváry i vlast podržavali su nov naraštaj jezikoslovaca u Hrvatskoj u sklopnosti srpsko-hrvatskomu jezičnom jedinstvu: Tomo Maretić i Armin Pavić pripadali su mađaronskoj unionističkoj stranci i bili su njeni sabsorski zastupnici, Franjo Iveković bio je Khuenov kandidat za zagrebačkoga nadbiskupa. Samo je Ivan Broz bio, čini se, izvan političke sprege. Osim toga, Daničić je bio glavni tajnik Akademije, Maretić je bio član Akademije i sveučilišni profesor, Pavić

hrvatskoga jezika (2)

Ivan Broz
Hrvatski pravopis

1892.

je bio profesor hrvatskoga jezika na Sveučilištu i član Akademije, a 1898.-1904. bio je i na čelu prosvjetnoga odjela hrvatske Vlade, a upravo su tada objavljeni glavni jezični priručnici škole hrvatskih vukovaca. Svi su odmah propisani od prosvjetnih vlasti za službenu uporabu. Sav je taj prijedor Katičić prikazao na temelju vlastita promišljanja i radova Zlatka Vinca, Dalibora Brozovića i, osobito, Marija Grčevića.

Raskid književnoga jezika s kajkavskim i čakavskim

Hrvatski vukovci imaju znatnih zasluga za standardizaciju hrvatskoga jezika kao vrsni jezikoslovci na tragu mladogramatičarske njemačke škole, nerijetko i dobri stilisti, koji su novoštokavsku jekavsku stilizaciju hrvatskoga književnoga jezika proveli do kraja i približili ju spontanijemu narodnomu govornomu izričaju. No jedina su hrvatska filološka škola koja je postizanje takve norme bila spremna platiti dijalektalnim purizmom i raskidom veza književnoga jezika s kajkavskim i čakavskim narječjem – nisu birali zajedničke jezične osobine među narječjima, kao zagrebačka škola, nego razlikovne, i, što je još bolnije, raskidom s hrvatskom književnom tradicijom i tradicijom književnoga jezika i njegovim bogatstvom i istančanošću.

Tomo Maretić,
Gramatika,

1899.

Time su prenijeli na standardizaciju hrvatskoga dijalektalni purizam novoga srpskoga standarda i njegov raskid s književnom tradicijom slavenosrpskoga i ruskoga crkvenoslavjenskoga. No za hrvatski nije moglo biti dobro što je za srpski možda moglo. Od toga se hrvatski nije posve oporavio. Osim toga, hrvatski su vukovci bolje poznavali poredbenu gramatiku, ali slabije razumijevali narav književnoga jezika nego zagrebačka škola i gotovo uopće nisu imali razumijevanja poput nje za potrebu sustavnoga razvijanja nazivlja pa su u tome pogledu zapustili njegu jezika.

Isključivosti vukovske škole

U cijeloj toj situaciji najveći je znanstvenik među hrvatskim filozozima i slavistima, Vatroslav Jagić u 1860-im godinama kao ambi-

ciozan mladić ušao u netaktičnu polemiku s Adolfom Veberom Tkalčevićem i time njemu i zagrebačkoj školi počeo krnjiti ugled iako zapravo u pogledu spora s njom oko genitiva množine na *-ah*, u čem je možda zastupao stav „bečkoga dogovora“ iz 1850., uopće nije bio jezikoslovno u pravu, kako je pokazao Bulesti László.

Nakon pojave rječnika Broza i Ivekovića Jagić je oštro kritizirao što su izostavili blago riječi svih hrvatskih pisaca. Najizrazitiji je u svojim prikazima Maretićeve gramatike u Vijencu i Obzoru bio Antun Radić koji je postavio najlogičnija pitanja: kako bi itko mogao stvarati ili razumjeti mladu književnost bez starije, Mažuranića bez Gundulića, i kako može gramatika opisivati književni jezik ako je posve isključila cio jezik književnosti? Nije ono bilo vrijeme kada su ljudi bili spremni čuti njegov sud, ali zahvaljujući njemu znamo danas da se i tada mogla vidjeti istina o ograničenosti i štetnoj isključivosti vukovske škole.

Iveković-Broz,
Rječnik hrvatskoga jezika,

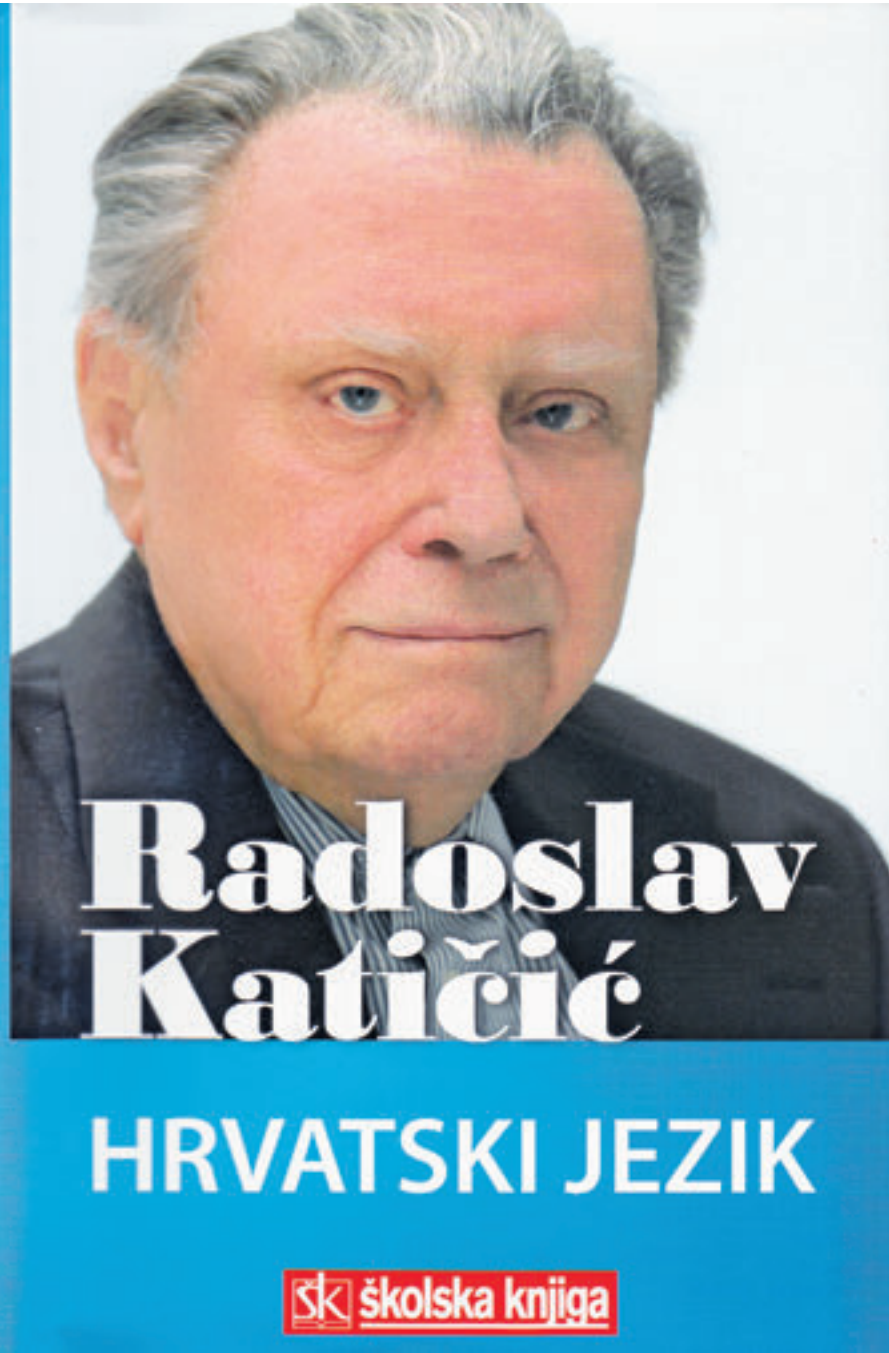
1901.

Takav je kritički sud i sam Antun Radić posljuje zatomio kada je uvidio da bi austrijske vlasti, u skladu sa svojom geopolitikom, a time i jezičnom politikom, uvele vukovski fonološki pravopis u Dalmaciju i u Bosnu i bez obzira na odluke prosvjetnih vlasti u Hrvatskoj i Slavoniji, i time bi stvorile kulturni jaz među hrvatskim zemljama.

Jugoslavenske jezične politike

Nakon Prvoga svjetskoga rata, nekađašnja je austrijska i mađarska jezična politika postala jugoslavenskom jezičnom politikom, samo je promijenila smjer političke ekspanzije: umjesto prema jugoistoku i Istoku, sada je geopolitički smjer prodora bio okrenut prema sjeverozapadu, „u sam trbuh Srednje Europe“. Sprva su i vodeći hrvatski pisci bili od otpora Austro-Ugarskoj spremni prihvatiti srpski, čak i ekavski, standard: Krleža, Ujević, A. B. Šimić, A. Barac i drugi. No ubrzo su se razočarali prilikama u zajedničkoj državi južnih Slavena i vratili se hrvatskomu jeziku, takvu kakav su još mogli imati. Ako ih je takav dijelom iznevjeravao, okrenuli su se i narječjima od kojih se on toliko otuđio, i stali pisati i čakavski (npr. Nazor) i kajkavski (npr. Krleža).

Došlo je do ubojstva Stjepana Radića i prva-ka HSS-a u Narodnoj skupštini u Beogradu. S uvođenjem kraljeve diktature 1929. službeno je propisan srpski pravopis Aleksandra Belića i za Hrvate, umjesto hrvatskoga (vukovskoga) pravopisa Broza i Boranića. Po osnutku Banovine Hrvatske Petar Guberina i Kruno Krstić napisali su razlikovni rječnik hrvatskoga i srpskoga. U vrijeme rata Franjo Cipra i Bratoljub Klaić napisali su i „hrvatski korienski pravopis“. S druge je strane ZAVNOH na zasjedanju u Topuskom 1944. priznao hrvatski književni jezik kao poseban i ravnopravan srpskomu, a vratio mu je i Brozov i Boranićev pravopis. AVNOJ je potom odlučio da se federalni akti donose na srpskome, hrvatskom, slovenskom i makedonskom.

Iz autorova Uvoda

●●● Hrvatski jezik predmet je o kojem je doista trebalo napisati knjigu. Nama koji smo rođeni u njega, koji smo s njime i u njem rasli, koji živimo s njim i njime, a i svima drugima kojima je život neraskidivo povezan s tim jezikom, nama je svima on neposredna životna danost, živa zbilja, a kada smo spontani i opušteni znamo, i oduvijek smo znali, kako mu je ime. Zovemo ga hrvatski jezik. Upravo tako. Sve drugo je nametnuto i teško se podnosi. I tu, to treba jasno reći, zapravo nema baš nikakva problema.

●●● Prepoznamo isto tako kad netko ne govori hrvatski, prepoznamo to i onda kad je jezik kojim se izražava vrlo sličan i srodan hrvatskomu i kad ga bez većih teškoća razumijemo. Hrvatski nam je jezik time nešto posebno, nešto naše, nešto izdvojeno od svega drugoga, izdvojeno od onoga što naše nije, što prepoznamo da nije hrvatski jezik.

●●● Hrvatski jezik nam je neposredan doživljaj. Na temelju iskustva stečena s njim on nam je prepoznatljiv, prepoznatljiv u svojoj slojevitoj raznolikosti. Po svemu tome stvari su nam potpuno jasne i nemamo s time nikakvih teškoća. Ali teškoće nastaju nefaljeno kada s tom jednostavnom i životnom istinom izađemo iz svojega kruga, iz širokoga kruga onih koji to doživljavaju jednako, onako kako je gore upravo opisano. Ide to dotle da nailazimo na sugovornike koji tvrde da hrvatskoga jezika i nema, da mi zapravo govorimo nekim drugim jezikom, a ne, kako sami krivo mislimo, hrvatskim. Da tu izmišljamo nešto, najblaže rečeno, nerazumno. Smatraju da nas stoga treba staviti kao pod neko starateljstvo.

●●● Velika je povijesna nepravda da narod kakav su Hrvati, narod koji je jedva jedvice u povijesnim olujinama sačuvao živu glavu, narod koji tek što nije satrt u sudaranju triju velikih sila: Habsburške Monarhije, Mletačke Republike i Osmanlijskoga Carstva, i pošto je preživio, još klecavih koljena stao na pozornicu modernoga doba kao jedan među europskim narodima, što takav narod mora sad primjenjivati najsuptilnije jezikoslovne teoretske pristupe, pa ih čak i sam mora razvijati i s njima se potvrđivati u međunarodnom jezikoslovlju, da bi mogao valjalo razmišljati, a to znači suvislo govoriti, o svojem jeziku: o jednom od najvažnijih svojih pitanja.

●●● Nitko od drugih, nitko od razvijenijih i povoljnije smještenih, ne će za nas razvijati te spoznajne pristupe jer oni i bez toga mogu na za njih zadovoljavajući način govoriti o svojim jezicima. Ne trebaju tako razvijene teorije. Da bismo onaj temeljni doživljaj svojega jezika mogli jasno artikulirati, artikulirati tako da i nama samima bude potpuno razumljiv i da ga možemo izraziti drugima, izraziti tako da nas ne mogu dobro samo obrisati, nego da ih, s potrebnom upornošću, obvezujemo da nas bar počnu razumijevati, - da bismo to postigli moramo ne samo istraživati svoj jezik, nego i sami razvijati jezikoslovlje. Bez toga ne ide. Govorenje o jezicima kakvo je danas u svijetu nije pripravljeno za naše potrebe. A povijest kao i život nije pravedna.

SVEUČILIŠTE U SPLITU

Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije
raspisuje

NATJEČAJ m/ž

1. za izbor jednog nastavnika na radno mjesto I. vrste u znanstveno-nastavnom zvanju docent za znanstveno područje Tehničke znanosti, znanstveno polje Arhitektura i urbanizam, na neodređeno vrijeme u punom radnom vremenu;

Prijave se podnose tajništvu Fakulteta osobno ili poštom u roku od 30 dana od dana objave natječaja u Narodnim novinama, na adresu: Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije u Splitu, Matice hrvatske 15, s naznakom - za natječaj.

Pristupnici su dužni ispunjavati uvjete utvrđene Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, a uz prijavu na natječaj treba u 2 primjerka priložiti:

Životopis, preslike domovnice i diplome dipl. ing. arhitekture odnosno mr. ing inženjera arhitekture, dokaz o stečenom akademskom stupnju doktora znanosti, opis nastavne i stručne djelatnosti te popis znanstvenih i stručnih radova. Nepotpune i nepravodobne prijave neće se razmatrati.

SVEUČILIŠTE U SPLITU

PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKI FAKULTET
raspisuje

NATJEČAJ m/ž

za izbor u znanstveno-nastavno zvanje i na
radno mjesto:

1. jednog redovitog profesora – trajno zvanje (znanstvenik povratnik) za znanstveno područje prirodnih znanosti, polje fizika, na neodređeno vrijeme.

2. jednog redovitog profesora za znanstveno područje prirodnih znanosti, polje fizika, na neodređeno vrijeme

Uvjeti pod A) 1. i 2.: doktorat iz polja fizike, istraživač R4 razine sa stupnjem karijere s više od 10 godina iskustva u istraživanju, poželjno radno iskustvo u održavanju nastave na diplomskim i poslijediplomskim sveučilišnim studijima fizike

Uvjet pod A) 1. poželjno područje istraživanja: teorijska i eksperimentalna fizika

Uvjeti pod A) 2.: poželjno područje istraživanja u fizici kondenzirane tvari, posebno kvantnim fluidima uz primjenu i razvoj kvantnih Monte Carlo simulacija;

3. jednog docenta za znanstveno područje prirodnih znanosti, polje biologija, na neodređeno vrijeme Uvjeti; doktorat iz polja biologije, istraživač R2 razine sa stupnjem karijere od 4-10 godina iskustva u istraživanju, poželjno radno iskustvo u održavanju nastave održavanju nastave iz biologije stanice, virologije i botanike na preddiplomskim i diplomskim sveučilišnim studijima, poželjno područje istraživanja: biljna molekularna stanična biologija i biljna anatomija te fitopatologija.

za izbor u suradničko zvanje i na radno mjesto:

1. jednog poslijedoktoranda za znanstveno područje prirodnih znanosti, polje fizika, na određeno vrijeme

Uvjeti pod B) 1.: doktorat iz polja fizike; poželjno područje istraživanja: nuklearna fizika

2. jednog poslijedoktoranda za znanstveno područje prirodnih znanosti, polje fizika, na određeno vrijeme za rad na projektu HRZZ-a, "Univerzalne osobine sustava hladnih bozonskih i fermionskih atoma"; Uvjeti pod B) 2.: doktorat iz polja fizike

3. jednog asistenta za znanstveno područje prirodnih znanosti, polje fizika, na određeno vrijeme, do povratka zaposlenice s rodiljnog dopusta

za izbor u naslovno suradničko zvanje:

1. jednog poslijedoktoranda za znanstveno područje društvenih znanosti, polje psihologija (bez zasnivanja radnog odnosa)

Pristupnici na natječaj moraju pored natječajnih ispunjavati i opće uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, a pristupnici pod A) i uvijete iz Odluke Rektorskog zbora o nužnim uvjetima za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti te dostaviti odgovarajuće dokaze.

Pristupnici pod A) uz prijavu prilažu: životopis, dokaz o državljanstvu, dokaz o stručnoj spremi za odgovarajuće zvanje i radno mjesto, rješenje o priznavanju inozemne obrazovne kvalifikacije ako su ju stekli u inozemstvu, bibliografiju te podatke o znanstvenoj, nastavnoj i stručnoj djelatnosti (životopis te bibliografiju s podacima o znanstvenoj, nastavnoj i stručnoj djelatnosti, potrebno je dostaviti i na CD-u), dokaz o navedenim poželjnim iskustvima u radu.

Pristupnici pod B) 1. i 2. i C) 1. uz prijavu prilažu: životopis, dokaz o stečenoj odgovarajućoj stručnoj spremi, dokaz o državljanstvu, motivacijsko pismo, najmanje dva pisma preporuke

Pristupnici pod B) 3. uz prijavu prilažu: životopis, dokaz o stečenoj odgovarajućoj stručnoj spremi, prijepis ocjena s prosjekom, dokaz o državljanstvu

Svi strani državljani dužni su priložiti i dokaz o poznavanju hrvatskog jezika (napredna razina),

Prijave dostaviti u roku od 30 dana od objave natječaja u NN na adresu: Sveučilište u Splitu, Prirodoslovno-matematički fakultet, Ruđera Boškovića 33, 21 000 Split, Nepravovremene i nepotpune prijave neće se razmatrati.

Kako svaki čistač može postati robot

Piše:

MARIA PLAZONIĆ ŠOLIĆ

Rezultati osamnaestomjesečnog projekta 'Prototip modula za automatizaciju industrijskih strojeva za čišćenje podova' prezentirani su 24. ožujka na Fakultetu elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu. Projekt vrijedan oko 400 tisuća kuna predstavio je voditelj, docent Josip Musić. Financiran je zajednički sredstvima Splitsko-dalmatinske županije, tvrtke Odabir d.o.o. iz Splita i FESB-a, a kroz program 'Tehnološki razvoj, istraživanje i primjena inovacija' pokrenut od strane Županije. Za potrebe razvoja prototipa na godinu dana zaposlen je bivši student FESB-a Višeslav Čelan, a na projektu su još radi-

li Mirjana Bonković, Ivo Stanić, Duje Čoko i Kaja Radić.

Razvijen je koncept i prototip univerzalnog modula koji se dodaje postojećim industrijskim čistačima podova s ciljem autonomnog kretanja u poznatom okruženju. Radi se o prototipu koji se može jednostavno skinuti i dodati na većinu postojećih čistača uz minimalne modifikacije, a inovativnost uključuje njegovu modularnost koja osigurava jednostavnu nadogradnju i više različitih konfiguracija senzora, a samim time i performansi. Sam modul sastoji se od čelične konstrukcije i opremljen je ultrazvučnim i infracrvenim senzorima, laserskim radarom te kamerom kojom se pored funkcije čišćenja prostora može vršiti i nadzor, a postoji i mogućnost lokaliziranja čista-

ča u prostoru pri autonomnom režimu rada. Većina dijelova je naručena, no neke su sami dizajnirali i printali 3D printerom. Modul osigurava uštedu na dvije razine: niže početno ulaganje i dugoročnu uštedu energenata i resursa zbog optimizacije rada. A popis potencijalnih korisnika je golem, od trgovačkih centara, skladišta, banki, do bolnica i ostalih javnih ustanova koji već imaju čistače i žele ih jeftino i uspješno automatizirati.

U dugoročnim planovima im je pokretanje serijske proizvodnje. Zajedno s partnerom, tvrtkom Odabir d.o.o. nastaviti će poboljšavati mogućnosti i pouzdanost prototipa. U tu svrhu traže investitore, te potencijalnog korisnika uređaja koji bi ga bio voljan testirati u svom prostoru izvan radnog vremen-

Josip Musić sa prototipom robotskog čistača

na. 'Naš konačni cilj je da modul postane koristan i krajnjim korisnicima unaprijedi poslovanje. Nadamo se i da će se impuls suradnje Fakulteta s gospodarstvom na području robotike nastaviti ne samo na ovom projektu nego i na drugim sličnim područjima. A želimo i potaknuti studente da se zainteresiraju za robotiku i visoku tehnologiju, te se i sami okuša-ju s projektima ovoga i sličnog tipa', istaknuo je Josip Musić.

Prvi ultrazvučni tečaj hitnih stanja u Hrvatskoj

Ultrazvuk je dijagnostička metoda koja postaje nezamjenjiva gotovo u svim medicinskim strukama - brz je, neškodljiv, jednostavan i za mnoga (hitna) stanja optimalna je dijagnostička metoda. Zato su Josip Katić i Karla Gudelj, nošeni iskustvima stečenim na Medicinskim fakultetima u Austriji i Mariboru i Sveučilišnoj bolnici u Grazu došli na ideju organiziranja prvog tečaja ultrazvučne dijagnostike u Hrvatskoj, SoundVision Split, održanog 27. veljače na Medicinskom fa-

kultetu u Splitu u organizaciji Odsjeka ultrazvuka studentske sekcije NeuroSplit. Sa ultrazvučnim tehnikama za što bolje i brže otkrivanje različitih hitnih stanja praktično su se upoznali studenti medicine, stažisti i specijalizanti. Predavači i instruktori na samom tečaju bili su specijalisti i specijalizanti KBC-a Split, a svoje dugogodišnje iskustvo i znanje u području ultrazvuka podijelila je i Vesna Vidas Fridl, specijalist radiolog te jedna od prvih ultrasoničara u KBC-u Split.

Članovi sekcije NeuroSplit za cilj imaju popularizirati ultrazvučne tehnike i na drugim medicinskim fakultetima u Hrvatskoj u svrhu poboljšanja općeg zdravstvenog stanja i unaprjeđenja zdravstvenog sustava RH, a potporu ovoj akciji pružili su Sveučilište u Splitu, Medicinski fa-

kultet Split na čelu s dekanom Zoranom Dogašem, Studentski centar Split, Zavod za radiologiju KBC-a Split, Vindija, te EKSA grupa (predstavnik Philipsa za RH) i Mides, koje su ustupile osam ultrazvučnih uređaja za ovaj tečaj.

SoundVision Split,
autor slika: Ivan Rajčić

Organizatori, sudionici i gosti

Škola ljudskih prava Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu, petodnevni projekt regionalnog karaktera, održan 29. veljače – 4. ožujka na Sveučilištu u Splitu, imao je veliki odaziv.

Krenuvši od vizije pravednog svijeta u kojem se poštuju ljudsko dostojanstvo i kulturna raznolikost, predavanja su održali profesori Pravnog fakulteta u Splitu Petar Bačić i Arsen Bačić te Vesna Barić-Punda koji su temi ljudskih prava prišli sa ustavnog i međunarodnog aspekta, a prodekanica TV Akademije Jadranka Polović animirala je sudionike o važnosti utjecaja ljudskih prava na promjenu globalnog poretka. Bivši potpredsjednik HHO-a Zdravko

Bazdan naglasio je kako je srž nepoštivanja ljudskih prava neznanje, koje je daleko opasnije od mržnje. Đordana Barbarić, predsjednica MOST-a, svojim je predavanjem dotakla u srž smisla ljudskih prava - zaštita svih nemoćnih skupina u društvu te je objasnila volonterizam kao jednu od najhumanijih i najnesebičnijih ljudskih činova. Na simuliranoj debati SDU-a o pravu žene na pobačaj potaknuta je žustra rasprava svih sudionika, a drugi dan je završio Case Studyjima studentica iz BiH. Viša asistentica katedre Kaznenog prava Marija Pleić govorila je na temu zaštite prava osoba lišenih slobode s posebnim osvrtom na prava pritvorenika, zamjenik pučke

pravobraniteljice i profesor na Pravnom fakultetu u Zagrebu Mario Krešić razglabao je o zabrani neljudskog i ponižavajućeg ponašanja, povezujući to s temom izbjeglištva u Europi, a odvjetnik Toni Vukićević naglasio je važnost prakse ESLJP u odnosu na Hrvatsku. Prof. Irena Majstorović s katedre Obiteljskog prava u Zagrebu pričala je o značenju obiteljskopравnih instituta o zaštiti ljudskih prava, u tom tonu nastavio je i ustavni sudac Mario Jelušić koji je raščlanio temeljna ljudska prava u Ustavu RH i sudionicima pojasnio važnost poznavanja vlastitog Ustava. Odvjetnik Ico Škarpe kritizirao je praksu Europskog suda za ljudska prava, a profesorica

Snježana Vasiljević s katedre europskog prava Pravnog fakulteta u Zagrebu približila je temu zaštite temeljnih prava u Europskoj uniji. U natjecateljskom dijelu Škole sudjelovanje na Dubrovnik Summer Law Seminaru zaslužili su Karlo Eržić, Valentino Samardžić i Ivana Martić. Na zatvorenju je Pasko Tomaš, predsjednik Organizacijskog odbora Škole, zahvalio je ostalim članovima odbora, studentima, Luciji Šušnjari, Maji Čelan, Anji Kolimbatović, Azri Budalici, Ivoni Dujmović, Anđelku Zebiću, Trpimiru Perkušiću i Valentini Čubrilo te izrazio zadovoljstvo kvalitetom predavača i sudionika koji će pomoći da škola postane tradicija.

Prva Škola ljudskih prava na Sveučilištu u Splitu

Okrugli stol o intelektualnom vlasništvu u HAZU

Okrugli stol o otvorenim pitanjima zaštite prava intelektualnog vlasništva u Hrvatskoj održan je 18. ožujka u organizaciji Znanstvenog vijeća za državnu upravu, pravosuđe i vladavinu prava Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. U raspravi je upozoreno da su se nakon ulaska Hrvatske u Europsku uniju mnoge stvari u području intelektualnog vlasništva promijenile jer je Hrvatska postala potpuno izložena svim europskim mehanizmima zaštite prava te vrste vlasništva koji stručnoj, znanstvenoj i široj javnosti, pa ni samim stvarateljima inovativnih i kreativnih tvorevina nisu u dovoljnoj mjeri poznati.

Glavnina imovine mnogih tvrtki

Skup je pozdravio Damir Boras, rektor Sveučilišta u Zagrebu, na čiji poticaj je ovaj okrugli stol i organiziran, a prorektor Miljenko Šimpraga predstavio je model akademskog poduzetništva koji se posljednjih godina provodi na Sveučilištu i upozoriona nedostatak proračunskih sredstava za inovacije.

O sustavu zaštite intelektualnog vlasništva govorio je Igor Gliha s Pravnog fakulteta Sve-

Zbog razvoja tehnologija, pravo intelektualnog vlasništva je izuzetno živo područje koje se neprestano treba nadograđivati i čije uređenje je u velikoj mjeri ovisno o međunarodnim okvirima

učilišta u Zagrebu, koji je kazao da je autorsko pravo relativno novo i razvija se tek od 18. stoljeća, posebno s razvojem tehnologije, jer je trebalo vremena da nešto što nije tjelesno bude zaštićeno. „To nije pravo koje pripada javnoj vlasti, nego pravo koje pripada pojedincu pa nositelji tog prava ne bi trebali očekivati da država rješava sve moguće probleme. Nodržavane bi smjela smetati, već nositelji prava intelektualnog vlasništva

omogućiti da to pravo koristi u punoj slobodi i od njega zarađuje“, kazao je Gliha, istaknuvši da glavninu imovine mnogih tvrtki čini upravo intelektualno vlasništvo.

Kršenje autorskih prava

Akademik Zoran Juranić govorio je o zaštiti autorskih prava glazbenika putem Službe zaštite autorskih muzičkih prava (ZAMP), što se smatra jednim od najboljih modela zaštite au-

Dogodine studij Intelektualno vlasništvo

Romana Matanovac Vučković s Pravnog fakulteta najavila je da će na Sveučilištu u Zagrebu od iduće akademske godine biti pokrenut poslijediplomski interdisciplinarni studij *Intelektualno vlasništvo* putem kojeg bi se pripadnici različitih struka upoznali s načinima zaštite svojih prava. Na studiju će osim sveučilišnih nastavnika predavati i stručnjaci iz prakse. Optimalan broj studenata bit će 30, a maksimalan 40, a 31. ožujka okončan je poziv za iskazivanje interesa.

torskih prava u Europi. Akademik Juranić je upozorio da se autorska prava glazbenika sve više krše zbog „demokratizacije glazbe“ zbog korištenja interneta te je spomenuo primjer Francuske gdje postoji učinkoviti sustav suzbijanja ilegalnog skidanja autorskih sadržaja s interneta. O autorskim pravima u području inovacija govorio je akademik Leo Budin, a o znanstvenim patentima akademik Vitomir Šunjić.

Ciklus predavanja o intelektualnom vlasništvu

Piše:
IVANA VUKA

Intelektualno vlasništvo i u poslovnom svijetu ima izrazito važnu ulogu i, iako je u fizičkom smislu neopipljivo, ima sve karakteristike imovine

tva kako bi se ova neopipljiva djela pretvorilo u imovinu s tržišnom vrijednosti.

Svjetski dan intelektualnog vlasništva

Ako govorimo o izumima i zaštiti patentom, gotovo svi na koji se način upravlja takvim oblikom intelektualnog vlasništva. S druge strane, ako govorimo o umjetničkom stvaralaštvu, odnosno autorskom djelu kao obliku intelektualnog vlasništva kojim se štiti, često ostaje nejasno što to zapravo znači i na koji se način, najčešće i nesvjesno, nekome povređuje autorsko pravo. U tom smislu, podizanje svijesti i edukacija o ovim pitanjima jedan su od načina na koje se umjetnicima i kreativnim industrijama može osigurati da su na pravi način plaćeni za svoj rad, kako bi mogli nastaviti stvarati.

S ciljem podizanja svijesti o važnosti i ulozi intelektualnog vlasništva u svakodnevnom životu i radu, kao i

o njegovoj ulozi u poticanju kreativnosti i inovativnosti, Svjetska organizacija za zaštitu intelektualnog vlasništva – WIPO svake godine 26. travnja obilježava Svjetski dan intelektualnog vlasništva. Ovogodišnja tema “Digitalna kreativnost: Reinterpretacija kulture” usko je vezana upravo uz kreativne i kulturne industrije – način na koji stvaramo, kako do nje dolazimo, te kako je financiramo. S istim ciljem, u Sveučilišnoj knjižnici Sveučilišta u Splitu tijekom travnja će se održati ciklus predavanja o različitim temama iz svih područja intelektualnog vlasništva.

U organizaciji Ureda za transfer tehnologije i uz potporu Europske poduzetničke mreže i European IPR Helpdeska, svakog utorka u travnju priznati predavači s iskustvom u području predstavit će zanimljive slučajeve i primjere iz prakse, te pokazati na koji smo način svakodnevno okruženi intelektualnim vlasništvom.

UMJETNIČKA AKADEMIJA U SPLITU objavljuje

NATJEČAJ m/ž a izbor u naslovno zvanje

Predavač/ica u području umjetnosti, polje primijenjena umjetnost, grana konzervacija i restauracija, predmet Fotografija (naslovno zvanje) i Predavač/ica u području umjetnosti, polje primijenjena umjetnost, grana konzervacija i restauracija (naslovno zvanje). Pristupnici na natječaj moraju ispunjavati uvjete Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju. Prijava na natječaj mora sadržavati životopis, preslik dokaza o državljanstvu, diplomu o stečenoj stručnoj spremi i izvješće o umjetničkoj i nastavnoj aktivnosti. Prijave dostaviti u roku od 30 dana od objave Natječaja na adresu Umjetnička akademija u Splitu, Zagrebačka 3, 21000 Split.

SVEUČILIŠTE U SPLITU KINEZIOLOŠKI FAKULTET Split, Teslina 6

NATJEČAJ

za upis u poslijediplomski doktorski studij kineziologije za stjecanje akademskog stupnja doktora znanosti u akademskoj godini 2016/2017 (do najviše 30 studenata)

I/UVJETI UPISA

Na studij se mogu upisati pristupnici koji su završili: Dodiplomski, odnosno diplomski sveučilišni studij kineziološkog smjera s ostvarenih najmanje 300 ECTS; Neki drugi srodni dodiplomski, odnosno diplomski sveučilišni studij s ostvarenih najmanje 300 ECTS bodova (defektologija, medicina, psihologija, sociologija, pedagogija i antropologija) Sveučilišni dodiplomski diplomski studij s ostvarenih najmanje 300 ECTS bodova iz drugih područja (ekonomija, pravo, elektrotehnika, arhitektura, graditeljstvo, itd.), s tim da prije polaganja bilo kojeg ispita iz programa poslijediplomskog dokorskog studija, moraju položiti dva skupna ispita iz temeljnih kinezioloških disciplina i to: KINEZIOLOŠKA ANTROPOLOGIJA (Funkcionalna anatomija, Kineziološka fiziologija, Kineziološka antropologija, Kineziološka psihologija i Kineziološka sociologija) i OPĆA KINEZIOLOGIJA (Sistematska kineziologija, Osnovne kineziološke transformacije, Biomehanika); Koji imaju prosjek ocjena dodiplomskog, odnosno diplomskog i preddiplomskog sveučilišnog studija od 3.5 ili niže (do 3,0) uz priložene objavljene znanstvene radove; Koji imaju aktivno znanje jednog svjetskog jezika, naročito engleskog

2/ DOKUMENTI POTREBNI ZA PRIJAVU

Prijavnica obrascem za bodovanje; dokaz o završenom obrazovanju (original ili ovjerena preslika); prijepis ocjena (ili dopunska isprava o studiju); dokaz o znanstveno-istraživačkom radu (ako ga ima); kratak životopis i pismo namjere; dokaz o državljanstvu

3/ RAZREDBENI POSTUPAK

Prijave za upis zaprimaju se 04.04 - 04.10. 2016.; razredbeni postupak s provjerom znanja engleskog jezika održat će se ukoliko se na natječaj prijavi više od 30 kandidata; razredbeni postupak podrazumijeva rangiranje pristupnika prema prosjeku ocjena na prethodno završenom studiju, objavljenim znanstvenim radovima, te znanju engleskog jezika (nije eliminacijski kriterij); ODABIR kandidata vršit će se prema kriterijima za bodovanje u prijavnom obrascu.

Raspored i troškovi provođenja razredbenog postupka objavit će se naknadno; razgovor s pristupnikom obavezan je dio upisnog postupka; o rezultatima razredbenog postupka pristupnici će biti obavješteni putem e-maila.

4/ OSTALE NAPOMENE

Prijave koje nisu u skladu s uputama ili nisu potpune neće se uzimati u obzir.

Obvezno priložiti preslike radova i kongresnih sažetaka, te uz sažetke i potvrdu o recenziranosti kongresa; iznos troškova razredbenog postupka i školarine objavit će se naknadno na mrežnoj stranici Fakulteta; prijave slati na adresu: Sveučilište u Splitu, Kineziološki fakultet, Studentska služba, Teslina 6, 21000 Split, uz napomenu: natječaj za doktorski studij ili osobno u prostorije Studentske službe fakulteta.

Kandidati koji su završili studij u inozemstvu moraju proći postupak akademskog priznavanja inozemne visokoškolske kvalifikacije na Sveučilištu u Splitu. Ostale informacije u Studentskoj službi Fakulteta (studentska.sluzba@kfst.hr, 021/302-444).

Zlatna vrata u budućnost

Piše:

TAMARA VISKOVIĆ

Dvorana Kinoteke Zlatna vrata otvorena je 1964. godine projekcijom filma „Ne plači, Petre,“ a prvi kinotečni film, „Oklopnača Potjemkin,“ prikazan je 1965. godine. Ipak, kinotečni program kakvog generacije Splićana poznaju i vole počeo je 1971. godine. Premda su se i prije toga u dvorani kina Zlatna vrata održavale filmske projekcije koje su odudarale od programa u kinima toga vremena, 1971. je jasno određen programski cilj. Tada je Filmski klub, na čelu s idejnim pokretačem, Ivanom Martincem te Vedranom Gligom, Svemirom Pavićem i dugogodišnjom voditeljicom, Milkom Barać, unutar Centra za kulturu Radničkog sveučilišta „Đuro Salaj“, postavio konceptualne temelje kinotečnog programa. Potpisan je ugovor između Jugoslavenske kinoteke u Beogradu i sveučilišta o općoj suradnji, kojom se u Splitu uspostavlja stalna dvorana Kinoteke u kinu „Zlatna vrata“. Tim je ugovorom zagarantiran kontinuiran i sadržajno konzistentan program, koji je pružao publici priliku da vidi rijetka djela, filmove koji nikada nisu prikazivani u Splitu. Nije se loše prisjetiti, imajući u vidu da današnja mlada generacija zdravo za gotovo uzima opću dostupnost informacija, video i audio materijala, da je to bilo vrijeme u kojem nije bila masovno dostupna VHS tehnologija, nije bilo satelitskog ni kablenskog prijema signala, televizijski je program bio ograničen na 1 ili 2 kanala, a o digitalnoj se reprodukciji tek pričalo kao o futurističkoj ekstravaganciji.

Kultno mjesto kulturnog života u Splitu

Filmski klubovi su okupljali masovno članstvo. Bila je to uglavnom srednjoškolska omladina, studenti, ali i stariji ljubitelji filmske umjetnosti. Oni su činili okosnicu publike, pa je Kinoteka odgojila i filmski obrazovale u prosjeku 2000 članova godišnje, i postala ključna karika u kulturi grada i regije. Sve do pred kraj 80-ih bila je kultno mjesto kulturnog života u Splitu, iz kojeg su nicali budući intelektualni i kulturni autoriteti, kao i filmski radnici, glumci, redatelji, snimatelji i kritičari. Njena posjećenost je bila takva da karata nikada nije bilo u slobodnoj prodaji, već su program mogli pratiti samo pretplatnici. No često niti za sve njih nije bilo mjesta u dvorani s 200-tinjak sedala. Za taj je rad Filmski klub Centra za kulturu Radničkog sveučilišta „Đuro Salaj“ (današnji Centar za kulturu i cjeloživotno obrazovanje „Zlatna vrata“) dobio i Nagradu Grada Splita 1984. godine.

No, imala je Kinoteka i svoja teška vremena. Kao utjelovljenje poslovice da nevolja nikad ne dolazi sama, krajem osamdesetih i u devedesetima čitav je niz čimbenika doveo do ozbiljne krize. Sjedne strane, popularizacija i naglo širenje videoteka Kinoteci su „izbili“ dio publike – po prvi put mogli smo gledati širok izbor filмова, novih i starih, u svom domu. Istovremeno, i politička se situacija mijenjala. Pogoršanje odnosa s Beogradom u kojem je ostao arhivski filmski fondus doveo je do problema u formiranju programa. Privatizacija domaćih produkcijskih poduzeća poput Jadran filma, dovela je do svojevrsne blokade hrvatske filmske baštine. Egzistencijalne, ekonomske i socijalne turbulencije koje su neminovno uslijedile s ratom na ovom području, dodatno su oslabile kako repertoar, tako i motivaciju publike da ga prati. To razdoblje bilo je pogubno kako za

Splitska Kinoteka ZLATNA VRATA, posljednja kinoteka u Hrvatskoj, protekle je godine uz raznovrsniji i atraktivniji program zabilježila i povećanje broja gledatelja

ovu, tako i za druge kinoteke u Hrvatskoj. To je, uostalom, vrijeme kada su počela propadati kina kakva smo do tada poznavali. No, za razliku od drugih koji su zatvarali vrata, splitska su Zlatna Vrata, uz goleme napore prvenstveno tadašnje voditeljice Jasne Pervan, uspjela održati kontinuitet rada. Suradnje s kulturnim predstavništvima i predstavljanje siromašnijeg, ali ipak postojećeg zagrebačkog filmskog fundusa, održali su plamen filmofilije u Zlatnim vratima, makar se na njemu često grijala tek šačica najupornijih članova. Toj neobičajenoj otpornosti sigurno je pridonijela i činjenica da Kinoteka organizacijski nije bila prepuštena sama sebi, već je funkcionirala, kao što i danas funkcionira, u sklopu kulturno-obrazovne ustanove.

No, bilo je jasno da ovo jedinstve-

no kino, smješteno na prvom katu gotičke palače uz sama Dioklecijanov Zlatna vrata, mora uzvati činjenicu da njegova potencijalna publika i svijet u kojemu živi više nisu isti.

Transformacija u art-kino

Upravo stoga Zlatna vrata su polovinom prošlog desetljeća počela svoju transformaciju u art-kino. Od 2006. godine, osim baštinskog programa, u dvorani se usporedno odvija i program suvremenog filma, koji predstavlja kinematografije različitih zemalja, jezika i kultura, te različitih filmskih rukopisa čiji pristup nije populistički i konzumeristički. Izbor iz manje komercijalnog distribucijskog filma koji ne nalazi mjesta u konvencionalnom kino-repertoaru, suradnje s filmskim festivalima i srodnim nezavisnim kinima, doveli su do toga da

Tamara Visković

je kino Zlatna vrata počelo sa svakodnevnim programom, ponovno animiralo brojniju publiku i postalo član u europskoj mreži nezavisnih kina Europa Cinemas. 2009. godine prostor je u potpunosti renoviran, i pretvoren je u jednu od najljepših dvorana u državi sa 143 mjesta, novom aparaturom, zvučnim sustavom i klimatizacijom. U rujnu 2014. Kinoteka Zlatna vrata proglašena je Europskim kinom mjeseca.

‘Otpadnici’ multipleksa

Često ćemo čuti da je *coup de grace* kinima zadala opća dostupnost digitalne tehnologije koja publici omogućuje gotovo neograničen pristup filmskim djelima. Istina je da korjenita promjena u životnim stilovima i kulturnim praksama koja se dogodila u digitalnom dobu nije išla na ruku kinoprikazivaštvu. Ono se tome prilagodilo na način da se „umrežilo“ sa prevladavajućom aktivnošću u slobodnom vremenu prosječne publike – *shoppingom*, i kina su se preselila na najviše katove trgovačkih centara. Samim tim, i njihov je repertoar uronjen u izvjesnu konzumerističku praksu, dakle usredotočen je na zabavu, na tzv. event, na razmjerno površan sadržaj. Na toj su se prekretnici konačno zatvorila mnoga vrata kinima starog kova, pa i čitavim kinopoduzećima, no istovremeno otvorio se prozor. Taj je prozor bio program koji je, upravo zbog spomenute konzumerizacije, otpao iz repertoara multipleksa. On se sastoji od filмова vrhunske kvalitete kakvi na našem malom tržištu nemaju „produ“ koja bi garantirala profit velikoj i skupoj kinoprikazivačkoj mašineriji, ali malim, nezavisnim kinima predstavljaju okosnicu programa. To isto digitalno doba koje je kinima uskratilo ekskluzivitet filmskog prikazivanja, donijelo je više informacija publici, koja danas zna i prati cijeli niz filmskih „niša“ i lako doznaje za filmove nezavisne produkcije. Donijelo je načine komunikacije koji su jeftini i personalizirani. Donijelo je, uostalom, prijelaz s analognog na digitalni medij koje je dalo veliki poticaj svim nezavisnim kinoprikazivačima u Hrvatskoj, i olakšao njihovu suradnju. Na koncu, donijelo je i svojevrsni „backlash“ educirane publike koja ponovno ima interesa pogledati film na način na koji on to zaslužuje. Na velikom platnu, u tišini i mraku.

Ritual kinoprojekcije

Neograničena dostupnost, naime, koliko god lijepo zvučala, ima svoje loše strane. Baš kao što u bujici informacija koje nudi internet sve važniju ulogu imaju kvalitetne tražilice, tako i u bujici filmskog sadržaja festivali i kvalitetno koncipirana kina imaju ulogu „selektora“, „klasifikatora“ koji za gledatelja uređuju taj kaos beskrajsnih mogućnosti. Također, koliko god lijepo bilo moći pogledati film iz vlastitog kauča, kad god i kojeg god, to nije zamjena za ritual kinoprojekcije, koja se sastoji samo od kvalitetnog „uranjanja“ u film već i od cijele mreže individualnih detalja – druženja, izlaska, konverzacije... To je kontekst u kojem Zlatna vrata danas nalaze svoj prostor djelovanja i svoju publiku. A ta je publika raznovrsna. Od starije generacije koja nikada nije odustala od kina kao sastavnog dijela svoje svakodnevice, do sasvim mladih koji, najčešće posredstvom filmskih festivala i školskih projekcija upoznaju prostor i počinju ga tretirati kao neku vrstu filmskog festivala koji traje cijelu godinu. Uglavnom, unatoč općem padu gledanosti filma u kinima, upravo nezavisna scena poput kina Europa u Zagrebu, Art-kina Croatia u Rijeci i splitskih Zlatnih vrata, uprotekloj godini bilježi

Svako sjedalo u splitskoj Kinoteci nosi ime jednoga od filmskih zaslužnika: današnji raspored sjedenja

ŽIVOTU S MODERNIM KINOPRIKAZIVAČKIM MONOPOLIMA ○ SPLITSKI DOPRINOS SUŽIVOTU S MODERNIM

povećanje broja publike, raznovrsniji i atraktivniji program. Čini se da je to scena koja je pronašla način da od onog poslovičnog „limuna“ koji mu je servirao život, napravi sasvim pristojnu limunadu.

Fleksibilnost – ključ preživljavanja

Ključ budućeg održavanja Kinoteke nije u nekom superiornom znanju, niti nekoj neviđenoj spretnosti u općepoznavanom biznisu, već u razumijevanju. Filma kao umjetnosti. Ljudi koji film vole. Grada u kojem jesmo. U tom smislu i mi se trebamo umrežavati na načine koji su zanimljivi našoj potencijalnoj publici. Onako kako su velika kinopoduzeća uvidjela perspektivu u participiranju u navici široke publike da slobodno vrijeme organizira kroz posjete trgovačkim centrima i sadržajima koji se u njima nude, tako i mi moramo razumjeti interese onih kojima takva vrsta provođenja slobodnog vremena nije zanimljiva. Idemo u smjeru koordiniranja programa s kinima poput Karamana i Bačvice, širenja na off-programe, suradnje s Gradskom knjižnicom Marka Marulića, školama i Sveučilištem, jačeg umrežavanja s filmskim festivalima, kako ovima u Splitu, s kojima surađujemo već godinama, i ostalima u Hrvatskoj. Tu je, naravno, i Mreža hrvatskih nezavisnih kina koja nudi još prostora za suradnju. Sretna je okolnost što u svim tim projektima imamo veliku podršku HAVC-a, s čije je strane potekla inicijativa o umrežavanju gradskih kina, Grada Splita, kao i potencijalnih partnera koji i sami imaju interesa vlastite organizacije promovirati na sličan način. U svijetu koji se neprekidno preslaguje, i u kojem se svi, svjesno ili nesvjesno, preslagujemo skupa s njim, fleksibilnost postaje stvar preživljavanja.

Stvoriti kritičnu masu ljubitelja

Centar „Zlatna vrata“ je neprofitna organizacija koja nije proračunski korisnik, i koja, iako dobiva potporu iz proračuna Grada za svoje socijalno vrijedne i neprofitne djelatnosti (a to nije samo film, to su, između ostalog, i besplatna osnovna škola za odrasle, besplatno osposobljavanje za jednostavna zanimanja završenim polaznicima osnovne škole, razmjerno jeftina srednja škola za odrasle, izložbeni program...) najveći dio svog prihoda ostvaruje na tržištu, i kao takva, osjetljiva je na promjene. Ipak, činjenica da smo dijelom financirani od javnog novca omogućuje nam da budemo socijalno osjetljiviji od komercijalnih kinoprikazivača, i da svojim cijenama, pristupom i programom ostanemo vjerni svrsi s kojom je grupa intelektualaca prije punih 90 godina osnovala ustanovu. A to je edukacija.

Stvar je edukacije da u svakoj novoj generaciji stvorimo kritičnu masu onih koji cijene film, knjigu, glazbu ili likovnost dovoljno da u njih ulože neki intelektualni i emocionalni napor, i dakako – ono najdragocijenije – svoje vrijeme.

*Ravnateljica Centra za kulturu i cjeloživotno obrazovanje Zlatna vrata

Što je kino bez birtije?

Piše:

ANTONIJA EREMUT ERCEG

Početkom prosinca 2015. godine građani Splita oprostili su se od kina Central, smještenog u samom centru grada u sklopu robne kuće Prima. Prostor veličine oko 600 metara kvadratnih dan je u zakup i do ljeta bi se trebao prenamijeniti u noćni klub. Zastvaranje najvećeg gradskog kina izazvalo je reakcije zaljubljenika u sedmu umjetnost koji su se s razočaranjem i nostalgijom prisjetili gužvi, redova za blagajnu, šverca karata za dupkom popunjene projekcije i društvenih interakcija koje su se generirale u i oko ovog kina. Mnogima je upravo Central bio mjesto u kojem su pogledali svoj prvi film, a kako se taj doživljaj ne zaboravlja, gašenje ovog kina zaista je pogodilo splitsku publiku. Čini se da su reagirali čak i oni koji, eto, u Central godinama nisu zašli, ali im je (bila) ugodna spoznaja i navika njegova postojanja.

'Blagoslov zaštićenosti' kina Karaman

Nakon pionirskih kinematografskih akcija Josipa Bepa Karamana s početka 20. stoljeća, sustavna priča splitskih gradskih kina započinje 1946. godine osnivanjem javnog Kino poduzeća koje je upravljalo kinima Karaman, Marjan, Central, Tesla i Bačvice. Splitska filmska produkcija realizira se kroz Dalmacija Film 60-ih i Marjan Film 70-ih godina, kada s radom započinje i Kinoteka Zlatna vrata. Devedesetih godina zamire produkcija, a atraktivni prostori gradskih kina, s već tada zastarjelom opremom, prelaze pretežito u privatno vlasništvo. Kino poduzeće postaje Ekran d.o.o. i počinje s ulaganjem u modernizaciju dvorana i tehnike. Ipak, vrijeme i dolazak konkurencije u novoizgrađenim trgovačkim centrima pokazuju da je ovoliki broj kinodvorana prevelik zalogaj za grad veličine Splita, pa je tvrtka 2011. godine prenamijenila kina Marjan i Tesla.

Prostor kina Karaman, kojeg je davne 1907. godine osnovao kinomater i snimatelj Josip Bepo Karaman, ima zaštićenu kinoprikazivačku djelatnost. Ova činjenica sprječava tvrtku Ekran da ga po uzoru na prethodne scenarije prenamijeni i da u zakup financijski isplativijoj djelatno-

Posljednjih godina svjedoci smo dominacije multipleksa i gašenja gradskih i nezavisnih kina diljem Hrvatske, međutim, naizgled bezizlazna situacija ponekad rezultira neočekivanim i kreativnim rješenjima. Jedno od njih je lokalna kinomreža 'Moje splitsko kino'

Antonija Eremut Erceg

sti. U gradskoj jezgri djeluje i kinoteka Zlatna vrata, pa Split bez obzira na novonastalu situaciju dobro stoji s brojem gradskih kinodvorana u odnosu na sve dominantnije multiplekse. Iako je kino Central digitalizirano, a dvorana preuređena, u formatu u kojem je djelovalo ono jednostavno nije moglo konkurirati dvama multipleksima (i trećem pred vratima), a sukladno tome nije moglo biti ni održivo. Za privatnu firmu, više nego dovoljan razlog za prekid.

'Kino mreža' HAVC-a

Ipak, ne vrijedi lamentirati, nego se valja vratiti korak unatrag i sagledati cjelokupnu paradigmu nezavisnog kinoprikazivaštva u hrvatskom i europskom kontekstu. Ono je, baš poput muzeološke djelatnosti, prošlo i još uvijek prolazi kroz brojne promjene ne bi li zadržalo publiku u vremenu sveopće dostupnosti i disperzije pažnje. Zahva-

ljujući zajedničkoj akciji Hrvatskog audio-vizualnog centra i Ministarstva kulture ostvaren je tehnički preduvjet zadržavanja i konkurentnosti nezavisnih kina - digitalizacija. Ipak, ona sama po sebi nije dovoljna, pa je HAVC s ciljem jačanja položaja neovisnih kina te razvoja i pokretanja filmske kulture 2014. godine uspostavio „Kino mrežu“, koju čini 27 kinoprikazivača iz 24 hrvatska grada.

Da bise ostvario zadani cilj, potrebno je povezivanje i razmjena programa umjetničke, kulturne i povijesne vrijednosti, razvoj publike s naglaskom na filmsko obrazovanje djece i mladih, ali i obrazovanje djelatnika kina u marketinškim, organizacijskim, tehnološkim i programskim područjima. Unatoč tome što su Karaman, Bačvice i (sad već bivši) Central komercijalna kina u privatnom vlasništvu, njihova situacija u mnogočemu je slična onoj nezavisnih kinoprikazivača. Ako je već godinama jasno da se unatoč digitalizaciji i aktualizaciji programa ne mogu nositi s konkurencijom, onda ne preostaje ništa drugo nego promijeniti „vrpcu“, stvoriti novu vrijednost i iskoristiti komparativne prednosti gradske jezgre. Parafrazirano, ako ne možete promijeniti svijet, promijenite birtiju! To je u doslovnom i figurativnom smislu uz intenzivne četverogodišnje napore učinilo zagrebačko kino Europa, što je model u koji bi se mogao ugledati i splitski Karaman kad je već (i neka je) osuđen sam na sebe, pa ne može postati kavana, disko, hotel ili izlog prepariranih galebova.

Repriza iz kinematografski sretnije ere

Da se nešto po pitanju sadašnje nezavidne i naizgled pat-pozicije ipak kreće, dali su naslutiti „Maraton kratkometražnog filma“ održan u prosincu 2015., revija talijanskog filma „Buona sera Karaman“ održana u siječnju te „Berlinale Calling + BU Karaman“ održan u veljači 2016. godine. Ova događanja su u suradnji s Ekranom organizirali HAVC i Festival mediteranskog filma Split (FMFS), s tim da je u reviji kratkometražnog filma sudjelovala i Kinoteka. Indikativno je da se za projekcije tražila karta više, što pobija argument da publika nije zainteresirana za gradska kina jer su im (sku-

pi) multipleksi praktičniji, ugodniji i služe tacose. To stoji (samo) u slučaju da im se pokušavate suprotstaviti njihovim „oružjem“, ali nema razloga da gradska kina ne razviju prepoznatljivi program koji uz marketinšku strategiju može potaknuti potrebu i stvoriti naviku kod publike. Kinoteka se može fokusirati na art i nezavisni program, kako se uostalom obvezala ugovorom o digitalizaciji, a Karaman ima sve uvjete da postane splitski pandan zagrebačkom kinu Europa, posebno ako razvije popratne sadržaje i prostor u kojem se posjetitelji mogu družiti prije i nakon projekcije.

Filmski i popratni program Kinoteke i Karamana može činiti jedinstvenu ponudu gradskih kina koja bi privlačila lokalno stanovništvo u gradsku jezgru izvan turističke sezone. Primjerice, za vrijeme revije talijanskog filma posjetitelji su se zadržali i družili u Iličevu prolazu pred Karamanom, te tako spontano reprizirali scene iz kinematografski sretnijih vremena. Kino bi trebalo postati mjesto susreta, druženja, razgovora o filmu i o koječemu drugom. Karaman može i treba postati dnevni boravak određenog profila kinopublike koja u Splitu definitivno postoji i koju je, istina, potrebno aktivirati jer se s vremenom uljuljala, iako ne isključivo vlastitom krivnjom.

Festivalizacija i programiranje programa – Moje splitsko kino

Kakosvi znamo da je krajnji rok najbolji motivator, možda se rješenje krije u tome da se program dijelom „festivalizira“. Ovdje se nanovo vraćamo na FMFS, nezavisnog kinoprikazivača koji posljednjih osam godina svakog ljeta oživi prekrasni, ali izvan programa ovog festivala slabo iskorišteni prostor ljetnog kina Bačvice. FMFS ima izvrstan marketing i još bolju posjećenost, posjeduje iskustvo revitalizacije kina jer je kroz projekt Kino Mediteran isto već napravio u 26 gradova, i ukorak je s događanjima u Europi. Kao takav predstavlja lokalni faktor promjene s obzirom na to da ljudi koji ga rade posjeduju znanja i vještine kako odabira i „programiranja programa“, tako i razvijanja i privlačenja publike. Na poticaj i uz potporu HAVC-a, suradnja splitskih kinoaktera - kinoteke Zlatna vrata, kina Karaman, ljetnog kina Bačvice (Ekran Split) i FMFS-a formalizirana je početkom 2016. programskom i promotivnom suradnjom imena *Moje splitsko kino*. Vjerujemo da će izgraditi uspješan i inovativan model suradnje i pokazati da je filmskoj umjetnosti mjesto isključivo u kinu, upravo onako kako je i kinu mjesto - baš u centru grada!

ORIGINALNO OBJAVLJENO NA VIZKULTURA.HR, REDAKCIJSKI PRILAGOĐENO ZA UNIVERSITAS

ČLANCI PREUZETI SA STRANICE EUROPSKIH SVEUČILIŠNIH IGARA ZAGREB-RIJEKA EUG2016.COM

Zagreb · Rijeka 2016

EUROPEAN UNIVERSITIES GAMES

EUSA

Kreće posljednji vlak za volontiranje na Igrama!

Prijave za volontiranje na Europskim sveučilišnim igrama u posljednjoj su fazi, stoga organizatori pozivaju sve zainteresirane da se što prije prijave ispunivši obrazac na adresi volontiram.eug2016.com. Za uspješnu organizaciju igara očekuje se više od tisuću volontera, a zainteresirani dolaze sa svih strana svijeta – od Meksika i Koreje, preko europskih zemalja, zemalja okruženja i same Hrvatske. Ipak, većina volontera dolazi iz gradova domaćina Igara – Zagreba i Rijeke – a ono što ih motivira na sudjelovanje svakako je činjenica kako će tijekom 15-ak dana imati priliku družiti se s mladima iz svih zemalja staroga kontinenta. Volonteri se u organizaciju mogu uključiti kroz angažman u najrazličitijim područjima – sportu, prijevozu, protokolu, osiguranju, informatici, prevoditeljstvu, medijima, marketingu, kulturnim i društvenim aktivnostima te brojnim drugim segmentima. Prijave su još uvijek otvorene, zato je sada pravo vrijeme za hvatanje posljednjega vlaka koji omogućuje sudjelovanje u najvećem multi-sportskom događaju od hrvatske neovisnosti.

Igre za osobe s invaliditetom

Sport utječe na razvoj čovjeka kroz fizički i psihički aspekt, a uz to ima i duboki društveni utjecaj. Europske sveučilišne igre Zagreb – Rijeka 2016. će taj utjecaj iskoristiti na najbolji mogući način kroz pripremu potpuno različitog i novog koncepta Igara. Uz brojne kreativne ideje, jedna od najvažnijih inovacija na ovim Igrama je potpuna inkluzija sportova i osoba s invaliditetom. Kroz organizaciju natjecanja u dvama sportovima koja su u programu Igara za osobe s invaliditetom, EUSA će se pridružiti suvremenim olimpijskim težnjama za osiguravanjem jednakih uvjeta te omogućavanjem jednakih prilika za sve pojedince koji bi željeli biti uključeni u sport.

Sukladno kriterijima Igara za osobe s invaliditetom, dvije nove sportske kategorije održat će se na Europskim

sveučilišnim igrama Zagreb – Rijeka 2016. Vodeći se modelom dualizma koji je implementiran u dvojni kandidaturu gradova domaćina, svaki od njih će ugostiti po jedan sport za osobe s invaliditetom.

- Plivanje za osobe s invaliditetom održat će se u Rijeci na bazenima Kantrida

- Stolni tenis za osobe s invaliditetom održat će se u Zagrebu, u dvoranama Dom sportova 3 i Dom sportova 4, te u sportskoj dvorani na adresi Savska 137

Akademski sport nije i ne smije biti iznimka u težnjama za potpunom inkluzijom studenata sportaša u sportski program. Svi studenti koji se žele socijalizirati kroz sport te koji žive sport ponudeni su sa spomenuta dva sporta. Na taj način EUSA i ESI2016 nude priliku svima zainteresiranim da sudjeluju u akademskoj sportskoj zajednici.

Ususret Europskim sveučilišnim igrama posađeno 500 stabala

Sadnja stabala samo je jedna u nizu aktivnosti pokrenutih s ciljem osiguravanja bogate ostavštine koja će i nakon održavanja Europskih sveučilišnih igara koristiti prije svega studentima i sportašima, ali i čitavoj zajednici

Simboličnom sadnjom prvog stabla, kojeg su 14. ožujka zajednički posadili zagrebački gradonačelnik Milan Bandić te ministar znanosti, obrazovanja i sporta Predrag Šustar, rektor Sveučilišta u Zagrebu Damir Boras i predsjednik Organizacijskog odbora ESI2016. Zrinko Čustonja započela je akcija sadnje 500 novih sadnica u okruženju Jarunskih jezera. Akcija sadnje stabala na RSC Jarun pokrenuta je u sklopu organizacije Europskih sveučilišnih igara, kojima će ovog srpnja domaćini biti Zagreb i Rijeka.

Simbolika samog događaja očituje se kroz činjenicu kako će posađena stabla predstavljati sveučilišta koja će nastupati na Europskim sveučilišnim igrama, dok će ista ujedno obogatiti okoliš Jarunskih jezera, na kojima će se odvijati i niz sportskih natjecanja za vrijeme ovih multi-sportskih igara, najvećih ikada održanih u Hrvatskoj.

„Svako stablo dobit će ime po jednom od velikih europskih sveučilišta koji će sudjelovati na Europskim sveučilišnim igrama, a već sada znamo da nam dolaze studenti sa Sorbonne, Oxforda, Camebridgea i sveučilišta iz više od 40 europskih zemalja. Kada takav skup akademskih građana, budućih lide-

ra i kvalitetnih sportaša dolazi u Hrvatsku, to je velika stvar za našu zemlju i hrvatski akademski sport“, istaknuo je ovom prigodom Zrinko Čustonja.

Uključenje poznatih sportaša

Vrste stabla koja su obuhvaćena projektom i koja će biti sadena su *Celtis australis* (kopri-

vić) i *Corylus columna* (medvjeda lijeska), a u njihovo sadenje uključili su se i brojni poznati sportaši – predstavnici niza sportova koji će se naći među njih ukupno dvadeset i jednim, u kojima će se studenti iz više od 300 europskih sveučilišta natjecati tijekom dva tjedna Igara na brojnim sportskim borilištima u Rijeci i Zagrebu. Stabla su tako sadili i gimnastičar Mario Možnik te košarkaši Cibone, ujedno i službeni ambasadori Igara, a pridružili su im se i domaćini na Jarunu, veslački dvojac braća Sinković te rukometaši PPD Zagreb i rukometašice Lokomotive uz niz drugih uspješnih zagrebačkih sportaša. Sadnja stabala samo je jedna u nizu aktivnosti pokrenutih s ciljem osiguravanja bogate ostavštine koja će i nakon održavanja Europskih sveučilišnih igara koristiti prije svega studentima i sportašima, ali i čitavoj zajednici. Nove sadnice stabala krasit će jugozapadni dio velikog jezera te će tako dodatno pridonijeti oplemenjivanju flore i faune, ali i za brojne generacije ostati trajna uspomena ne Europske sveučilišne igre 2016.

Cibosi postali ambasadori Europskih sveučilišnih igara

Upravo je Dražen Petrović nosio baklju te zapalio plamen i tako otvorio prethodnicu ovih Igara – Univerzijadu 1987., održanu u Zagrebu

Utakmica 25. kola ABA lige između KK Cibone i Crvene Zvezde 1. ožujka ostao je upamćen po novom licu koje je uspješno ispunilo ulogu veselog zabavljača publike. Od tada su, naime, košarkaši Cibone službeno postali ambasadori Europskih sveučilišnih igara Zagreb – Rijeka 2016. Novo je partnerstvo simbolično obilježeno druženjem maskota Hrki i Vučka tijekom utakmice održane u Draženovom domu.

Partnerstvo i suradnja KK Cibone i Europskih sveučilišnih igara Zagreb – Rijeka 2016. predstavlja potpuno prirodan razvoj odnosa uzimajući u obzir

kako će Draženov dom biti korišten za košarkaške utakmice tijekom Igara. Upravo je Dražen Petrović nosio baklju te zapalio plamen i tako otvorio prethodnicu ovih Igara – Univerzijadu 1987., održanu u Zagrebu.

“Jako sam sretan, kako u svoje osobno ime, tako i ispred kluba, što je KK Cibona postala ambasador Europskih sveučilišnih igara. Dražen je bio onaj

koji je baklju upalio na Univerzijadi 1987., a na europskoj univerzijadi će upravo Draženov dom ugostiti studente košarkaše iz čitave Europe. Vjerujem kako će uspomena na njega i na taj način živjeti među mladima, a KK Cibona je zbog toga osobito radosna i spremna pomoći Europskim sveučilišnim igrama na svaki način”, očitovao se o suradnji izvršni dopredsjednik

kluba, Aleksandar Petrović.

KK Cibona i njezini košarkaši tako su se pridružili popisu ambasadora Igara koje predstavljaju najveće multi-sportsko događanje u hrvatskoj povijesti. Među ambasadorima najvećeg akademsko-sportskog natjecanja u Europi nalaze se i sportaši poput Marija Možnika, uspješnog gimnastičara i studenta te našeg paraolimpijca Mihovila Španje.

Novu je suradnju komentirao i predsjednik Europskih sveučilišnih igara Zrinko Čustonja: „Ponosni smo i čast nam je što je ovako veliki sportski klub prepoznao naše Igre i odlučio nam na ovaj način dati podršku, poglavito zato jer postoje brojne poveznice između KK Cibone i Europskih sveučilišnih igara. Jedna od najvećih poveznica nesumnjivo hrvatski košarkaški Mozart – Dražen Petrović – najsajtnija zvijezda Univerzijade 1987., čiji će duh još snažnije živjeti ulicama Zagreba i Rijeke ovoga ljeta“.

Hrki sa riječkim mališanima

Hrki, maskota Europskih sveučilišnih igara, družio se 17. ožujka s riječkim mališanima u sklopu Dana oralnog zdravlja na Medicinskom fakultetu u Rijeci. Edukativni skup zapolažnike riječkih vrtića i prvih razreda osnovnih škola organizirao je Hrvatski zavod za javno zdravstvo Rijeka.

Druženju su, pored Hrki-

ja, maskote ESI-ja, nazočili i sportski djelatnik i riječki olimpijac Samir Barać, stolnotenisačica Tea Ivančić Jokić, rukometaši Zameta, glumac HNK Ivana pl. Zajca Denis Brižić, pobjednica prve sezone „Zvezdica“ Mia Negovetić te vlasnica četiri zlata u međunarodnih kadetskih skijaških kupova Ida Štimac.

